

5 שורות או קטע קטן מספר מוסר שמדברר ללבך – במיטה לפני השינה

וטהר לבנו – אחרי מות

וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן.

ולכאורה לפיז, מיתת בני אהרן גרם קטרוג על עם ישראל, ואיך זה יתכן? הרי משה אמר שבמיתתם היה קידוש ה' - **"ואקדש בהם"** ולא קטרוג ח"ו? ובכלל לא מובן טענת המלאכים, שהרי קריעת ים סוף היה מלפני כשנה, וגם כבר מתו בני אהרן, אז מה התועלת בדבריהם??? ולא יתכן שחס ושלום יש תרעומת למלאכים כלפי ה', גם כשיש צער על מיתת צדיקים???

ולכן נראה שטרח בורא עולם לענות לטענת המלאכים, שבני אהרן מתו **"בקרבתם לפני ה'"** ולא בגלל חטא העגל, כי חטא העגל התכפר לאהרן בקורבנות שהקריב או לפני כן בתפילתו של משה, וגם כפי שיתבאר ונתבאר **בפרשת שמיני** אהרן אכן לא חטא אלא הפגם היה כי יצא ממנו תוצאה של חטא, ולכן זה בכלל לא דומה לבני ישראל שחטאו בעבודה זרה.

ובני אהרן שמתו **(ביאורתי באריכות בפרשת שמיני)**, כי הקטירו באש זרה בלי רשות, והיה זה רק אחרי שאהרן התבייש שהמתין לאש שתבוא משמים ועדיין לא באה, והם בעזות של קדושה שחסו על כבוד אביהם והקטירו קטורת כי ידעו שכוחה גדול מאוד, וכך חשבו לזרו את האש תמיד שבאה מהשמים, ולכן נשרפו בקדושה באותו אש קדש מושלמת שמשה ואהרן וכל עם ישראל חיכו לה, כי כוונתם הייתה לטובה רק שגו בדרכם, וזה עשה גם קידוש ה' עצום שה' לא מוותר אפילו לצדיקים גמורים שכוונתם לשם שמים, אבל דרכם הייתה מוטעית.

וזה גם הוכיח שאהרן לא חטא ממש, כי לאהרן לא הייתה שום כוונה לעשות עגל, אדרבא כוונתו הייתה לעכב ורק התוצאה הייתה נוראה שיצא עגל, ואהרן לא נשרף כי דרכו הייתה טובה למרות התוצאה, ורק שני בניו שפעלו בדרך לא נכונה נשרפו, לא דווקא למען העונש, אלא למען התוצאה שזה עשה קידוש השם והוסיף יראת שמים, וזה השלים לתקן את התוצאה הנוראה של ע"ז שיצא מאהרן בלי כוונה חלילה.

אחרי מות – המשך

ולפי זה וגם לפי האמור קודם, אפשר להבין את טענת המלאכים כשמתו בני אהרן לפני הקב"ה למה קרעת את הים לפני ישראל? שהם המלאכים בוודאי ידעו את התשובה שאהרן לא חטא, רק הם רצו שריבונו של עולם יוכיח זאת לתועלת עם ישראל.

ואכן בגלל טענתם שיש צורך בהוכחה, הקב"ה נתן לעם ישראל במתנה את יום הכיפורים, בטענה שלא יבוא בכל עת אל הקודש בלי רשות כדרך שעשו בניו ומתו, אלא רק ביום המיוחד יום כיפור יום קדוש ונורא שבו יש רשות לכהן גדול להיכנס ולכפר על עם ישראל.

ולכן יש עניין ביום כיפור לבכות על שני בני אהרן, וכמו שכתוב בפסוק **"וכל ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'"** כי בזכותם - בזכות מותם קיבלנו במתנה את יום הכיפורים, ואכן ביום שכתבתי זאת לפני ערבית פתחתי **שפת אמת** ובדיוק ראיתי שכתב כדברי וברוך שכיוונתי, **והוסיף** שעל כן התקנא בהם משה ואמר שהם גדולים ממנו כי בזכותם זכינו ביום הקדוש **"יום כיפור"**.

ונלמד מזה, כמה אוהב אותנו בורא עולם, ומנצל כל בכל מקרה ומצב את כל האפשרויות וההשלכות לטובת עם ישראל, שעם ישראל יקבל את התועלת המקסימלית מכל דבר שפעל, וגם אנחנו נלך בעקבות הבורא ונחשב דרכינו וננצל את כל הטוב שאפשר להוציא מאתנו, ולא נסתפק במועט, אלא מכל הכיוונים נעשה רק טוב, ושכל ההשלכות של מעשינו יהיו רק לטובה ולא להיפך חלילה, בהצלחה אמן ואמן.

למה קרעת את הים לפני ישראל – המשך

וחז"ל אומרים שרוב הבנים דומים לאחי האם, וא"כ נדב ואביהוא שהיו אחיינים של נחשון היו דומים בטבעם לנחשון, וגם הם כביכול קצפו לים בעזות דקדושה, כי בער בהם כבוד עם ישראל וכבוד אביהם אהרן שנכלם כי האש עדיין לא ירדה מהשמים, ולכן גם הם פעלו באופן דומה ובלי חשבונות.

כתב רש"י, שמוזכר שוב מיתת בני אהרן, כדי להזהיר את אהרן שלא יבא בכל עת אל הקודש, כדי שלא ימות כדרך שמתו בניו.

ולכאורה זה סותר את הגמרא **זבחים קטו'** שאמר לו משה לאהרן: אמר לי הקדוש ברוך הוא, **"ונקדש בכבודי"** שעתידי הבית להתקדש במכובדים, וסבור הייתי שיתקדש הבית או בי או בך, אבל עכשיו שמתו בניך מוכח לי שהם יותר מכובדים מאתנו ולכן דווקא מתו בניך, **ואילו כאן נאמר** לאהרן טעם הדבר שמתו בניו כי **נכנסו אל הקודש באיסור? ואל תאמר** שבשעת שמתו בני אהרן משה רבינו היה חייב לנחם את אהרן ולכן אמר לו סיבת של **"ונקדש בכבודי"**.

אבל ההסבר האמיתי הוא שמתו כעונש כמו שכתוב כאן, והסבר זה ניתן לאהרן רק לאחר תקופה כאשר כבר נרגע מהאבל, תירוץ זה אינו נכון, שהרי גם פרשה זו של **אחרי מות** נאמרה באותו יום של פטירת בני אהרן? ובדוחק אפשר לתרץ שיש הבדל שעות.

ונראה לתרץ על פי המדרש, **"כשמתו בני אהרן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה למה קרעת את הים לפני ישראל"**, וכתוב **במדרש יונתן** הסבר מדהים לכך, שהרי רש"י כתב גם שבני אהרן מתו בגלל חטא אהרן שעשה את העגל, ולכאורה הרי אהרן יכול היה לתרץ שהיה אנוס כי שחטו את חור בפניו, אלא שבעבודה זרה אנוס לא נחשב לתירוץ ולכן נחשב התוצאה לאהרן כחטא, כמו שכתוב **"גם באהרן התאנף ה' להמיתו"**.

ובמדרש מדרש תהלים א' כ' טו' ה', **זוהר תרומה קע'**, ילקוט ראובני בשלח סי' פב' פט' כתוב שבשעת קריעת ים סוף טענו מלאכי השרת לפני הקב"ה הרי הללו המצרים עובדי עבודה זרה וגם הללו היהודים עובדי ע"ז, ולמה היהודים ניצולים?? **ענה** להם הקב"ה היהודים אנוסים היו.

טוען **"המדרש יונתן"** שבשעה שמתו נדב ואביהו בגלל חטא אהרן בעגל, זה הוכיח שאנוס לא מועיל לפטור מעונש על עבודה זרה, ולכן שאלו המלאכים שוב, ולמה קרעת הים לישראל??

ובדרך דומה, ממה שכתוב **"אחרי מות"** זה עצמו מבהיר שמתו **על זלזול בקודש ולא בגלל חטא העגל**, שכתוב בגמרא גיטין ס' אמר רב לוי, שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם בו המשכן, פרשת כהנים ופרשת אחרי מות, **והקשו בתוספות** שיש דעה שכל מקום שכתוב **"אחרי"** זה קרוב לאותו זמן, ואילו **"אחרי"** זה אחרי תקופה ארוכה, והרי כאן כתיב **"אחרי"** וזה היה באותו יום??

ותירץ ה"אמרי שפר", שבמתן תורה שהיה כמעט שנה לפני יום הקמת המשכן, כתוב **"ויראו את אלקי ישראל"**, וכתוב ברש"י שהסתכלו והציצו והתחייבו מיתה, אלא שלא רצה הקב"ה לערוב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהו עד יום חנוכת המשכן, (והארכתי בפרשת שמיני לבאר מדוע הייתה המתנה עד ליום הקמת המשכן).

לכן כתוב **"אחרי"** כי כבר מאז התחייבו מיתה, ואכן זה מוכיח מפורש שהעונש מיתה שלהם לא קשור לחטא העגל, כי במתן תורה התחייבו מיתה וזה היה לפני חטא העגל.

עוד הסבר בהבנת טענת המלאכים, על פי מה שהרחבתי בשביעי של פסח, **שהנה** נחשון שקפץ לים סוף זה היה כי בער בו ציווי ה' **"דבר אל בני ישראל – ויסעו"** ולכן קפץ לים בלי חשבונות כלל, **ובזכות** נחשון נקרא הים כפי שכתבה הגמרא **בשוטה לז'**, ואם כן פעולה כזו חיובית היא.

וטהר לבנו – אחרי מות

ועל זה ענה הקב"ה שמיתתם הייתה להוכיח את כבוד אביהם שלא חטא בעגל, וכל רצונם היה לכבד את אביהם וכפי שהרחבנו בהרחבה קודם ובפרשת שמיני.

וזה טענת המלאכים אם הם מתו סימן שזה לא פעולה נכונה וחיונית, אם כן מדוע אצל נחשון מה שפעל בלי חשבונות זה היה חיובי וגרם לנס קריעת ים סוף, וכי מה נשתנה זה מזה??

ולא יבוא בכל עת, בזאת יבא אהרן אל הקדש

בהכנה לחג שבועות - מתן תורה על ידי מצוות ספירת העומר, **ולהבדיל** כמו שאנשים שמצפים לטיול הימים שלפני הטיול יש בו הרבה התרגשות והתלהבות, לפעמים יותר מהטיול עצמו, דבר שכמובן אי אפשר לאומרו על קדושה, **וכפי** שסיפרנו על **הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל** שכגודל מסירות הנפש שלו בבדיקת החמץ כך זכה לגודל האורות של הקדושה בליל סדר פסח ולדורות.

ויתכן ויש כאן עוד מסר שלמרות ולא כל הזמן הוא יצליח להגיע ולהיכנס לקדושה שהוא שואף אליה מיד באותו רגע שלבו חפץ, כמו שאהרן הכהן ידע שרק ביום אחד בלבד הוא יכול להיכנס ולא יותר, בכל זאת התורה הקדושה דורשת ממנו שהוא חייב בכל זאת לשאוף ולהתעלות כביכול **ולהכין את עצמו בכדי שמצדו הוא יוכל להגיע ל"יותר ימים" שבהם הוא כביכול מסוגל** ויכול להצליח ולהיכנס לקדוש הקודשים.

ולמרות שהוא יודע שזה לא יצליח, בכל את זה לא מיותר ולא לחינם, כי אז סוף סוף ביום היחיד הקדוש - ביום הכיפורים כאשר היום הנכון יגיע, אז כל ההכנות וכל ההכזבות וחוסר ההצלחה של כל השנה שהגיעו לו למרות כל השאיפות והעבודות הקשה, כל זה יתפרץ אצלו בפעם אחת לאש עצומה בגודלה, לקדושה עצומה ביותר שאין לתאר ולצייר אותה כלל, והדברים מוכחים ממש שזה עובד ממש כך.

כי הנה יש תקופות שהתפילות מגיעים לשיאים אנחנו אחוזים אש תבערה ומגיעים לדבקות עצומה בבורא עולם, ופתאום אחרי זה מגיע תקופה ולפעמים גם תקופה ארוכה ש"יבש חציר נבל ציץ", כמה שאנחנו מתאמצים ומשתוקקים לריתחא ולאש קודש בכל זאת בקושי מצליחים להתפלל בכונה פשוטה בלי הסחת דעת, והלב ממאן להתנחם, למה?? מה קרה לי?? אלוקים אל תרחק ממני, צמאה לך נפשי, השיבני ה' אליך, חדש ימינו כקדם.

אבל יהודי יקר, לא תמיד זה באשמתך, בורא עולם נתן לך טעימה כביכול כמו טעימה של יום אחד קדוש ואילו כל השנה אתה צריך לרצות להיכנס להגיע ליותר מיום אחד כביכול אבל אתה לא תגיע לידי זה כמו שאהרן לא הגיע ליותר מיום אחד בשנה, כי בורא עולם רוצה את השאיפה ואת ההכנה ונהנה משברון הלב שעל זה אתה בוכה ולא על אובדן כספי וגשמי, לב נדכה אלוקים לא תבזה, ורוצה ה' את יראיו את המייחלים לחסדו, וכאמור ביום המיוחל שלהבת ענקית תבער בך עד לב השמים רק חזק ואמץ אמן ואמן.

לחוקת עולם לכפר אחת בשנה, ויעש כאשר צוה ה' את משה

אהרן בזריזות עשה כן מיד, כי לאהרן היה מותר בכל זמן שרצה להיכנס ולא רק ביום כיפור.

ובפשטות בכל מקרה אהרן לא נכנס באותו יום אל קודש הקודשים, כי באותו יום בחלקו כבר היה עסוק בחנוכת המשכן, ולכאורה לא הייתה לו אפשרות להתכונן ולהכין את כל הנדרש בכדי להיכנס לקודש הקודשים.

אלא אולי כך פירושם של דברים, ואולי זה עומק כוונתו של האדמו"ר הקדוש, שיתכן ולאהרן אכן היה מותר להיכנס לקודש הקודשים לא רק ביום כיפור, אלא בכל זמן שרצה היה יכול להיכנס, ובכל זאת אהרן לא עשה כן, כי אהרן לא רצה לשנות ממה שיהיה מותר לכוהנים גדולים אחרים, שכשם שלהם מותר רק ביום כיפור כך גם נהג אהרן, ואולי בכדי לקבע בתודעת כל הכוהנים הגדולים לדורותיהם, שרק פעם אחת בשנה אפשר להיכנס ולא יותר.

ולכן למרות שהפסוק "ויעש" מדבר על אהרן הכהן, בכל זאת לא נזכר שמו, כי כל מה שאהרן הקפיד כמו שכתוב בפסוק זה להיכנס רק "אחת בשנה" זה לא היה בגללו ועבורו שהרי לו מותר כל הזמן בהכנה ראויה, אלא עבור כוהנים גדולים אחרים, שכלפיהם זה דין שמחייב שרק "אחת בשנה", ועל כן כאן לא נכתב שמו של אהרן.

וזה אכן שבח לאהרן, שלמרות שהיה מותר לו יותר, הוא הקפיד רק על "אחת בשנה" עבור הדורות הבאים, ואולי כשם שלא התגאה והתנשא בבגדי הכהונה אלא לבשם לשם שמים בלבד, למרות שכתוב עליהם "לכבוד ולתפארת", כך הקפיד על "אחת בשנה" לשם שמים ממש.

הוסיף רש"י, שגם כשאהרן בא עם כל הקורבנות והבגדים כפי שמופיע בפרשתנו, בכל זאת לא בכל עת הוא יכול להיכנס לקודש הקודשים, אלא אך ורק ביום הכיפורים בלבד, אגב אולי רמזו כאן, שבזאת יבוא אהרן: **בזא"י**, ת=תשרי, שבי' תשרי יבוא.

ולכאורה משמע מהפסוק שלא כל הזמן הוא יכול לבוא, אבל במשמעות "לא כל הזמן" משמע שבחלק מהזמן הוא כן יכול, וגם כשכבר יכול לבוא זה בתנאים מסוימים, ואם כן קשה ותמוה איך בכל זאת נשאר רק יום אחד בשנה שרק אז הוא יכול להיכנס, הרי מהלשון משמע שלא כל הזמן ורק חלק, ואם זה רק יום אחד זה אפילו לא חלק, אלא בעצם אסור בכלל להיכנס חוץ מיום בודד אחד שרק בו מותר בצירוף תנאים???

ונראה, שהתורה חפצה בלשונה הקדושה לגלות לנו דרך בעבודת ה', שכל הזמן בן אדם צריך לזכור שמצד אחד חייבים לשאוף להגיע ולהיכנס לקדושה, אבל חייבים גם לזכור שלא כל הזמן אדם נמצא ועומד בקדושה, אלא חשוב מאוד שרוב הזמן נהיה בדרך ובעלייה לבוא לקדושה - לשאוף ולהתקדם ולהתכונן לקדושה, ושוב אחרי שכבר הגעת לקדושה עליך שוב להיכנס למסלול חדש להגיע לקדושה הנוספת, "כי ההכנות לקדושה חשובה היא ביותר", וככה תחיה כל החיים, וגם אהרן הכהן צריך לנהוג כן, כפי שיתבאר בסמוך.

ודוגמא לרעיון זה, הנה 30 יום לפני פסח כבר מתכוננים לקדושת הפסח, וכשכבר הגיע פסח כבר למחרת מתחילים

האדמו"ר הקדוש רבי יששכר דב מבעלזא זצ"ל, הקשה למה בכל הפרשה כתוב שמו של אהרן "בזאת יבוא אהרן", ונתן אהרן, "והקריב אהרן", ואילו כאן בסיום הנושא כתוב "ויעש כאשר צוה" ולא כתוב שמו של אהרן, למה אכן לא כתוב "ויעש אהרן"??

ותירץ על פי הגאון מוויילנא שביאר את דברי המדרש ויקרא רבה כ"א שמשם הצטער שמא נדחף אהרן מלהיכנס לקודש הקודשים רק לפעם בשנה, ענה לו הקב"ה שלא כפי שאתה סבור, אלא אהרן יכול להיכנס בכל זמן שירצה ולא רק פעם אחת בשנה רק שיעשה כסדר הזה המפורט בפרשה.

ומוסיף האדמו"ר המהרי"ד מבעלזא זצ"ל, שלכן בכל מה שקשור לסדר ופירוט מה שנצרך לכניסה לקודש הקודשים כתוב שמו של אהרן כי גם אצל אהרן זה היה צורך והכרח, אבל בפסוק שכתוב "לכפר אחת בשנה – ויעש כאשר צוה ה'" שם לא מוזכר שמו של אהרן, כי כביכול פסוק זה לא מדבר על אהרן, שהרי לאהרן היה מותר להיכנס יותר מפעם אחת בשנה וכאמור.

אומנם עדיין צריך עיון לכאורה, שהרי על פסוק זה כתב רש"י "ויעש כאשר צוה" להגיד שבחו של אהרן שעשה כסדר הזה ולא שינה, וגם שלא היה לובש את הבגדים להתגדל בהם אלא כמקיים גזירת המלך, הרי לנו מפורש שגם פסוק זה מדבר על אהרן?? וגם "ויעש – זה לשון עבר?

והנה פרשה זו נאמרה בא' ניסן, ואילו "אחת בשנה" זה חצי שנה לאחר מכן "ביום הכיפורים", אז איך כתוב לשון עבר "ויעש"? ורש"י מסביר שכאשר הגיע יום הכיפורים עשה כן אהרן, ואילו הגאון מוויילנא מבאר על פי המדרש הני"ל שאכן

וטהר לבנו – אחרי מות

מיד עם סיום פרשה זו, ולמרות שמאמירת פרשה זו לאהרן יש חצי שנה עד יום כיפור, בכל זאת היות ואהרן מיד בשמיעתו פרשה זו, הבין שמותר לו בשונה משאר הכוהנים הגדולים, ובכל זאת **מיד** החליט בדעתו שהוא ינהג כמוהם, לכן מיד נכתב **"ויעש"** כי אהרן כיוון מיד לש"ש לציווי הבורא לדורות ש"אחת בשנה".

אחרי מות שני בני אהרן בקרבתם לפני ה' וימתו – המשך

והנה עדיין יש להקשות שהרי כאן לא מוזכר **"ולא ימות כפי שמתו בניו"** אלא רק ולא ימות, אלא שזה כבר מובן מאליה שאהרן הבין שלא ימות כפי שבניו מתו, אבל אם כן למה יש צורך בפסוק הראשון שהכל יוכנס בפסוק השני???

אלא יתכן שזה ראייה לדברים הקודמים שכתבתי, שלמרות שלאהרן היה רשות להיכנס בכל זמן שרצה, **בכל זאת יש פסוק נפרד** להדגיש לו שבכל זאת עדיף שיתקן מה שבניו נכנסו בלי רשות, שהוא אהרן **למרות שמותר לו** להיכנס בכל זאת שלא יכנס אפילו בהכנה כראוי עבור הרחקת כוהנים גדולים אחרים מלמות אם יכנסו ביום אחר מלבד יום הכיפורים.

ולא יבוא בכל עת – המשך

ולפי האמור זה מתורץ, שרק לכוהנים גדולים אחרים אכן אסור כל השנה ורק פעם אחת בשנה ביום כיפור מותר להם.

אבל לאהרן הכהן אכן היה מותר יותר מפעם אחת בשנה ועליו נאמר **"ולא יבוא בכל עת"** שחלק משמעותי מהשנה מותר לו להיכנס, דהיינו בכל עת שירצה רק שיעשה את ההכנות כראוי.

בזאת יבוא אהרן אל הקדש, בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשתיכם

במרדנות של דתן ואבירם, ובהנהגה של אהרן שרודף שלום ואינו מקפיד וזורק מרה בדור, אז ככה זה מתחיל, קודם אכפת לנו מהכבוד של הרבנים, על החוצפה שעושים להם, ולאט לאט היצר הרע הופך קערה על פיה, וזה הופך לביקורת בלב על הנהגת הרבנים ומנהיגי הדור.

וייתכן עוד, שראו ברוח הקדש שעם ישראל יחטאו ולא יכנסו לארץ ישראל, ולכן רצו הנהגה תקיפה יותר שתעצור את עם ישראל שלא יכשלו בחטאים, ולכן גם פעלו בלי לשאול את משה והורו הוראה בעצמם, כי בהשפעת היין והשמחה שלא הייתה במקום גרמה להם לקבוע ולחשוב שהם מבינים טוב יותר ממשה ואהרן איך צריכים לפעול במצבי לחץ, הנה שני המנהיגים מתביישים שאין אש משמים, אנחנו נציל את המצב, אנחנו נציל את כבודו של אהרן, אנחנו מבינים טוב יותר.

וכנגד כל הנזכר לעיל נצטוונו **ביום כיפור לעשות בדיקת את ההיפך, א.** כנגד מה שלא היו נשואים, לכן על הכהן גדול **החובה שתהיה לו אישה**, ועוד **מכונים לו אישה אחרת** שמא תמות אשתו, כי דרשו את כתוב **"וכיפר בעד ביתו"** - שביתו זה אשתו.

ב. בגלל **שפקפקו בהנהגת משה ואהרן וחשבו לנקוט ביד קשה על פושעי ישראל**, על כן בתחילת יום הכיפורים אומרים **"על דעת המקום והקהל בישיבה של מעלה ומטה מתירים אנו להתפלל עם העבריינים"**, לא רק עם שוגגים אלא גם עם עבריינים שחטאו מתוך פשיעה ומרדנות, כי עלינו לנקוט ביום כיפור בסבלנות כלפי פושעי ישראל כדרך שמשה ואהרן היו סבלנים אליהם.

ג. וגם על מה **ששתו יין ואכלו ושתו** ונהגו במידת השמחה **במקום קדוש**, וטעו! כי צורת שמחה זו לא התאימה למקום ולזמן, על כן אנחנו מקבלים עלינו צום ועינוי שביום קדוש ובמקום קדוש, כך שנגיע לשיא ההתעלות מתוך ההיפך משמחת אכילה ושתיה ושאר עינוגי הגוף.

ד. על שהורו הוראה שלא ברשות רבם, על כן אנחנו מתחילים את היום הקדוש בהכנעה וברשות **"על דעת המקום ועל דעת**

זזה תיקון מושלם כנגד מה שבניו הקטירו בלי רשות ובאיסור, וכך גם כאן אהרן למרות שהיה לו רשות בכל זאת מנע את עצמו מלהקטיר את הקטורת בכל עת, למרות שהיה לו היתר בכל זאת רק אחת בשנה הוא נכנס והקטיר.

ואולי אהרן הבין מהזכרת מיתת בניו בתחילת העניין, שלמרות שמותר לו כדאי לו להקפיד על **"אחת בשנה"**, ולכן כתוב **"ויעש"**

כתב רש"י: רבי אלעזר בן עזריה מושלו, משל לחולה שנכנס אצלו רופא אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב, בא אחר ואמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני, זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר **"אחרי מות שני בני אהרן"**.

ובעצם נראה שרש"י בא ליישב את הקושיה מה התחדש בפסוק הראשון יותר מהפסוק השני, שהרי בפסוק הראשון כתוב **"וידבר ה' אחרי מות"** ולא כתוב מה לאמר?? ומיד אחרי זה כתוב **"ויאמר ה' דבר אל אהרן ולא יבוא בכל עת ולא ימות"**, אלא שבפסוק השני התחדש הזהרה עם המחשה.

קודם הקשינו שמלשון הפסוק **"שלא כל הזמן הוא יכול לבוא"**, אבל במשמעות של **"לא כל הזמן"** יש במשמע **שבחלק מהזמן הוא כן יכול**.

והקשנו שתמוה שאם רק יום אחד בשנה ביום כיפור בלבד רק אז הוא יכול להיכנס, זה לא מתאים ללשון, שהרי מהלשון משמע שלא כל הזמן ורק חלק, ואם זה רק **יום אחד זה אפילו לא חלק**, אלא **בעצם אסור בכלל** להיכנס **חוץ מיום** בודד אחד שרק בו מותר בצירוף תנאים???

צדיק להבין, מה הקשר בין **"ולא יבוא בכל עת אל הקדוש, ובזאת יבוא אהרן אל הקדוש – יום הכיפורים"**, לעניין שביום זה כל עם ישראל נצטוו לצום ולענות את נפשותיהם?? וכי מה עניין הצום למיתת שני בני אהרן?? וגם מה עניין הצום כלפי כניסת אהרן פעם בשנה ולא בכל עת???

ונראה לבאר כפי כתבתי קודם, שאת יום הכיפורים זכינו בזכות שני בני אהרן, על ידי כך שבזאת עולם הוכיח למלאכי השרת שבני אהרן מתו לא כעונש על העגל, אלא כי נכנסו להקטיר בקודש בלי רשות, ועל כן בורא עולם נתן לנו את יום כיפור שרק אחרי הכנה מיוחדת ורק פעם בשנה מותר לאהרן הכהן להיכנס להקטיר קטורת, ומזה שבקושי ניתנת הרשות להיכנס ולהקטיר קטורת זה הוכיח שבדיקת בזה חטאו בני אהרן ומזה מתו.

והנה בסיבת חטאם מפורש בתורה שהקטירו באש זרה בלי רשות, וכפי שהארכנו קודם שזה היה רק אחרי שאהרן התבייש כשהמתין לאש שתבוא משמים ועדיין לא באה, לכן הם בעזות של קדושה שחשו על כבוד אביהם והקטירו קטורת כי ידעו שכוחה גדול מאוד, וכך חשבו לזרז את האש תמיד שבאה משמים.

ובגמרא כתוב כמה דעות במה חטאו, ונאריך בדעות כי בסופו של דבר נלמד איך ביום כיפור אנחנו מתקנים לפי כל הדעות, הנה לשיטה אחת חטאם היה **שלא התחתנו**, ודעה אחרת **ששתו יין** היו, וכמובן נשאלת השאלת מה ראו לשתות יין?? והאמת זה מזכיר את חטאם הראשון במתן תורה שאכלו ושתו כשראו אלוקים, וההסבר לכך כתוב במדרש שהם חשבו שצריך לשמוח במתן תורה וצריך לשמוח בחנוכה המזבח, ואדרבא מצווה לשתות קצת יין לעבוד מתוך שמחה כי אין שמחה אלא בבשר ויין, ועל זה כתוב במדרש שבגלל שמחה זו שאינה מתאמת לא במקום ולא בזמן, לכן נהפך השמחה לאבל.

ויש דעה שאמרו **מתי ימותו זקנים הללו ונהיג את הדור במקומם**, וזה דבר שקשה להבינו, איך הגיעו למחשבות כאלו?? **אבל** ראיתי מפרשים שהיה להם ביקורת על ההבלגה של משה

וטהר לבנו – אחרי מות

וכל שכן כמה עלינו לתקן מה שאנחנו קלקלנו רח"ל, ונזכור שזכינו ביום קדוש יום הכיפורים בזכות פטירתם של נדב ואביהוא, ולכן בכה נבכה על פטירתם ביום זה, כי ככה יתקן לנו על חטאתנו, כי כך בורא תיקן לנו את יום כיפור, על פי תיקון מעשיהם.

ללמדנו, כי אדם מתעורר בתשובה כאשר הוא שותף לנקות את הלכלוך המזערי של הצדיקים, כי כך בעצם הוא קולט שהוא מנקה אתם מזערי, ומיד הוא מתבונן על עצמו ואומר אני מטונף ומלוכלך כולי, והוא בוכה ואומר על המזערי שרחוק מבינתנו כל עם ישראל במשך דורות חייב לנקות!! אז מה נאמר ומה נדבר מה יהיה עלינו ועל חטאינו, ואז אדם מרגיש בשפלות עצמו ומהתחתית הוא מתחנן לבורא עולם והוא מתעלה כמו שכתוב "מאשפות ירים אביון".

"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"

מנקה אותנו, וזה "אשריכם ישראל", שאם נקה את עצמינו קודם אזי "אשריכם ישראל", שאתם לא מפילים את כל העבודה על ריבוננו של עולם, אלא אשרינו שאנחנו עושים את כל שביכולתנו לנקות את עצמנו.

ושמתי לב שבלשונו הקדוש של העמק שאלה כתב "ונטהר את עצמנו לה' ולקבל על עצמנו לעבוד את ה' **מכאן ולהבא**", כי להתעסק בזהמה ובחטאים, לא כדאי!!! כי זה מייאש!!! ואולי גם תוך כדי התעסקות בניקיון החטא היצר יטעים לנו את טעמו של החטא ויפה לנו את החטא כדי שנחזור וניכשל בו.

לכן "נקבל מכאן ולהבא" ונעזוב את העבר, וכפי ששמעתי אומרים **"סור מרע"** תעזוב מלהתעסק ברע אלא **"ועשה טוב"** תתמקד בעשיית מצוות ומעשים טובים להבא.

ואולי זה כוונת רבי עקיבא, שאנחנו נקבל על עצמנו ונדאג לעתיד טהור, וה' ידאג לנקות לנו ולטהר אותנו **מהעבר**, וממילא נכוון בשירת **"אמר רבי עקיבא"** א. שעלינו לנקות את עצמנו לפני שבורא עולם ינקה אותנו. **ב.** שאנחנו משבחים את בורא עולם שמנקה לנו את העבר הטמא שלנו כמו מקווה שמטהר את הטמאים מטומאה שהייתה בהם.

יכפר עליכם – המשך

שהדיאטה קורסת הם מחזירים בריבית דריבית את כל מה שירדו במשקל, ועוד מוסיפים **תשובת המשקל** עוד עודפי קילו נוספים כפיצוי לגוף שחסר וירד במשקל, עד שאמרו **"דיאטה בסוף משמינה"**, וזה **"ירידה לצורך עליה"!!**

כך היצר הרע וטבע האדם כשלא חזר בתשובה עוד יפצה את עצמו להחזיר את כל הטומאה שנמחקה ממנו ועוד יוסיף לו לעלות במשקל של העבירות.

אבל מי שפועל כדרישת רבי עקיבא יזכה לשני דברים, וכפי שכתב בספר **"זכרון מאיר"** שיזכה גם ל**"יכפר"** וגם ל**"יטהר"**, שהקב"ה ברוב רחמיו מלבד מה שביום כיפור הוא מכפר לנו על החטאים, הוא גם מסיר את הטומאה ואת הטמטום שהחטא השפיע על האדם.

ולכן מברכים **"שהחינו"** בליל יום כיפור, כיון שאין ערך ושיעור לשמחה שצריכים לשמוח ביום הזה, שיום הכיפורים מכפר ומטהר ומסיר מאתנו את טמטום הלב מכל הימים שעברו.

נסיים באמירת הגאון רבי ישראל מסלנט: כמה גדולים רחמיו של הקב"ה עלינו, שגם אילו קיבלנו את יום הכיפורים רק פעם אחת בשבעים שנה למחול לנו על כל עוונותינו, היה זה אושר גדול וחסד עצום ודיינו, על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו, שניתנה לנו הזדמנות נפלאה ומיוחדת זו בכל שנה ושנה, ונכיר בחסד ה' עלינו ונודה לה' המלא רחמים, וכאמור כל שנה ושנה נטהר את עצמינו מחדש כהכנה למקווה ישראל ה' שמטהר אותנו ואמן.

שני שעירי עזים לחטאת והעמיד לפני ה' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל

ניתן לבורא עולם והוא משלו יתן לעזאזל לשטן שוחד - מתנה ביום כיפור מהבורא יתברך שלא יקטרג על עם ישראל.

ולכן עושים הגרלה, כי אם היה הכהן מקדיש אותם בפה לה' ולעזאזל, היה נחשב זה כעובד אליו ונודר לשמו של השטן, ולכן מעמיד אותם לפני ה' פתח אהל מועד, כי שניהם מתנה לה', ובורא עולם מגורל מחליט מי יהיה מתנה ממנו יתברך לשטן כשוחד, והגרלה זה בחירה של בורא עולם כמו שכתוב **"בחק יוטל את הגורל ומה' כל משפטו"**, וגם אחרי הגורל היה מעמיד לפני ה' להבליט שלא אנחנו נותנים לעזאזל ואין אנחנו מכוונים

הקהל", וגם החזנים מבקשים רשות בהכנעה לפני שניגשים לשרת כשלוחי ציבור.

ואת כל זה אנחנו מתקנים ביום הכיפורים, וזה מכפר לנו!! שאנחנו לומדים לתקן ממה שטעו אחרים צדיקים וקדושי עליון,

העמק דבר טוען שלכאורה יש כפילות מילים בפסוק והמילים **"לפני ה' תטהרו"** מיותרים, שהרי כבר כתוב **"לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה'!!"**???

לכן דרש ואמר רבי עקיבא בגמרא יומא ח' **"אשריכם ישראל, לפני מי אתם מיטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים"**, וכוונת ר"ע שבפסוק הזה כתוב 2 דברים, א. **לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה'**, ב. **לפני ה' תטהרו**, ורבי עקיבא מסביר לנו שלמרות שבורא עולם מכפר לנו ומטהר אותנו בסוף היום והשעיר המשתלח מכפר מיד, מכל מקום יש מצווה - **"לפני ה' תטהרו"**, שעוד לפני טהרת ה' אנחנו נקדים ונטהר את עצמנו לה' ולקבל על עצמנו לעבוד את ה' מכאן ולהבא בטהרה, ולא נפיל את כל העבודה רק על בורא עולם.

ופירוש זה של **העמק דבר**, הוא בדיוק הפוך ממה שחשבתי כל השנים כששרתי יחד עם הקהל בדבקות **"אמר רבי עקיבא"** כי חשבתי שמטרת רבי עקיבא לשבח את עם ישראל שזכינו במתנה מבורא עולם שמטהר אותנו כמו מקווה, אבל בא **העמק דבר** והפך קערה על פיה, שרבי עקיבא טוען **אדרבא** יש כאן דרישה גם מאתנו **להתאמץ ולטהר את עצמנו עוד קודם שבורא עולם**

אומנם בעל הכתב סופר פירש **"מה מקווה מטהר את הטמאים אף הקב"ה מטהר את ישראל"**, שכמו שהרוצה להיטהר במקווה, חייב להיזהר שלא ימצא עליו דבר חוצץ, כך **"יוה"כ אינו מכפר כי אם לשבים"**, שהעבירות הם מחיצה בין האדם ובין הקב"ה, ולכן חייבים קודם לחזור בתשובה שלא יהיה עליו חציצה, ורק אז יכפר עליו יום הכיפורים.

וגם אם נטען כרבי הקדוש שיום כיפור מכפר אפילו על מי שלא חזר בתשובה, אבל בכל זאת לא יהיה כמעט תועלת למי שלא חזר בתשובה ולא טיהר את עצמו בעבודה עצמית, כי זה כמו מי שנמצא וחי בבזוץ גם אם ינקו אותו ויחליפו לו בגדים אין בזה תועלת כי הוא חי בבזוץ ומיד הוא יתלכלך מחדש, ורק **בפעמים נדירות ממש אם יטעם את הטעם הטוב של הניקיון והבגדים הנקיים** אולי ירצה ויצליח לצאת בזהירות מהבזוץ ולהיזהר כמה שפחות להתלכלך בדרך יציאתו החוצה.

ועוד סיבה למה אין תועלת בכפרת יום כיפור למי שלא חזר בתשובה, כי אם ניקו אותם מעבירות בלי שחזרו בתשובה, אז יהיה להם תופעה כמו לרוב האנשים שעושים דיאטה, שברגע

צריך להבין מה עניין ההגרלות ועוד דווקא ביום הקדוש - יום כיפור, וכי זה הזמן להתעסק בהגרלות!! **והאבן עזרא** כתב **"להבין את הסוד של שני העזים לעזאזל אגלה לך קצת מהסוד ברמז, בהיותך בן שלשים ושלש תדענו"**.

והרמב"ן מגלה לנו את הסוד, והוא: שבעוד 33 פסוקים כתוב **"ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים"** שהתורה אסרה לגמרי לעבוד עבודה זרה, וכן התורה אסרה כל עבודה של קבלת אלוהות או הקרבת קורבנות לכל אחד ממלאכי השרת או שום כוח בעולם, ולמרות זאת צווה הקב"ה ביום הכיפורים **שאנחנו**

וטהר לבנו – אחרי מות

נתינה ליצר הרע, ולכן רק גורל ה' יחליט ולא אנחנו, כי אנחנו מצדנו לא נותנים ליצר הרע אפילו לא פירור.

וכמו שהגמרא **סנהדרין עה' א'** מספרת אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשה אחת ונהיה חולה, ובאו ושאלו לרופאים ואמרו אין לו תקנה עד שיחטא, אמרו חכמים ימות ואל יחטא, תעמוד לפניו וכו' אמרו חכמים: **ימות ואל תעמוד לפניו**, ביקשו שלפחות תספר עמו מאחורי הגדר, אמרו חכמים: **ימות ולא תספר עמו מאחורי הגדר**, כי כלום לא ניתן ליצר הרע, פירור לא!!!

ולכן גם אנחנו לא נשאיר פתח פתוח ליצר הרע, אלא נסגור את כל הפתחים הכל, כי לפתח חטאת רובץ, וכל שכן שלא נפתח לו שום פתח חלילה ה' ירחם, עד כדי כך נסגור את הפתחים לגמרי בפני היצר הרע, שכן באמת נחשב חוזרים בתשובה, וכמו שכתב הרמב"ם שתשובה אמתית היא שהבורא עולם יכול להעיד על החוזר בתשובה שלא יחזור לעולם על חטאיו, וזה שייך רק אם סגרנו לגמרי את כל הפתחים לייצר הרע, ונעלנו חזק ואת המפתחות של הפתחים זרקנו לעומק הים, שכן יוכל הבורא להעיד עלינו שלפי מצבנו לא נחזור לסורנו חלילה, ושהחלטתנו לחזור בתשובה תהיה עוצמתית שאין מצב שנחזור לסורינו, כי זה תשובה אמתית נקודה. **ושמעתי** שאין כוונת הרמב"ם לומר שאם בסופו של דבר לאחר תקופה אדם בכל זאת נכשל אז מוכח שהתשובה שלו לא נחשבת, כי אם כך נסגרו שערי התשובה כי כמעט אין צדיק בארץ אשר לא נופל תקופה אחרי החיזוק, אלא הכוונה שבזמן התשובה האדם יסגור את כל הפתחים וכך יהיה האדם משוכנע ובטוח בעצמו שהוא לעולם לא יחטא ובכך הוא כביכול ישכנע את בורא עולם בעוצמת התשובה שעשה.

"שעיר לעזאזל" - שוחד לשטן (המשך מעניין הקודם)

ייתכן עוד יותר, שבגלל הכבוד והשוחד נהפך לגמרי לרגע שהשטן במקום לקטרג עוד נהפך לסגור, וכפי שכתוב **בפרקי התנא רבי אליעזר הגדול**, שבגלל השוחד הקדוש ברוך הוא שומע עדותן של ישראל מן הקטגור שלהם ומכפר על המזבח ועל המקדש ועל הכהנים ועל כל עם הקהל שנאמר **"וכפר את מקדש הקדש"**.

וזה מזכיר לי את הסיפור עם **לוט ואנשי סדום**, שממש לא מובן איך יתכן שאנשי סדום הרשעים ששנאו חסד, והם אלו שרצחו באכזריות את הבת של לוט כי גמלה חסד עם עני, בכך שציפו אותה בדבש והדבורים עקצו אותה כשהיא צורחת מכאבים, **ולהפתעתנו** דווקא הם לוקחים וממנים עליהם כשופט את לוט ה"אבא" של בעלת החסד, האח של אברהם - איש החסד המפורסם בכל העולם, וכי זה הגיוני??? הרי היה עליהם לקחת אדם אכזרי בן של שטן ושכל משפחתו מתחרים על שיאים של רשעות???

ובעצם מתברר שאכן גם לוט עצמו הוא בעל חסד עצום, שבאותו יום שנהיה שופט עליהם בסדום הוא מסר נפשו להכניס אורחים, אז באמת לא מובן מה ראו אנשי סדום לשטות זו??

ובבחרותי דרשתי בשבע ברכות ועניתי על כך תשובה, והאדמו"ר מסדיגורא ז"ל שהיה באירוע נהנה, וצחק מהנאתו מהתשובה ב"ה, שבעצם אנשי סדום פשוט רחמו על לוט מסכן הבן אדם עזב את אברהם רוצה להתקלקל לכן בא לסדום, אבל לא הולך לו, אמרו כנראה גמילות חסדים זה בגנטיקה שלו ושל משפחתו - של משפחת אברהם אבינו, לכן הביאו אותו להיות שופט בסדום, שכן שיש לו מעמד וכבוד, כמו שאומרים **"תן לו כיסא בממשלה והכל יסתדר"** - הוא כבר לבד ישתנה לרעה, ואכן תכנית זו הייתה אמורה לפעול כי הכבוד הורס הכל גם את התכונות הטובות לנו בגנים, וכפי שראינו כאן שהכבוד הורס אפילו לשטן מלקטרג, אלא המזל הרע של אנשי סדום שהיות ולא עבר לילה, ולוט לא ישן על זה, אז עדיין הגנים של החסד הטובע במשפחת אברהם אבינו השפיעו ולכן עשה חסד עם האורחים.

ללמדנו, שכבוד זה כוח עוצמתי, ולמה לא נשתמש בו לטובה?? נחמיא לעצמנו על כל הצלחה רוחנית, נחמיא לעצמנו שאנחנו יכולים ומסוגלים לנצח את היצר, נתמלא בכבוד עצמי שאנחנו מסוגלים להרבה יותר מאחרים, כן!!! **"ויגבה לבו בדרכי ה'"**, **"בשבילי נברא העולם"**! אז תשתמש בעוצמה זו רק לטובה ועלה מעלה מעלה כאחד הגדולים אשר בארץ אמן.

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'

בחמורה, אבל זה לא יעזור, כי זה אכן מראה לו דוגמא לסבל ועיניו מתמשך, שאתה רוצה להנחיל גם לבניך את הסבל והלחץ, ובדור קשה כמו של דורנו בקלות הבן יתנער מהקושי והעינוי והלחץ שברצונך להנחיל לו.

אז לאן פנינו מועדות??? - **"וחי בהם ולא שימות בהם"**!! **זכרו תפילה** זה פרס ומתנה, ותפילה ארוכה זה יותר מזכיה של דאבל לוטו, עולה כפול רווח כפול אם לא יותר, תפילה זה לא עול וסבל ולחשוב חלילה בלב מתי יגמר הסבל הזה, והקושי הזה שמתארך ומתארך, אלא **וחי בהם**.

בשילוחו אלא לרצון לשם, כמו שאמר בהמשך **"יעמד חי לפני ה' לכפר עליו לשלח אותו"**, וכך דקדק מתרגום **אונקלוס** **"לשם ה' ולעזאזל"**, כי רק האחד לשם ה', והשני לעזאזל בלי לשמו של העזאזל.

לפי זה מובן לי מה שהגמרא **יומא סב' א'** דורשת **"שני שעירים שיהיו שווים במראה ובקומה"**, כי אם אחד היה משובח מחברו ברור הדבר שהמשובח ייפול לה' ואילו השני ממילא יישאר לעזאזל, וכאילו אנחנו פעלנו ונתנו לעזאזל, לכן חייב ששניהם יהיו שווים לחלוטין, שאנחנו לא רוצים שום צד של

בעצם שוחד בדרך כלל זה לא שהמשוחד רואה ואומר הפוך מהנראה לעין, אלא שהמשוחד בכוונה או שלא בכוונה לא רואה את כל התמונה ומתמקד רק בנקודה אחת מתוך מכלול, ולכן פסק הדין וההלכה והמשפט משתנה בהתאם, ולכאורה גם כאן כך הדברים פועלים, בגלל השוחד שקיבל השטן הוא רואה מטושטש, הוא רואה רק שאנחנו מתקנים את חטאם של בני אהרן, כפי שביארנו בתחילת הפרשה שמה שצמים ומתענים זה לתקן מה שבני אהרן שאכלו ושתו כשראו אלוקים במתן תורה, ומה שנכנסו שתויי יין לבית המקדש.

וכמה שאדם יותר בוכה על בני אהרן, השטן מתמקד יותר בזה, שסך הכל אנחנו באים לבקש סליחה על חטאם של צדיקי הדור קדושים וטהורים גדולי ישראל שני בני אהרן, וזה לא מפריע לשטן כי ממילא הם בגן עדן ואי אפשר לפגוע בהם, ותוך כדי שהוא משוחד אנחנו מכניסים לו כביכול עיזים בלי שישים לב ומבקשים סליחה על כל חטאותינו, אבל מיד אחרי יום כיפור הוא קולט שעבדו עליו, לכן הוא מתנקם באיש שביצע את התרמית נגדו, ועל כן אותו איש עיתי מת באותו שנה.

אבל תמוה איך זה **שכל שנה השטן נופל באותו פח ובאותה מלכודת**??? התשובה פשוטה היא, כי הוא **נהנה שנותנים לו כבוד**, שרואה שהקפידו ששני השעירים שווים בדיוק, והוא מקבל שעיר שווה בדיוק לשעיר שנשחט לשם בורא עולם, וגם מתלהב שמלווים אותו יקירי ירושלים ואף נושאים אותו על כפים אל המרחבים של ההרים סביבות ירושלים, והשטן מתלהב מהכבוד למרות שזה מיועד לשליח אבל עצם הדבר שזה נדמה שעושים לו את הכבוד הוא שוכח מהכל ומתפתה שוב לשוחד הזה כל שנה ושנה, כי הקנאה והכבוד מוציאים מן העולם, וכמו אותו **גבאי** בית כנסת שכל המתפללים **שנאו אותו** אבל הוא **התעקש להישאר בתפקיד**, בטענה: **וכי כבוד זה כלום**?? ואפי' למשרתי עליון יש רגשות, כמו שאומרים בתפילת **"קל אדון"** על המאורות שששים ושמחים, וכן המלאכים נותנים **באהבה רשות** זה לזה, וה' בבריאת העולם נזהר לא להטיל קנאה בעליונים.

ללמדנו, שכבוד זה כוח עוצמתי, ולמה לא נשתמש בו לטובה?? נחמיא לעצמנו על כל הצלחה רוחנית, נחמיא לעצמנו שאנחנו יכולים ומסוגלים לנצח את היצר, נתמלא בכבוד עצמי שאנחנו מסוגלים להרבה יותר מאחרים, כן!!! **"ויגבה לבו בדרכי ה'"**, **"בשבילי נברא העולם"**! אז תשתמש בעוצמה זו רק לטובה ועלה מעלה מעלה כאחד הגדולים אשר בארץ אמן.

ושמרתם את חקתי ואת משפטי אשר יעשה אתם האדם וחי בהם אני ה'

"וחי בהם" - המצוות הם אלו שנותנים לנו חיות סיבה אמתית לקום בבוקר, סיבה אמתית ללכת לעבודה ולהתאמץ לפרנסה, כי אני הולך לקיים מצוות, וזה מחייה אותי, מעגל ומשמח - **"וחי בהם"**.

אבל מי **"שמת בהם"** או מהם, אוי לו ואוי לנשמתו ואוי למשפחתו, כי בניו מרגישים שזה **ומת בהם ומהם**, ובזו יבזו לתורה ולמצוות, כי למה עליהם להמשיך את מנת הסבל שאביהם מתייסר בו בחייו?? ולמרות שאתה מקפיד על קלה

וטהר לבנו – אחרי מות

וגם ככה כל המשפחה תלמד שמצוות ותפילה זה שמחת חיים אושר ועושר רוחני וסיפוק נפשי ושלווה פנימית, כי אתה חי בדרך האמת והנכונה שמביאה אותך לשלימות, וכך אתה מחבר אותם לשורשים ולא מרחיק אותם בידיים מקיום המצוות.

צדיקים תתענגו במצוות!!! אמור תאמרו ליצר ולכבוד גופנו, הרי ממילא אנחנו עושים אותם את המצוות והתפילות, אז בא נעשה אותם בהתלהבות ובחשק ובשמחה, **"וחי בהם"** ולא שימות בהם.

בהצלחה צדיקים וידידים, "אש קודש" לעבודת הבורא, בלי בושה, תתפללו בהתלהבות ובהתרגשות הלב, ובדמעות, תתמסרו בלב שלם לתפילה, ואפילו אם תהיה היחיד בבית כנסת שככה מתפלל אל תתרגש ואל תתבייש (ואם בניך יתביישו מזה, תעשה שאלת רב, אגב תסביר להם שבושה זה להתפרע במוצאי פסח לחטוף לחם רותח ולקבל כוויות בשפלות האדם, בין שזה מול הילדים ובין שעוד ידובר באביך נכבדות!!!), **כי אנחנו במלחמה על כל הקופה או וחי או שימות בהם**, וזכרו שההלכה בתחילת השולחן ערוך היא, **ולא יבוש מהמלעיגים עליו, כי שויתי ה' לנגדי תמיד!!!!**

ושמרתם את חקותי ומשפטי וחי בהם אני ה', לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'

שבענו מטובך", אז מגיעים ל"וטהר לבנו לעובדך באמת", ואז אפשר לקיים את כל המצוות וחלילה לא להיכשל בעריות החמורות, כי **אני שבע מטוב ה'.**

אבל מי שאין בו את ה"וחי בהם" אז אצלו זה "ימות בהם ומהם", ולא רק שיתכן שלא יקיים את כל מצוות התורה, אלא יתכן שגם יכשל בעבירות של עריות החמורות ביותר.

ולכן כתוב פסוק זה בתוך פרשת עריות, כי יש כאן מלחמה על כל הקופה, או **דבקות בקדושה בהתלהבות או דבקות בטומאה בהתלהבות!!!!**

ויתכן שלכן בשיא קדושת יום כיפור במנחה קוראים פרשת העריות, כי ביום כיפור עלינו להחזיר עמוק בתודעה כן אתה עכשיו בשיא הקדושה, אבל נפילה מה"וחי בהם" זה נפילה עד לתחתית, לכן בכל יום ויום ובפרט בשבתות ובחגים וכל שכן יום כיפור נכון ונתאמץ בכל הכוח בתפילה שנזכה לחזור בתשובה - "שבענו מטובך - וטהר לבנו לעובדך באמת", ונקבל עלינו לקיים את כל המצוות רק בשמחה ובטוב לבב, "וחי בהם" אמן סלה.

ויעש כאשר ציווה ה'

פנימה הייתכן??? **אלא** כניסתו מוכחת שהוא לא מקטרג כלל, כי הוא לא חטא בכלל בעגל, וגם הפגם הקלוש נמחק לגמרי קודם, **ולכן** בגדי הלבן הם כבוד ותפארת והנאה גדולה לאהרן הכהן, ובכל זאת אהרן לבש את בגדי הלבן רק כגזירת המלך.

ויתכן לפרש בדרך אחרת, שאם היה נכנס לקודש בבגדי זהב יש שיאמרו שאהרן הכהן נכנס חי ויצא חי מהקודש לא בזכותו אלא בזכות שמות שבטי בני ישראל הקדושים החרוטים באבני המילואים ובאבני החושן, וכן בזכות שם הקודש הטמון בין קפלי החושן, ואילו בבגדי לבן אם נכנס ויצא חי זה מוכיח שיצא חי בזכות עצמו!!!! **בכל** זאת אהרן הכהן לבש בגדי לבן רק כגזירת המלך בלבד בלי שום נגיעה.

ואולי דווקא בגלל שאהרן לבש אותם רק לשם שמים לכן בגדי הלבן התקדשו בקדושה עליונה והם טעונים **גניזה** ושלא ישתמשו בהם שוב.

כתב רש"י "להגיד שבחו של אהרן שלא היה לבש את הבגדים לגדולתו אלא כמקיים גזירת המלך", ובפשטות הכוונה שלמרות שביום כיפור אהרן לבש בגדי לבן השונים מבגדי הזהב שלבש בכל השנה, בכל זאת אהרן לא התגאה בבגדי הלבן המיוחדים.

ומקשה החתם סופר, וכי מה יש להתגאות בבגדי לבן, הרי בגדי זהב הרבה יותר יפים והרבה יותר יקרים, שיש בהם זהב ואבני שהם ואבני מילואים היקרים ביותר??? **ומתרץ החתם סופר** שהיות ובבגדי זהב היה בהם כביכול קטרוג של חטא העגל לכן היה לאהרן מקום להרגיש יותר הנאה ונוחות להלביש בגדי לבן בכניסתו אל הקודש פנימה.

וראיתי במפרשים תוספת הסבר בדבר, שבעצם אהרן עצמו היה לו גם כביכול נגיעה ביצירת העגל ואם התורה מקפידה שלא יכנס פנימה עם בגדי זהב זה מלמד עד כמה חשוב שלא יהיה מקטרג בקודש פנימה, ובכל זאת אהרן עצמו שנכנס לקודש

ופשט את בגדי הבד והניחם שם – המשך

וההגנה שלו היא בגדי לבן במשקל חי מנה, שישמש כפדיון נפש שלא ימות בשנה זו, ובפרט שלבש את בגדי הלבן לשם שמים ממש, וכאמור קודם שהכהן לא מתגאה שיצא בשלום מהקודש גם בלי זכות השבטים והאורים ותומים, ולכן בוודאי יש בהם כוח של פדיון נפש, וכנגד הנשלח לאבדון לשטן, יש מצוות גניזה של בגדי הלבן במקום קדוש כך שכביכול המילה האחרונה היא לה' כי אין מלבדו ואפס זולתו.

בגמרא ביומא לד' כתוב שמשקל הבגדים היה יח' מנה, ומוסיף **רבינו בחיי** ש"והניחם" נוטריקון יח' מנה, **ויתכן** שהיות והאיש עיתי ששלח את השעיר לשטן מת באותה שנה וכאמור קודם כי השטן כשמסתיים יום כיפור מבין שנתנו לו שוחד של כבוד ולכן הוא נוקם באיש העיתי, על כן כנגד זה גם הכהן הגדול שהתחיל בעניין השעיר לעזאזל כשהעמיד את השעירים בעזרה ועשה בהם הגרלה, צריך גם הוא הגנה מהשטן.

ושפך את דמו וכיסהו בעפר

ובספר **אזנים לתורה** מקשה, שאם יש מטרה לבזות את הדם אם כן אדרבא נכסה את הדם ברגל ולא ביד וכך נוסיף יותר ביזיון לדם!!! **ותירץ** נפלא ביותר, שהיות וכאן הכיסוי הוא מצווה ממילא מצווה יש לקיים מתוך כבוד ולא בדרך ביזיון!!!!

במה ששפך יכסה – הכוונה בידו, ולא יכסנו ברגל, בכדי שלא יהיו המצוות בזויות עליו, **חולין פי'**, והנה בטעם מצווה זו כתב **האברבנאל** שהתורה רוצה שאדם ימאס באכילה ושתיה של דם, לכן ציוותה אותו התורה לבזות ולהמאס במעשים את הדם, ולכן יש את מצוות כיסוי הדם בעפר.

ולמדתי מזה מוסר השכל עצום נכון יש מצוות למשל שצריכים לפעמים לבזות ולהשפיל את האחר החוטא וכדומה אבל שים לב ברגע שזה מצווה, כן נכון!!! אתה צודק!!! זה ממש מצווה!!! מצווה עצומה!!! ממילא אתה חייב לקיימה מתוך כבוד ולא מתוך ביזיון!!!! אז אל תתלהם ותשפיל את השני בהנאה מתוך רוע לב שמתפרץ כביכול בעזות דקדושה, הנה סוף סוף הותר לנו שפיכות דמים לשם שמים ממש!!! אדרבא אם מצווה היא חובה עליך לקיימה אך ורק מתוך כבוד!!!!

כל נפש מכם לא תאכל דם

המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש יכפר", וצריך להבין מה פשר הכפילויות בהזהרות.

באיסור אכילת דם התורה מביאה כאן התורה כמה הזהרות וכמה טעמים **"כי נפש הבשר בדם הוא"**, **"ואני נתתיו לכם על**

וטהר לבנו – אחרי מות

האיסור באכילת דם בבשר הקרבנות, שלמרות שאכילת הבשר של הכהנים והבעלים מכפרת ומרצה, בכל זאת אומרת התורה שדם מכפר רק על המזבח ולא באכילת הכהנים והבעלים.

זה מתרץ מדוע התורה אוסרת גם דם חיה ועוף למרות שאין מקריבים חיה ורוב העופות, כי כאמור דם הוא הנפש זה עיקר הטעם שהתורה אוסרת אכילת דם, רק התורה הוסיפה עוד טעם שלא נחשב שבקרבנות גם לבעלים יותר לאכול דם עם הבשר כי אכילת הכהנים והבעלים מכפרת וכנ"ל.

ואכן בחלבים מצאנו שאסור לאוכלו אבל רק חלבים של בהמה ולא חלבים של חיה, והתשובה לכך כי בחלב יש רק סיבה אחת לאסור – שתפקיד החלב לכפר על הבעלים בקרבנות, אבל חיה שאין ממנה נקרב על גבי המזבח ממילא אין איסור לאכול חלב חיה, אבל דם כאמור עיקר הסיבה לאסור הוא כי הדם הוא הנפש ממילא סיבה זו אוסרת בין בבהמה והן בחיה והן בעוף, ואילו בגדים מותר ושמה כי דם דגים אינה בדרגת נפש, או שאינה נפש דגים מתחברת לנפש האדם ויל"ע.

איסור דם מיוחד לגרים

בעיני שהרי גר שנתגייר כתינוק שנולד דומה, שאין לגר נפש כנפש יהודי מלידה, ופחדתי לחדש כזאת אבל ברוך ה' מצאתי מפורש בשפתי כהן על התורה שכתב מפורש כן וכן הוא בספרי המקובלים, ומתרץ את שינוי הפסוקים כפי שכתבתי וז"ל: אבל הגר שאין לו נפש עליונה כי לזה נקרא גר צדק שאין לו עלייה יותר מצדק, כמו שאמר בזהר (ח"א צ"ו), וברוך שכוונתי לדברי המקובלים.

וייתכן עוד שהיות וליהודי מלידה אכילה דם בהמה פוגם בנפש וזה כמו איסור חפצא שמהות החפץ פסול ורע כדוגמת נבילה המטמטמת את הנפש, ולכן כלפי יהודי כתוב **"כל נפש לא תאכל"** ואילו אצל גר זה רק איסור על הגברא, דהיינו האיסור לא בחפץ עצמו רק על האדם קיים איסור לעשות כן, כי **"חוקה אחת לכם ולגר חוקת עולם"** ולכן כלפי גר כתוב **"לא יאכל"**.

ואשר ימלא ידו לכהן תחת אביו

והצטרפתי לאבי, ובזמן כל נדרי בבית כנסת הייתי בנסיעה באמבולנס!!

ולאחר שטיפלו הרופאים באבי שסבל קשות, הם שיחררו אותו בליל יום כיפור, ובגלל קדושת היום נשארו **באכסניה בבית חולים של ש"ב הרב ירט שליט"א** עד מוצאי היום הקדוש, ואבי ראה בפני את צערי שאני מתפלל יחידי ביום כיפור בלי ריכוז ודבקות ורגש, כי אוזני ועיני וכל ריכוזי היה באבי השוכב ומתייסר רח"ל.

ואבי זצ"ל שהיה איש צדיק וחכם מאוד, חיזק אותי באותה שעה ואמר לי מילים שממש חיזקו אותי באותה שעה ובכל זמן שאני נזכר בהם דמעות עולות בעיני.

והוא במתק דבריו אמר לי: יוחנן בני היקר, דע לך שאין לך מה להצטער על שאתה מתפלל היום לבד בתפילת יחיד ביום הכיפורים, דע לך שמהות עבודת יום הכיפורים הייתה עבודת יחיד, שהכהן גדול עבד לבדו כל עבודות יום הכיפורים, והוא בעבודת יחיד כיפר לא רק עליו ולא רק על משפחתו ועל שבטו, אלא בעבודת יחיד המיוחדת ליום הכיפורים, הוא כיפר על כל חטאי עם ישראל!! ובני היקר הקב"ה שיועד מרת את ליבך שרצית להיות בתפילת רבים בבית הכנסת במניין שהקמת וארגנת לימים נוראים, לוקח את תפילתך שהתפללת כאן בעבודת יחיד בגלל כיבוד אב, ומחשיבה לעבודת יחיד של כהן גדול ביום הכיפורים!!

ושמעתי את הדברים, ובכיתי ואמרתי לאבי אבי היקר נחמתני!!! היה שווה לי לחיות כל החיים רק לשמוע את דבריך אלו המתוקים מדבש והנוגעים לעומק הלב.

ולכן לא פלא שהמושג של עבודת יחיד ביום כיפור קרוב מאוד ללבי, ומקדיש אני את מאמר זה לזכות אבי מורי הצדיק שיהיה נשמתו צרורה בצרור החיים, ושאוזכה לעשות לו נחת רוח תמיד בכל ימות השנה ואמן.

ואולי התורה באה לומר לנו איסור לאכול או לשתות דם בנפרד מהבשר, ועוד איסור התורה באה לאסור גם דם הנמצא בבשר שחייבים למלוח את הדם ולא לאכול את הדם המעורה בבשר.

ועוד נראה שהכפילות באה ללמדנו שלא רק אסור לאכול דם מחולין ששחטתי, אלא אסור לאכול דם גם מבשר שקיבלנו מחלק הבעלים של הקרבן כדוגמת קרבן שלמים שרוב הבשר אוכלים הבעלים, שלא נחשוב היות והמזבח קיבל חלק מהדם וכיפר או ריצה עלינו בזריקת הדם, אדרבא נאכל את הבשר עם הדם להשוות את אכילת הקרבן לכעין אכילת מזבח כביכול שהרי אכילת הכהנים והבעלים מכפרת ומתקנת ומרצה את הקרבן, לכן התורה אומרת שגם בקרבן לנו אסור לאכול דם.

ואכן נראה מדברי התורה שיש כמה סיבות לאיסור אכילת דם, טעם ראשון: **שהדם הוא הנפש** ולא מתאים שאדם יאכל דם ויתחבר לנפש בהמה ככתוב ברמב"ן, וזה מתאים לאסור אכילת דם חולין, והטעם השני הוא שתפקיד **הדם לכפר על גבי המזבח** ויתכן שזה בא להסביר כפי התירוץ השני שכתבתי, בטעם

למעין יראה שהנה התורה משנה מתחילת העניין לסופה, שבתחילה נכתב **"ואיש איש מבית ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יאכל כל דם ונתתי פני בנפש האכלת את הדם והכרת אתה מקרב עמה"** הרי שהתורה כללה את הישראל והגר יחד באיסור ובעונש הכרת, ואילו בסוף כתוב **"על כן אמרתי לבני ישראל כל נפש מכם לא תאכל דם והגר הגר בתוככם לא יאכל דם"** וכאן התורה כותבת משנה באיסור נפרד לישראל ואיסור נפרד לגר?? כמו כן אצל ישראל כתוב לא תאכל, ואילו אצל הגר כתוב לא יאכל האם יש בזה משמעות??

ואולי יש הבדל בין **נפש יהודי לנפש גר**, שאצל יהודי יש איסור אכילת דם בכדי שלא יתחבר נפש האדם לנפש הבהמה הנמצאת בדם, ואילו אצל גר לא שייך טעם זה, או בגלל שכבר אכל דם בהיותו גוי ונפשו כבר נתחברה בנפש הבהמה, אבל זה דחוק

ראיתי שבספר **מקדש מרדכי** שואל מדוע דווקא בעבודת יום הכיפורים התורה מלמדת אותנו שכן כהן גדול יורש את אביו??

ונראה לי לתרץ על פי הפסוקים הבאים **"וכפר את מקדש הקדש ואת אהל מועד ואת המזבח יכפר ועל הכהנים ועל כל עם הקהל יכפר: והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה"**.

וראיתי בספר **החינוך** במצוה **רע"ב** שמבאר את ציווי התורה שעל כהן גדול להתחתן רק עם נערה בתולה ולא בוגרת ולא אלמנה, וז"ל: משרשי המצוה, לפי שהעיקר הטוב שבאדם הוא שיהיה לו מחשבת טהרה ונקיות, כי אחרי המחשבות ימשך מעשה הגופות, על כן ראוי לו למשרת הגדול להדבק באשה **שלא קבעה מחשבתה באיש אחר זולתי בן**, שהוא **קדש קדשים, ומתוך כך יהיה הזרע אשר יתן לו השם ממנה טהור ונקי ראוי לעבוד בקדושה**.

ואת זה באה התורה ללמד אותנו, שעבודת יום הכיפורים זו עבודה של איש אחד בבית המקדש שהוא בעבודת יחיד מכפר ביום המיוחד על כל חטאי עם ישראל, וזה עוצמה עצומה הנתונה בידי של אדם בודד, **ולכן** דווקא כאן מוזכר שבנו של כהן גדול יורש אותו, כי בן של כהן גדול נולד בקדושה ובטהרה עצומה שלא מצוי כמעט, ולכן הבן הזה מתאים להמשיך מורשת עוצמת אביו לכפר על כל עם ישראל בעבודת יחיד.

ובעת כותבי זאת התמלאתי רגש ודמעות, כי נזכרתי בשנת חייו האחרונה של **אבי רבי שלום ריינר זצ"ל**, שבערב יום הכיפורים לפני השקיעה התכוונתי לצאת לבית הכנסת בו שימשתי כגבאי עם מלבוש לבן – קיטל ועטוף בטלית להתפלל תפילת כל נדרי.

ובדיוק ברגעים אלו הגיע אבי עם אמבולנס וביקש ממני להצטרף עמו לבית חולים קפלן, וכמובן עזבתי את ילדי

וטהר לבנו – אחרי מות

ועוד למדתי היטב מאבי זצ"ל להנעים את קיום המצווה, שהרי אבי יכול היה לצאת ידי חובה ולאמר לי הרי אתה זוכה ומקיים מצוות כיבוד אב מה לך להצטער על כך?? ואם היה אומר לי זאת הוא היה צודק כי זה מאוד נכון, אבל עדיין הייתי מרגיש שלמרות קיום מצוות כיבוד אב עדיין הפסדתי את עבודת יום הכיפורים בתפילה בציבור ובהתלהבות ובדבקות, אבל אבי מורי זצ"ל השקיע מחשבה מעמיקה להנעים לי את קיום המצווה, וניחם אותי שלא רק קיימתי את מצוות כיבוד אב, אלא גם הרווחתי ולא הפסדתי את עבודת יום הכיפורים, ככה שמכל הבחינות הרגשתי מצוין ושמה וטוב לב, ומעלה זו מחייבת אותי להנחיל לבני ולתלמידיי.

וכפי שרבים שהכירו את אבי נהנו מהבנתו המעמיקה בנפש האדם וידע לשמח כל אדם בכל מצב, ותמיד מכיריו הרבים מספרים לי עליו מתוך אהבה עזה והערצה רבה, כך עלי לנהוג תחת אבי ובפרט בדור שלנו דור שלא היה כמותו דור שרוצה סיפוקים מיידיים, דור שיש לו הרבה מאוד מפתים שבנקל אפשר להשיגם וליפול עמם לשאול תחתית, בוודאי החובה עלי להתעמק בנפש האדם ולא רק להנחיל תורה ומצוות כגזירת מלך, אלא להנעים עלי ועל צאצאי ותלמידיו את נועם התורה ונועם התפילה וקיום המצוות, ושנזכה כלנו ושיקויים בנו "קדשנו בקדשנו במצותך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך – נשבע בכך שנגיש שהמצוות והתורה טובים לנו ומשביעים אותנו מכל צרכינו והם ממלים אותנו לגמרי שלא יהיה לנו חסר כלל ריגושים ותאוות, ושיקויים בנו ההמשך ושמחנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת אמן ואמן.

**ערות אשה ובתה לא תגלה לא תקח שארה הנה זמה הוא

חפצו, זה על ידי שיתקיים בו "ובתורתו יהגה יומם ולילה", וכפי שפירש זאת **המצוות דוד** כי אם - לא סוף הדבר שחלל ונזהר מעצת רשע, כי אם עשה גם את הטוב, כי כל חפצו היה בתורת ה', ובתורתו - **בכל עת יחשוב להתבונן במה שהמציא בלבו טעמים וציצים פרחים לתורה!!** דהיינו כל הזמן יתעמק לחדש חידושי תורה בכל צורות וחלקי החידוש, כי על ידי חידושי התורה הוא מגיע לשמחה ולדבקות בתורה ולאהבה עזה בבורא עולם שברא את התורה הקדושה, **ואש שלהבת זו מספקת אותו ומנצחת את אש התבערה של סיפוק לרעה של היצר הרע**, וכפי שכתבתי קודם מה שאומרים בתפילה בשבת ויו"ט קדשנו במצוותיך ותן חלקנו בתורתך – שנזכה שיהיה לנו חלק בתורה בהתמדה ובחידושי תורה ואז נשבע בסיפוק טוב וממילא נזכה **לוטהר לבנו לעובדך באמת** ולא מתוך יצר נסתר המפתה תמיד לעשות רע אלא **נזכה להיות אוהבי ה' שנאו רע**, כי **הלב נטהר מחשק רע**.

ובפשטות דברי הגמרא שתחילה כשאדם לומד זה נחשב תורת ה', אבל כשמתמיד בלימוד התורה זה נהפך לתורתו – כשלו, ומלבד ההסבר שעל ידי התמדה בתורה אדם מתחבר לתורה ונהפכת להיות חלק ממנו כביכול – מכוח חיבורו והתמדתו בתורה ימים רבים, אפשר שכלול בזה גם **שעל ידי התמדה בלימוד התורה הוא זוכה שתחשב תורתו** – כי **זוכה הוא להתעמק בה כראוי ולחדש חידושי תורה** רבים ולכן התורה נחשבת כתורתו.

ועל אדם כזה טען דוד שהוא חזק עם שורשים חזקים **ופריו מתוקים וגם כשאין פירות** – אולי הכוונה כשאין לו ברגע זה חידושי תורה שהתחדשו לו, בכל זאת גם "עלהו לא יבול", אלא מועיל לצל לבני אדם, כי תמיד הוא שופע קדושה ויראת שמים על עצמו ועל כל הקרובים אליו.

ואומר דוד במזמור ב' שחיוזק זה ללכת בדרך חיים זו, עזר לו בתחילת ימי מלכותו וגם תעזור בימי ביאת המשיח לעמוד נגד כל הגויים שזוממים לקלקל את עם ישראל בטומאה והסרת לבם מחיבורם לאבינו שבשמים, כי כך הם בטוחים שלא ירצה ה' לגאול את עמו ישראל, ומול רצון הרע של כל הגויים אומר דוד המלך נצליח בעזרת ה' להתגבר נגד הפיתויים, ונגרום שה' יביא את הגאולה על ידי משיח צדקנו כי למרות סערות התקופה והניסיונות נהיה חזקים באמונה ובדבקות בה' ונמשיך להיות קשורים אל אבינו שבשמים, כי גם בדור קשה זה נפעל כדברי דוד להתרחק מרע לגמרי ולדבוק בטוב בחידושי תורה, וכך עד ביאת המשיח יהיו צדיקים שיצליחו לשרוד בקדושתם.

וה' הטוב לא יתן להם ליפול חלילה בטומאת הגויים, **אלא** הקב"ה יחדש להם את הכוח להילחם ברע ולדבוק בטוב, **כאילו היום נולדו לקדושה** והקדושה חדשה היא – וההתלהבות מחידושי התורה תהיה כאילו היום ניתנו, כאילו זה היום זה הפעם הראשונה בו זכה לחדש חידושי תורה, וכולו יהיה בהתרגשות מכוח החידוש שזכה לחדש, וכך יצליח להפיל את כל הגויים ועצתם הרעה.

וממשיך דוד במזמור השלישי לספר את הניסיון הקשה ביותר שהיה לו בחייו, והוא שבנו אבשלום ביקש להורגו, ובזכות שדוד קיים את מה שכתב במזמור א' הוא הצליח להתחזק ולעמוד גם בניסיון קשה ביותר זה.

הגמרא במסכת ע"ז יז' מביאה פסוק **"מזימה תשמור עלך תבונה תנצרכה"** אמרו רבנן לרבא מה הכוונה **"מזימה"**? ובתחילה סברה הגמרא שהכוונה **"לתורה"**, שכתוב בה **"זימה"** והתרגום כתב **"עצת חטאין"** וכתוב **"הפליא עצה הגדיל תושיה"**, והכוונה כפי **שרש"י** **ביחזקאל טז'** מג' על הפסוק **"ולא עשית את הזימה"** - שאף על פי שאני נתתי דרכך בראשך לא עשית **"עצה"** לתת לב על תועבותיך לשוב מהם, ומוסיף רש"י שכל **"זימה"** שבמקרא לשון **"עצה"** הוא, **יש לטובה יש לרעה**.

וממשיכה הגמרא שאם הכוונה לתורה א"כ היה צריך להיות כתוב **"זימה תשמור עליך"** ולמה כתוב **"מזימה"**? ומתרגמת הגמרא שכוונת הפסוק מדבר זימה (עצה רעה) תשמור עליך תורה.

וראתי הסבר נפלא שהיצר הרע של עריות קשה מאוד מאוד וכנגדו ה' ברא את התורה שנותנת כוח לנצח את היצר הרע של עריות, כדברי **הגמרא קידושין'** בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין, ודווקא עומק מחשבת התורה כי עצה הכוונה נתינת לב וחקר הלב ומחשבה מעמיקה.

ייתכן שבעיקר **חידושי תורה** שמחדשים מתוך עומק המחשבה **זה מנצח את עומק המחשבה של היצר** המביא לידי חטאים, וכן **עומק הדמיון של יופי החטא** שהיצר מיפהו וגורם לנו להתאוות לחטא עד כדי טמטום, כנגד זה **שמחת התורה בפרט שמחת החידוש היא הגורמת לנו שמחה** ועונג שנראה לנו כל העולם שמח בשמחתנו בשמחת החידוש, או שיהודי שהתחדש לו חידוש מרגיש התרוממות הרוח כביכול הוא שרוי בעולמות העליונים.

ואכן בלומדי תהילים עם תלמידי המצוינים בת"ת תורת אמת בבני ברק, היה קצת קשה מדוע בחר דוד לפתוח את ספרו תהילים ב"אשרי האיש אשר לא הלך בעת רשעים כי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה"? **ומדוע** במזמור השני דיבר על הגויים שמתאגדים לקלקל את עם ישראל בעבירות ולנתקם מעול מלכות שמים, שבכך הקב"ה לא ישלח את המשיח לגאול את עם ישראל מחמת עוונותיהם? **ומדוע** במזמור השלישי בו מתחיל דוד לספר על צרותיו ועל התחזקותו בה' אומנם במזמור זה הוא מספר על שברח מפני אבשלום בנו, וזה היה כמעט בסוף צרותיו ולמה הביא זאת ראשונה??

ונראה לתרץ שדוד המלך בפרק א' מסביר לכל יהודי בכל דור ודור עד דור ביאת המשיח איך הוא עצמו ואיך כל יהודי יכול להתמודד ולהצליח בחיים הנכונים ולהתגבר על כל הניסיונות ומשברי החיים, **ולכן פתח באשרי האיש אשר לא הלך וכו'** שלא התקרב לרשעים ולרוע ואפילו לא במקרה, כי על ידי המקרה או התקרבות כלשהיא הרבה פעמים נגררים ונופלים עד לתהומות, אבל זה לבד לא מספיק, **כי אם היצר חומד את הרע אז כמה זמן אפשר לחנוק אותו??** הרי בסוף הוא יתפרץ חלילה רח"ל, לכן דוד אומר **שחייבים חוץ מסור מרע מוכרח ועשה טוב**, דהיינו **שחייב אדם להגיע לריגושים חיוביים**, ולאהוב את הטוב ושהטוב יתן לו סיפוק מושלם כך כבר לא יצטרך למלאות את סיפוקיו ברע, וגם בהתמידו בחיבורו לטוב באהבה זה יגרום לו להגיע לשנאת הרע ותיעוב הרע, ככתוב **"אוהבי ה' שנאו רע"**, וככה הם זוכים ל"שומר נפשות חסידיו" ו"מיד רשעים יצילים".

ומוסיף דוד המלך שלהגיע לריגוש חיובי ולסיפוק חיובי ולשמח ולהידבק בטוב, שיתקיים בו הפסוק **"כי אם בתורת ה'**

וטהר לבנו – אחרי מות

אכן זה היה ניסיון הקשה מכולם?? למה רק בזו לא הצליח להירדם מיד והיה אכול צער ודאגות??

התשובה היא כי בניסיון זה, דוד המלך פחד לא רק לשלמו, אלא כאן הוא חשש מאוד לחילול ה', שאנשים יתמהו איך יתכן שצדיק כמו דוד נענש שבנו מבקש להורגו?? עד כדי כך **שהגמרא סנהדרין קז'** אומרת **שביקש דוד להראות עצמו שיחשבו שהוא עובד עבודה זרה**, בכדי שאנשים יגידו שמגיע לו עונש מאת ה' כי הוא פשע בעבודה זרה, אבל גם כביכול פתרון זה למנוע חילול ה', הציק מאוד לדוד המלך שעדיין יש חילול ה' גדול איך יתכן שדוד המלך נעים זמירות ישראל נכשל ונפל לעבודה זרה רח"ל?? ולכן בניסיון זה בלבד **היה לדוד קשה להירדם מתוך צער ודאגה על חילול ה'** שיגרם וישגרם.

אבל דוד התעורר משנתו הטרופה, והתחזק שה' הטוב ימצא פתרון טוב עבורו שלא יצא חילול ה' חלילה, ולמרות שעדיין לא ידע מה הפתרון כי הפתרון נאמר לו על ידי חושי הארכי שאנשים יודעים שצער זה נגרם לדוד כי התחתן עם יפת תואר במלחמה שיוצא מזה בן סורר ומורה, ובכל זאת עוד לפני שדוד ידע על הפתרון הזה הוא התחזק באמונה כשהתעורר, שה' ישלח לו פתרון מושלם שלא יצא מזה חלילה חילול ה'.

והסיבה שבטח שה' יעזור לו וגם ימנע ממנו חילול ה', כי הוא קיים בשלימות את מזמור א' להיות דבוק בטוב ה' באהבה, ולמאוס ברע.

למה המילה זימה – שמשמעותה עצה לחטאים/התחכמות להתיר לעשות חטאים כמובא בתרגום, נכתבה דווקא בערוות אשה ובתה ??

עוד הוספה בעניין, נכתב קודם בשם התרגום שזה רק צד חטאים מחשבה רעה (וכאמור ברש"י **ביחזקאל טז'** מג כתב שהיא עצה לטובה או לרעה). וגם **בנביא זכריה ח'** (טו) "כן שבתי זממתי בימים האלה להיטיב את ירושלים ואת בית יהודה אל תיראו": ומוכח שיש זימה לטובה.

ואולי יש לפרש שאכן זה עצה ומחשבות רעות, אבל ה' מגלה שאת המחשבות והמזימות הרעות הקב"ה יהפוך לטובה, **שעל ידי שיהודי חוזר בתשובה** גם על המחשבות הרעות, אזי המחשבות הרעות נהפכות לטובה, או כמצודת דוד כשיעור הרוע כך יזכו לטובה בעתיד.

שעיר לעזאזל - לימוד זכות על השטן – הרווח הגדול של עם ישראל ביו"כ

שכוונתו לרעה ולא לטובה, ואיך כתוב בגמרא שרב אחא טוען שכוונת השטן הייתה לשם שמים והתכוון לטובה ואפילו משווה אותו לפנינה שציערה את חנה העקרה בכדי שתתפלל לה' שיהיו לה ילדים?? כמו כן צריך עיון וכי רב אחא נהנה מהנשיקה של השטן?? וכי רב אחא חיפש ללמד זכות על השטן??

אלא יתכן לתרץ שאכן השטן התכוון לטובה – לשם שמים, להמליץ על שלמותו של אברהם אבינו, ככתוב **במשלי טז'** "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו", והיות ואברהם אבינו היה תמים עם הקב"ה ושלם בכל, לכן גם השטן אהב אותו כי לא היה באברהם אפילו נקודה מזערית של רוע או חוסר טוב.

והיות והשטן השלים עם אברהם אבינו דווקא בגלל שלימותו המוחלטת, לכן הוא נלחם שהקב"ה יסכים עמו שהוא מושלם יותר עוד יותר מאיוב, וההוכחה הגדולה מכולם היא שהשטן עצמו השלים עם אברהם אבינו והשלים עמו וחיפש טובו כחבר וידיד נאמן.

ורב אחא שגילה ואמר זאת שהמליץ יושר על השטן אכן לא חיפש נשיקות מהשטן, אלא הוא שמח שהשטן יסכים והסכים עמו, כי בכוח זה דורשים מהשטן ביום כיפור שיקח את השעיר לעזאזל ולא יקטרע על בני אברהם יצחק ויעקב, בטענה שבגלל שלימות אברהם הקב"ה קבע שזכותו תגן על בניו לדורי דורות.

ואם לא ימליץ טוב מכחיש וסותר הוא את שלימות כוח אברהם אבינו ואת הידידות שהייתה לו כשהשלים עם אברהם אבינו, ועליו להמשיך להמליץ יושר, וחלילה אם לא יוכח שאין לו אהבה אמיתית ושלימות עם אברהם אבינו, ואם כן השטן ברשעותו רק התכוון לצער את איוב הצדיק.

ומצאתי הוכחה שאכן זה היה הניסיון הקשה מכולם, כי הנה במזמור ג' המזמור שדוד מספר על בורחו מפני אבשלום, דוד המלך אומר "אני שכבתי ואישנה" **לבי אטום בדאגה ופחד**. "הקיצותי" - **מדאגתי כי בטחתי כי ה'** יסמכני: ובסגון דומה כתב **המצודות דוד** כשאני שוכב ונרדם מגודל הצער. הקיצותי **התעוררתי מהשינה** – (מצות ציון) - **הפתתי צערי בזכרי אשר ה' יסמכני**, ומשמע שדוד המלך **נרדם מתוך צער ודאגה, אבל כשהתעורר מהשינה הוא התחזק בביטחון שה' יעזור לו**.

וקשה שהרי במזמור ד' סיים דוד המלך "בשלום יחדו אשכבה ואישן כי אתה ה' לבדך לבטח תושיבני", ומסביר **המצודות דוד** בשלום - מבלי פחד אשכבה ואישן – שדוד אומר שהוא נרדם מיד כי הוא בוטח בה', כי מי שדואג ופחד לא נרדם מיד כששוכב כי הוא מלא בדאגות ופחדים המפריעים לו להירדם, אבל דוד נרדם מיד, כי אתה ה' - המושל בכל ובידך הוא להושיב אותי בבטח מבלי פחד.

והנה יוצא שמזמור ג' סותר את מזמור ד', שבמזמור ג' מספר דוד שמרוב דאגות הוא לא נרדם, ואילו במזמור ד' כתב דוד שהוא בוטח בה' ונרדם מיד??

אלא נראה שרק בניסיון הקשה מכולם שמתואר במזמור ג' בו דוד ברח מפני אבשלום בנו רק אז דוד המלך לא נרדם כששכב מרוב דאגה ולחץ, אבל בשאר ניסיונות שעבר בחייו הוא נרדם מיד כי היה לו ביטחון חזק בה' שיציל אותו מכל קושי, ומדוע

יתכן שהיות וכתב רש"י שאיסור אשה ובתה זה דווקא כשלקח בנישואין את האם, אבל כשבא על שניהם בלי קידושין ונישואין לאחת מהן, אין את איסור ערווה זו.

ולכן כאן שיש כביכול פתח של היתר, היצר נכנס דרך פתח זה לפתות ולתת מחשבת רשע ועצה רעה שיחטא בערווה זו שהיא פחותה בחומרתה משאר העריות. **וכאמור** זה, בכוח חידושי תורה שמחפשים למצוא פתחים בתורה לחדש בכל דרך זה מגביל לעצת היצר, וכוח מנצח כוח בס"ד.

הגמרא ב"ב טז' רב אחא לימד זכות על השטן שהתכוון לשם שמים בכך שציער מאוד את הצדיק איוב, כי היו לשטן רחמים על אברהם שהיה עמוד החסד ובכל זאת היה נראה שהקב"ה מעדיף את איוב כצדיק שאין כמוהו בכל העולם כולו, וכאב לשטן מה יהיה עם חסדיו וזכויותיו ואהבתו של אברהם אבינו להקב"ה ולבריותיו, ולמה לא גברו חסדי אברהם להחשיבו לצדיק הגדול ביותר.

ויש מפרשים שכוונת השטן הייתה שזכות אברהם תלמד זכות על עם ישראל, ובאמת התפללו המפרשים מה פשר הדבר וכי החליף השטן את תפקידו??

והחתם סופר מסביר שכוונת השטן הייתה לרעת עם ישראל, שהקב"ה יזכור זכות צדקות אברהם כי על ידי זה ה' ישווה את גדלת אברהם וצדקותו מול פחיתות עם ישראל, ומחמת המרחק העצום בדרגות הקדושה הקב"ה יכעס ויעניש את עם ישראל.

וכפי שכתב השל"ה שלכן באמצע התוכחה כתוב "וזכרתי את בריתי יעקב" וגו' שזה לא לטובת עם ישראל אלא תוכחה לעם ישראל, ראו כי בני גדולי וענקי הדור אתם ובכל זאת לא למדתם ממעשיהם.

ואילו הבן איש חי בבניהו בן יהודע מבאר, שהשטן לא דיבר טוב על אברהם אבינו ע"ה, אלא רק לאחר שאברהם אבינו נפטר, ולא הייתה כוונתו בזה להטיב לאברהם אבינו ע"ה, אלא כדי לעשות רע לאיוב ולהקטין את גדלותו בעני ה'.

ולפי דבריהם הק' לכאורה עדיין קשה שאם כן מדוע נישק השטן את רב אחא, הרי בעצם רב אחא גילה מצפוניו הרעים

וטהר לבנו – אחרי מות

השטן אהב יותר את אברהם, או שאהב רק את אברהם שהיה מכל הבחינות בשיא השלימות.

דיוקא לכן, חייב השטן לא לקטרג על בניו של אברהם אבינו כי מעלת ושלימות אברהם אבינו נובעת מבניו אחריו, ולכן הסכים רב אחא לקבל נשיקה מהשטן העיקר שהשטן יאולץ ביום כיפור יום בו מזכירים זכות אברהם שלא יקטרג על עם ישראל חלילה.

ויתכן שאברהם אבינו זכה שימשיך ממנו עד סוף כל הדורות זרע קודש ההולכים בדרכי אברהם עד ביאת משיח צדקנו, זה בגלל כל המעלות שהזכיר השטן כשלימד זכות על אברהם אבינו, שהכלל השווה בכולם שאברהם שמע בקול ה' בלי להרהר ולפקפק חלילה בציווי ה' למרות שהתוצאות היו נראים כאסון, כגון שהלך לשחוט את בנו ובחזר מהעקידה מתה שרה אשתו, וגם היה עליו לשלם כסף רב לקבורתה למרות הבטחת ה' שארץ ישראל שלו היא, בכל זאת היה תמים עם ה' בלב ונפש.

וללמדנו, שמעלת אברהם שזכה לשלימות היא בתמימות שלא הרהר אחר ה' למרות השאלות והאסונות מסביב שמגבירים את התמימות, ולכן זכה לדורות ישרים מבורכים זרע קודש ממשיכים בדרכו הקדושה, ולכן גם אנחנו לא נהרהר אחר רבותינו כשהיא הוראה אמיתית מאומתת וברורה בפרט כשרוב גדולי ישראל מסכימים עמה ולא חולקים עליה, אלא נפעל לפי הוראותיהם בתמימות בלי מחשבות של פקפוק, וגם כשנראה שיש אסונות בגלל הציות לדברי רבותינו, נזכר נא בניסיונותיו של אבינו אברהם, שמתה אשתו בעקבות העקידה, ובזכות האמונה התמימה התעלה לשלימות האמיתית המשפיעה לדורי דורות.

ואנא זכור נא, אם תזלזל ברבנים שאינם רבני קהילתך, דע לך שבניך בליבם יחשבו הרי רבני קהילה השניה דומים הם בכל מעלה הנראית לרבני קהילת אבי, ואם אבי מסוגל למרות מראם הטוב ותפילתם ולימודם לטעון שהם לא רבנים ולא שווים כלום אלא רשעים הם, בסוף בנך ישדרג את השיטה ויגיד שגם רבני המשפחה רבני אביו, גם הם לא שווים כלום, ורשעים הם ואינם צדיקים בדיוק כפי שהרבנים האחרים לא שווים ואינם צדיקים. ובסוף הבנים יצאו לתרבות רעה, כי יזלזל בכל היקר לך וליהדות, ויבז בקול רם וילעג לרבותיך ולכל היהדות, והדברים מפורסמים וידועים.

אלא תכבד רבותיך, ותלמד בניך לא לדבר סרה ברבנים, אלא חנכם שרבותינו גדולים לא בגלל שאחרים קטנים ורעים, אלא רבותינו הם המתאימים לנשמותינו, וכשתראה בטוב ירושלים כל ימי חיך, תזכה לראות בנים לבניך שלום על ישראל, בנחת ובשמחה ובשלום.

אחרי מות - אין שמחה מושלמת בעולם הזה

מה היו אומרים: אחי אבינו מלך, אחי אמונו נשיא, אבינו כהן גדול, ואנו שני סגני כהונה, איזה אשה הוגנת לנו? ר' מנחם בשם ר' יהושע בן נחמיה אמר: (תהלים עח) "בחוריו אכלה אש" למה בחוריו אכלה אש? משום בתולותיו לא הוללו.

ובעצם יוצא מ2 המדרשים שסיבת שמחת אלישבע היחוס הגדול, זה עצמו הסיבה להרס השמחה על ידי נדב ואביהוא שבגלל היחוס הגדול לא רצו להתחתן עם פחותות מהם.

וזה אכן דוגמא מדוע אין שמחה מושלמת בעולם הזה, כי תמיד ישנם שיקחו את סיבת השמחה ואת הגורם לשמחה ויהפכו זאת לחיסרון ולצער או רוע וכדו' וכידוע.

כמו כן להקב"ה אין שמחה מושלמת בעולם הזה מסיבה זו, כי אין מצוות מושלמות בעולם הזה, כי תמיד יש בו צד או פניה שלא לשם שמים או ישנם שמנצלים לרעה את המצווה וכדו'.

מיתת צדיקים – האם שמחה או צער ובכי? ומה היא מכפרת?

בחייה "ותשחק ליום אחרון", שאיננה פוחדת מיום המוות כי יודעת היא שהולכת לחיים טובים ומושלמים.

וסיימת ההספד, שלמרות כל השמחה המצפה לצדיק אחר פטירתו, מכל מקום עלינו לבכות בפטירת צדיק, ככתוב כלפי פטירת בני בני אהרן הצדיקים, "וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'", ויש הרבה סיבות לבכות, אבל הסיבה שבוודאי יש לבכות, איפה אני מול סיום חייו של הצדיק, שהצדיק הצליח להשלים חייו בקדושה ואני אנה אני בא!! כמה עלי לתקן ועד כמה רחוק אני מקדושת חייו של האדם הצדיק, ועל יש לבכות ולבכות.

והנה במדרש רבה בפרשתנו (יב) א"ר אבא בר אבינא מפני מה נסמכה פרשת מיתת מרים לאפר פרה בפרשת חוקת, אלא ללמד שכשם שאפר הפרה מכפר כך מיתת הצדיקים מכפרת, ולפי זה יש עוד מקום לשמחה לכלל הציבור בפטירת צדיקים שהציבור זוכים לכפרה.

אבל מצד שני כתוב במדרש שם: א"ר יודן מפני מה נסמכה מיתת אהרן לשבירת לוחות (בחומש דברים) למלמד שהיה קשה לפני הקב"ה מיתתו של אהרן כשבירת לוחות.

ויש להוסיף עוד, שבעצם אם ה' מעיד על איוב שהוא צדיק מושלם שאין כמותו בכל הארץ, אם כן היה על השטן להשלים ולהטיב ולהמליץ טוב גם על איוב, ומדוע החליט השטן להמליץ טוב רק על אברהם הצדיק המושלם?!

אלא יתכן שהשטן ראה שלימות באברהם יותר מהשלימות של איוב במעלה שיש לאברהם אבינו ילדים ודורות שימשיכו את דרכו, כפי שהעיד הקב"ה על אהבתו לאברהם בראשית יח' יז, "וה' אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עושה: ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ: כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר".

ומעלה זו הייתה שלימות אברהם יותר מאיוב לכן על צדיק מושלם זה השלים השטן ואילו לאיוב היה חסר שלימות זו ולכן

וללמדנו, שמעלת אברהם שזכה לשלימות היא בתמימות שלא הרהר אחר ה' למרות השאלות והאסונות מסביב שמגבירים את התמימות, ולכן זכה לדורות ישרים מבורכים זרע קודש ממשיכים בדרכו הקדושה, ולכן גם אנחנו לא נהרהר אחר רבותינו כשהיא הוראה אמיתית מאומתת וברורה בפרט כשרוב גדולי ישראל מסכימים עמה ולא חולקים עליה, אלא נפעל לפי הוראותיהם בתמימות בלי מחשבות של פקפוק, וגם כשנראה שיש אסונות בגלל הציות לדברי רבותינו, נזכר נא בניסיונותיו של אבינו אברהם, שמתה אשתו בעקבות העקידה, ובזכות האמונה התמימה התעלה לשלימות האמיתית המשפיעה לדורי דורות.

ואנא זכור נא, אם תזלזל ברבנים שאינם רבני קהילתך, דע לך שבניך בליבם יחשבו הרי רבני קהילה השניה דומים הם בכל מעלה הנראית לרבני קהילת אבי, ואם אבי מסוגל למרות מראם הטוב ותפילתם ולימודם לטעון שהם לא רבנים ולא שווים כלום אלא רשעים הם, בסוף בנך ישדרג את השיטה ויגיד שגם רבני המשפחה רבני אביו, גם הם לא שווים כלום, ורשעים הם ואינם צדיקים בדיוק כפי שהרבנים האחרים לא שווים ואינם צדיקים. ובסוף הבנים יצאו לתרבות רעה, כי יזלזל בכל היקר לך וליהדות, ויבז בקול רם וילעג לרבותיך ולכל היהדות, והדברים מפורסמים וידועים.

אלא תכבד רבותיך, ותלמד בניך לא לדבר סרה ברבנים, אלא חנכם שרבותינו גדולים לא בגלל שאחרים קטנים ורעים, אלא רבותינו הם המתאימים לנשמותינו, וכשתראה בטוב ירושלים כל ימי חיך, תזכה לראות בנים לבניך שלום על ישראל, בנחת ובשמחה ובשלום.

כתוב במדרש רבה כ' ב' שעם ישראל לא שמחו בעולמי, שהרי לא כתוב "שמח" ישראל בעושי אלא "ישמח", שעתידים הם בזמן הגאולה השלימה לשמוח במעשיו של הקב"ה, כמו כן כביכול גם הקב"ה לא שמח בעולמו, שהרי לא כתוב "שמח" ה' במעשיו, אלא "ישמח", שרק בעתיד בזמן הגאולה הקב"ה ישמח במעשיהם של צדיקים.

ומביא המדרש דוגמא שלעם ישראל אין שמחה בעולם הזה, מאלישבע בת עמינדב אשת אהרן שלמרות שראתה במשפחתה 5 כתרים ביום אחד, שאח בעלה – משה מלך, אחיה – נשיא נחשון בן עמינדב, בעלה אהרן כהן גדול, שני בניה ב' סגני כהונה, פנחס בן בנה משוח מלחמה, בכל זאת כיון שנכנסו בניה נדב ואביהו להקריב קטורת ונשרפו נהפכה שמחתה לאבל, ועל זה כתוב "אחרי מות שני בני אהרן".

והנה מצאנו עוד שם במדרש באות י', ר' לוי אמר שחצים היו – נדב ואביהו, כי הרבה נשים היו יושבות עגונות ממתנות להם,

במדרש רבה שמות מח' א' מובא משל על פטירת צדיקים, ומשל זה הבאתי בעת ההספד בר"ח על פטירת אמי הצדקת מרים בת רבי יצחק ע"ה, "טוב יום המוות מיום הולדו", אמר ר' לוי משל ל2 ספינות אחת יוצאת מהנמל לים הגדול ואחת נכנסת לנמל, זו שיוצאת היא כולם שמחים בה, אבל זו שנכנסת לא היו כולם שמחים בה.

היה שם פיקח אחד שאמר: היפך הדברים אני רואה כאן, שעל זו היוצאת מן הנמל לא צריכים לשמוח ביציאתה, כי יש חששות וסכנות רבות בדרך כסעירות ים ושוודי ים וכו', ואילו זו שנכנסת לנמל צריכים כולם לשמוח בכניסתה, כי יודעים שנכנסת בשלום וניצלה מכל סכנות הים.

כך אדם כשנולד כבר הוא מתחיל את הספירה למיתה, וצריכים כביכול להיות עצובים בלידתו כי מי יודע איזה חיים יהיו לו, ומי יודע איך יצליח לעבור את משברי וניסיונות החיים, אבל כשהוא מת צדיק יש לשמוח עבורו, כי מעכשיו מצפה לו חיים טובים בגן עדן, כי הצליח לעבור בשלום את משברי החיים.

ועליו אמר שלמה (קהלת ז) "ויום המוות מיום הולדו", כדוגמת מה שכתוב על אשת חיל צדיקה שעשתה חסד ומעשים טובים

וטהר לבנו – אחרי מות

שגם אנחנו נצא נקיים ושלמים מעולם זה, וניכנס לחיים טובים בעולם הבא.אמן.

אך עדיין פלא הדבר שהמדרש מחפש הוכחה במציאות שמיתת צדיקים כיפרה בפועל, וז"ל: ומנין שמיתתן של צדיקים מכפרת? דכתיב (שמואל ב כא) **"ויקברו את עצמות שאול"** וכתיב **"ויעתר אלקים לארץ אחרי כן"**, וכמו כן קשה שבקבורת עצמות שאול כתוב **בשמואל א' לא** ששאל נהרג בקרב עם פלישתים, ותלו את גופו על חומת בית שן, ומשם חטפו היהודים את גופו וקברוהו תחת האלה משך זמן רב, ורק לאחר שנים רבות שדוד המלך על כל ישראל בעקבות מעשה, אז בא דוד וקבר את שאול בקבר מכובד כראוי למלך ישראל, ובכל זאת נחשבת פעולה זו כמיתת צדיקים שמכפרת, והרי זה לא מיתת צדיקים, אלא קבורה מחדש לכבד את הנפטר, ומה ראה לפטירת צדיקים שמכפרת??

אלא יתכן, שכוונת סיום המדרש, שהכפרה המושלמת ביותר שיש ממיתת צדיקים, זה כשמכבדים את הנפטר ומונעים ממנו ביזיון, וכפרה כזו משפיעה לא רק כפרה רוחנית או סילוק טומאה גופנית, אלא גם משפעת שפע ברכה בעולם הזה למכבדים את זכר הנפטר כראוי.

ולכן, כפי שיצא בפתחי בסעודת שבת תזריע מצורע בתוך השבעה על אמי הצדקת את ספר חפץ חיים, עלה בידי בס"ד בדיוק מאמר נפלא **(שמירת הלשון ח"ב חתימת הספר פרק ז')** על החובה לבן לכבד את הוריו כראוי בחדש וצדקה ומעשים טובים עד שיגידו עליו, אשרי יולדו, אשרי זה שגידלו! וממילא מתעורר על אביו ואמו זכות ורחמים למעלה בשמים. **ולפי** מה שכתבתי קודם זה גם משפיע כפרה וברכה גשמית ורוחנית גם לבן היקר שמכבד את הוריו לאחר מיתתן.

ויהי רצון, שאזכה כל ימי חיי לכבד את הורי הצדיקים והיקרים, שיוזנו להתעלות כל ימי חיי בגן עדן, וחס ושלום שלא אחטא ולא אבייש חלילה, אלא תמיד להתעלות ולכבדם ולעשות להם טוב אמיתי ונצחי אמן ואמן.

ולא יזבחו עוד את זבחייהם לשעירים אשר הם זנים אחריהם

וענין בריב"א בבראשית מז' ו' שביאר שפרעה ביקש שאם מהשבטים יש גיבורים שישמרו גם על הצאן שלו, ופירש שאדברא בגלל שהמצרים מייקרים את הצאן שהוא אלוהיהם לכן ביקש פרעה גיבורים שישמרו על הצאן, ואולי שלא יטרף מחיות טורפות כי זה ביזיון לעבודה זרה שנטרפת, ומוכח שאין לה כוח להגן אפילו על עצמה.

שוב התבוננתי ומצאתי ראייה חלקית לדברי, **באבן עזרא שמות ח' כב' א"ר ישועה** שהמצרים היו עובדים לצאן כי טענו שמזל **טלה - כבש** מושל בארצם, **ולכן לא היו אוכלים בשר**, ומקשה **האבן עזרא א"כ למה לא יאכלו בשר שור או בשר גדיים?** ותירץ **שהמצרים היו כבני חם שאינם אוכלי בשר דג חלב וביצים וכל שיצא מהן**, ומתעבים **האוכל והרועה**, ובספר **תולדות יצחק** מוסיף **שלכבוד טלה שהוא מבשר לכן כל המצרים לא יאכלו כל בשר גם גדי ושור**: אומנם בהמשך כתב האבן עזרא **א"כ למה היה למצרים מקנה? ותירץ** שהסוסים והחמורים והגמלים היו למשא ולרכיבה, והבקר לחרישה. **והצאן לצמר.**

עכ"פ מוכח מדבריו שעיקר תועבת מצרים הוא אכילת בשר, ולא שימושים אחרים, שאפילו בצמר של הצאן השתמשו למלבוש האדם, ויתכן כאמור **שהקרבה לשדים** לכוחות הטומאה היה מותר למצרים ואפילו את הכבש.

ואכן בדברים לב' יז' על הפסוק **"אלהים לא ידעום חדשים מקרוב באו"**, כתב **הרבינו בחיי** ילעג להם הכתוב שהם **זונחים גם לשדים** שאינם אלוה כלל, שנאמר **"יזבחו לשדים לא אלוה"**, שאינם כמלאכים הנקראים אלוה אבל הם אלהים שלא ידעום אבותיהם, כלומר שלא מצאו בהם שום אלהות ושלטנות והם חדשים להם **שלמדו לעשות כן מחדש מן המצרים המכשפים**, (שעשו בלטיהם - מעשה שדים סנהדרין סז'), **ומוכח שלמדו מהמצרים לזבוח לשדים.**

והגאון הרב פנחס כהן שליט"א הוסיף לחדש, שהאבן עזרא שכתב שהמצרים השתמשו בבקר ובצאן לתשמישיהם, למרות שיכל לכתוב שהשתמשו בהם להקריב לשדים, בכל זאת החידוש הוא שהיה מותר להם אפילו להשתמש בהם לצורכי הגוף, כחרישה ומשא וצמר, העיקר לא לאכילת אדם.

וראיתי הסבר במפורשי המדרש שאכן יש צער לתלמידים שהפסידו שרבים ילמדו תורה והנהגות טובות, אבל יתכן שהקב"ה מצטער מהקדושה העצומה שהפסיקה, שהרי יהודי צדיק שמקיים מצוות הקב"ה נהנה בו יותר ממלאכי השרת, כי להיות קדוש בעולם הזה מלא ניסיונות שווה פי כמה ממעשי המלאכים שפועלים בלי יצר הרע, כמו כן מצאנו שהגאון מווילנא הצטער לפני מותו שבעולם הזה בכמה פרוטות קונים ציצית ומקיימים כל רגע מצווה ואילו בעולם הבא אין אפשרות לאדם לקנות עוד מצוות.

אומנם המדרש ממשיך ומביא שא"ר חייא בר אבא: בא' בניסן מתו בניו של אהרן ולמה מזכיר מיתתן בפרשת אחרי המצווה על יום הכפורים, אלא ללמד שכשם שיום הכפורים מכפר כך מיתתן של צדיקים מכפרת, ומנין שיום הכפורים מכפר שנאמר (ויקרא טז) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם,

ומדוע המדרש מוסיף עוד מקור למיתת צדיקים שמכפרת, ויתכן שבא ללמדנו שהנה אפר פרה מטהר טמאים מגזירת חוק המלך, אבל כפרת יום כיפור נפסק להלכה שעיצומו של יום מכפר רק עם תשובה, ובא המדרש לפרש שראוי מאוד לנצל מיתת צדיקים לתשובה ולא רק להיטהר כחוק הקיים אצל אפר פרה, כי הטהרה שמשגיגים ביום כיפור אינו טהרה לטומאת הגוף כטהרת אפר פרה המטהר מטומאת מת, אלא טהרת הנפש והנשמה שמיטהרת ביום כיפור מכוח התשובה ועצם יום הקדוש.

ולפי זה, אכן במיתת צדיקים עלינו לבכות, ואולי הטעם כפי שאמרתי בהספד, על שרחוקים אנו מדרך השלימות, ועלינו לקבל על עצמנו תיקון מעשנו ולשוב באמת ובישר לבורא עולם,

כתב רש"י ובהרחבה בראשונים, **אבן עזרא והרמב"ן**, לשעירים - הם השדים, ומלת **"עוד"** מלמדת שכך היו ישראל **עושים במצרים**, שהקריבו קורבנות לשדים, **והרבינו בחיי** מוסיף שהיו ישראל במצרים להוטים אחר החכמה הזאת ונמשכים אחריה מאד לדעת מהם עתידות, וכן משמע כן קצת **ברש"י שמות יב'** ו' שכתב שהיות והיו עם ישראל שטופים באלילים, אמר להם **"משכו וקחו לכם"** משכו ידיכם מאלילים וקחו לכם צאן של מצוה, דהיינו במקום להקריב לע"ז שיקריבו לשם ה', וכפי דברי **המדרש רבה** בפרשה במשל עם הבן מלך.

ופלא עצום אם כן, מה הניסיון שהיה לעם ישראל בקשירת השנה למטה ב' ניסן, בלי לפחד מהמצרים שיהרגו אותם על ששוחטים את אלוהיהם? שהרי המצרים עבדו לכבשים כע"ז, הרי עם ישראל היה רגיל לשחוט ולהקריב קורבנות במצרים לשדים? ועי' **בטור אור"ח סימנת"ל ובפרישה שם** שזה היה נס גדול שלא רצחו את היהודים על שחיטת הפסח!

והתחדש בס"ד בשבת הגדול תשפ"ב שיתכן שתועבת המצרים כל רועה צאן, הכוונה שהמצרים לא הסכימו שיגידו צאן לשחיטה למאכל אדם, כי זה ביזיון לאלוהים שלהם, אלא הם הסכימו לגדל צאן להקרבה לע"ז או לשדים, שאין באלו אכילת אדם.

ואכן מדויק כן, שהרי בשנות הרעב כשנגמר למצרים הכסף הם הביאו לו את כל צאנם, וכתוב **בבראשית מז' יז' יח' "ויאמר יוסף הבן מקניכם ואתנה לכם במקניהם אם אפס כסף, ויביאו את מקניהם אל יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמורים וינהלם בלחם בכל מקנהם בשנה ההוא"**, הרי מפורש שגם למצרים היה צאן ובקר, אלא המצרים שנאו ותיעבו רועי צאן לאכילת אדם.

אגב נביא **ישעיהו פרק מד'** מצאנו שמתלוצץ על עובדי פסלים, שמחציו של העץ עשו פסל, ובחציו השני השתמשו להסקה לאפיית לחם או להתחמם כנגדו, כי זה דבר ביזיון עצום שעץ שממנו עשו אלוהים חציו השני ישמש לאכילת אדם, וכל שכן ביזיון עצום שיאכלו את העבודה זרה בעצמו, לכן תועבת מצרים הייתה אכילת צאן, וגידול בהמות לשם אכילת אדם.

וטהר לבנו – אחרי מות

ואולי יש להוסיף עוד שיש ללמד זכות על עם ישראל, שיתכן שעם ישראל נפלו במצרים בחטא עבודה זרה, כי פחדו מהמצרים שיחרימו להם את כל בקרם וצאנם שלא ישמש את עם ישראל לאכילה, לכן היהודים התחילו לגדל את הצאן ולהקריבם לשם שדים, וכך תשקוט שנאת המצרים מאליהם ולא ישדדו להם את צאנם, ויל'ע.

בזאת יבוא אהרן אל הקודש

(ואולי בקשירת תפילין של יד בהם עוצר את הדם), כנגד **"לב חורש מחשבות און"** לקיים **"והיו הדברים האלה על לבבכם"**, כנגד **רגלים ממהרות לרוץ לרעה** הוי **"רץ אחר מילה"** שהיא בין ברכים (ואולי רוב הריצה להרע קשור לקדושת הברית ויל'ע), כנגד **"יפוח כזבים עד חמס"** (ישעיה מג) **"ואתם עדי נאום ה'",** וכנגד **"משלח מדנים בין אחים"** (תהלים לד) **"בקש שלום ורדפהו"**.

ודבר זה לכאורה תמוה שהרי הגמרא אומרת שאין מצוה מכבה עבירה, **והספורנו שמו"ל** כתב בהסבר שכתוב על ה' **"ולא יקח שוחד"** שאין מצוה מכבה עבירה?

ואולי ביום כיפור זה יום מיוחד שבו הקב"ה הבטיח לנו **שחבילות של מצוות מכבות חבילות של עבירות**, ועדיין צ"ע שהרי כתוב שה' לא יקח שוחד? אלא יתכן שחבילות של מצוות מכבים חבילות של עבירות, בפרט כשבא לתקן עבירות שעשה, אזי כשבא לעשות חבילות של מצוות וכתאור המדרש שיתקן על צורות החטאים במידה כנגד מידה.

ואכן כאשר בא אדם לתקן חבילות של עבירות מכל הסוגים על ידי מעשים טובים כנגדם, כלול בזה שיטתם באיבריו מהיום והלאה לטובה ולא לרעה, וזה מיסודות התשובה, עזיבת הרשע והדבקות בתורה ובמעשים טובים.

והנה במשך כל ימות השנה, יש עדיין כח לשטן לקטרג למרות שאדם עושה חבילות מצווה לתקן חטאיו, כי העבירות לא נמחקים על ידי המעשים טובים, ורק ביום כיפור שה' מטהר אותנו כמקווה, אזי החבילות מצווה אכן מתקנים את חבילות העבירות החמורות.

ואולי לכן כל חודש אלול ורוב תשרי אומרים את מזמור לדוד ה' אורי וישעי, כי אנחנו מתעוררים לעזוב דרך רשע, ולרוץ לצבור חבילות של מצוות, שבזה נגיע ליום כיפור בחבילות של מצוות ומעשים טובים.

שוב התבוננתי, ויתכן שהיסוד **שמצוה לא מכבה עבירה זה רק מצוה אחת**, אבל **חבילות של מצוות מכבות חבילות של עבירות**, כאשר החבילות של מצווה **מלוקטת מכל סוגי חטאי עבירה ואיברי הגוף** שכנגדם הוא עושה מצוות בכל חלקי גופו מידה כנגד מידה, אכן מועיל תשובה כזו בכל השנה שבכך מטה את הכף לטובה, שאכן יש במשקל צד אחד של עבירות אבל צד הזכויות מטה את הכף כי נוסף גם תשובה לזכויות, אבל ביום כיפור התחדש שאין כלל עבירות בכף חובה, והשנה טובה הרבה יותר מתקבלת תוקף באהבת ה' אותנו כאשר לא רואה בנו עון כלל.

וחשוב לדעת שהחיוזק הגדול ביותר, הוא בהתמדה בתורה, שהרי אין מצווה מכבה עבירה אבל עבירה מכבה מצווה מלבד זכות התורה שאין עבירה מכבה אותה כפי שמצאנו באשה סוטה שבשכר ששלחה בניה לתלמוד תורה וחיתכה לבעלה שחזר מתלמודו, בזה היא זוכה שלא מתה בבית המקדש אלא הזכות עוזרת לה למות אחרי שנה עד 3 כמובא **במסכת סוטה כא'.**

ואסיים בדברי רבי בנאה שהתחבולות למלחמה ביצר הרע הוא מלבד חבילות המצוות הנ"ל, לעולם ישקיע אדם עצמו במשניות, שאם יתמיד במשנה יתחוו לו שערי תורה בקלות, אם לתלמוד לתלמוד, אם להגדה להגדה, ור' אלעזר בשם ר' יהושע בן לוי אמר **שמשנה היא כמו עמוד ברזל**, כי הוא ירגיש שיש בו ידיעת התורה על כל חלקיה, וזה יגביר בו רצון להכיר לעומק כל חלקי התורה, שרוב הרקע הנדרש קיבל מלימוד המשנה.

ולכן כאשר היהודים קשרו את השנה למיטה בשבת הגדול, ואמרו שהם הולכים לשחוט אותו ולאכול אותו, זה היה סכנה עצומה ליהודים שהמצרים לא הרגו אותם למרות כעסם העצום.

וברוך ה' שבשבת הגדול, התחדש חידוש נפלא זה, שחידד את נס שבת הגדול, **וברוך ה' קיבלתי את הסכמת מו"ר רבי ישראל בונם שרייבר שליט"א**, ששמע והסכים לדברים.

במדרש רבה כא' ד' רבנן העמידו פסוק זה ומזמור **"לדוד ה' אורי וישעי"** כלפי ראש השנה ויום הכפורים, **"אורי"** ברי"ה **"וישעי"** ביום הכפורים **"ממי אירא"** **"עזי וזמרת יה"**, **"בקרב עלי מרעים"** אלו שרי אומות העולם **"לאכול את בשרי"** לפי ששרי אומות העולם באים ומקטרגים על ישראל לפני הקב"ה ואומרים לפניו רבש"ע אלו עובדי ע"ז ואלו עובדי ע"ז, אלו מגלי עריות ואלו מגלי עריות, אלו שופכי דמים ואלו שופכי דמים, מפני מה אלו יורדים לגיהנום ואלו אינם יורדים לגיהנום.

ממשיך המדרש **"צרי ואויבי לי"** בימות החמה 365 יום **"השטן"** גימטריא 364 (מעניין שמחשיבים את האות ה' בכלל הגימטריה), שכל ימות השנה השטן מקטרג וביום הכפורים אינו מקטרג, אמרו ישראל לפני הקב"ה **"אם תחנה עלי מחנה"** של סמא"ל **"לא יירא לבי"** **שהבטחתי "בזאת יבא אהרן אל הקודש"**.

אומנם קשה שהרי השנה היהודית היא רק 354 יום, ויום כיפור הוא אחת ל-354 יום, ומה מועיל לנו אם השטן לא מקטרג יום אחד בשנה של ימות החמה שהוא 365 יום בשנה? הרי הימים לא מכוונים?

והתשובה לכך נפלאה היא, שמצאנו דווקא בקטורת מצאנו כלפי שיא העבודה ביום כיפור שמתייחסים למניין הגויים, שמצאנו במשנה יומא פ"ד כלפי **הקטורת** ש-368 מנים היו בה **כמניין ימות החמה**, מנה לכל יום ושלושה מנים יתרים שאותם מכניס כהן גדול מלא חופניו ביום כיפור בקודש הקדשים, **(וכמובן החשבון האמיתי הוא כי יש פעם 33 שנים ולפעמים פעם בשנתיים שנה מעוברת להשלים את הפער בין ימות הלבנה לימות החמה, כי משלימים 30 יום בחודש אדר א', וזה מתאים למלאות פער של 30 יום מתוך 33 שהצטברו במשך 3 שנים אבל היתרה של 3 ימים ברגע שהוא מצטבר לכמות מקדימים לעשות שנה מעוברת פעם בשנתיים),** עכ"פ ברגע שחשבון הקטורת היה על פי ימות החמה ממילא יש כוח ביום כיפור על פי לוח היהודי לחול ביום 365 שבו לשטן אין כוח לקטרג.

ואומנם עדיין קשה אם כך למה כל אלול ורוב תשרי אומרים **"לדוד ה' אורי"**, הרי לא ירא ליבי זה רק יום אחד מתוך 365 יום שזה יום כיפור לבד, והרי שאר הימים כולל אלול ושאר הימים שאחר יום כיפור הם בכלל השטן ימים בהם השטן מקטרג? וגם מדוע ראש השנה הוא יום של **"אורי"**, הרי הוא בכלל השטן? יום שבהם השטן מקטרג?

ואולי דברי המדרש **"ממי אירא"** כי **"עזי וזמרת קה"** זה הולך על ראש השנה, שבו אנו מקבלים מחדש את מלכות שמים, ועצם ההתחברות להקב"ה **כציווי ה' המלכוני עליכם** שזה עיקר עבודת ר"ה, מבא עמו כח עצום שאין לנו ממי לפחד. כפי שאומרים **לקונה עבדיו בדין**, ובעקרון יתכן שכנגד אימת יום הדין נתן הקב"ה כנגדו תרופה שהיא **"המלכוני עליכם"**.

ויתכן והתשובה לשאלות הקודמות הם לפי המדרש הבא, שבעצם צריך להבין מדוע יש זכות לעם ישראל לקבל יום אחד בשנה שבו השטן לא יקטרג עלינו?!

ואכן בהמשך המדרש כא' (ה) **"בזאת יבא אהרן"** זה שאמר הכתוב **משלי כד' "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה"**, ר' נתן ור' אחא בשם ר' סימון אמר: **אם עשית חבילות של עבירות עשה כנגד חבילות של מצוות**, כנגד **"עיניים רמות"** (דברים ו) **"והיו לטוטפות בין עיניך"**, כנגד **"לשון שקר"** - **"ולמדתם אותם את בניכם"**, כנגד **"ידיים שופכות דם נקי"** (שם) **"וקשרתם לאות על ירך"** - ואולי הכוונה למלבין פני חבירו כאילו שופך דמים,

וטהר לבנו – אחרי מות

בזכות המנחת חינוך קיבלתי ידיעה עצומה והיקף מדהים ברוב חלקי התורה לעומק, מחמת גאונותו העצומה של מחבר המנחת חינוך זכותו יגן עלינו, ובכוחו ובזכותו של צדיק זה זוכה אני לחדש הרבה חידושים בהרבה מחלקי התורה שאני מכיר, כי הרבה חלקים בתורה עדיין לא הגעתי.

ואכן מודה אני להקב"ה שנותן לי אפשרות ללמד **משניות לתלמידים מצוינים הלומדים כולם** בלי יוצא מהכלל בחשק ובהתמדה מדהימה **בת"ת תורת אמת בני ברק**, וכמו כן מודה אני לבורא יתברך שנתן לי את החשק להתמיד בכולל מנחת חינוך שישי שבת מעל עשור שנים עם מבחנים חודשיים, כי

יהי רצון שזוכה לתקן חטאנו באופן הנכון, שבמקום דכדוך ויאוש על חטאנו כעצת היצר, אדרבא נרוץ בשמחה לדבר מצווה, ובכל החזיתות בהם נפלנו נפעל להיפך במעשים טובים, וכך נצליח להתעלות מאוד ולהחזיק מעמד, כי אדם אוהב לחיות בשמחה, ולא לשבת במרה שחורה ודיכאון חלילה, אלא לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב כל הימים, ונזכה לראות דורות ישרים מבורכים, שרוצים לחיות בשמחה ויראו בעבודתך בשמחה דוגמה לחיים טובים ומושלמים אמן ואמן.

למה אחיין זה ערווה האסורה, ואילו דוד עם אחיינית מותר ומצווה, מה ההבדל

שאהובה עליו מאוד נמצא מחבב את אשתו כשהיא בת אחרות האהובה:

ושם בתוספות הביא - פירש רשב"ם, שגם בבת אחיו יש מצווה, אבל נקט בת אחרות כי אחרות משדלתו בדברים ושכית יותר שנושא בתה, ואילו ר"ת חולק שהמצווה זה דווקא **בבת אחרות**, כי היא **בת מזלו** – דומה לו, כי רוב בנים דומים לאחי האם: [נ"ב ק"י מסכת סופרים ספ"ט], אגב משמע מדבריו שגם הבנות דומות לאחי האם.

והנה המאירי הביא שיטת הריב"ן (**מובא בתוס' צט'**) שאין מצווה בבת אחיו כי יכול להתבטל בה מצות יבמים אם ימות בלא בנים, אבל תוס' מביא **ירושלמי** שזה היתר מושלם שאין צריך לחשוש לכך, **ובערוך לנו** מוסיף שטעם הריב"ן לא שייך כשיש לו בנים.

והביא המאירי דברי רש"י שאדם מתחבר מאוד לבת אחרות וכנ"ל, ומפרט המאירי שיש שבח ומעלה בזיווג הקרובות דהיינו בין בת אחרות ובין בת אחיו, מפני שטבען שוה לטבעו ואהבתן מצוייה ביניהם מתוך שווי הטבעים, אבל בת אחרות יותר דומה לו בטבע כי הבנים דומים לאחי האם.

ופלא עצום, שמצד אחד התורה מדגישה כמה יש להתרחק מלהתחתן מקרובות משפחה כמו אחרות ואמו ובתו והקרבה המשפחתית היא חיסרון וסיבה לאסור ולא להתיר, ואילו כאן כתוב שהקרבה המשפחתית היא סיבה למצווה לחיבור בחתונה??

ויתכן ששורש ההיתר בנישואי אחיינית עם הדוד גם בת האח, מקורו בנישואי אברהם אבינו שהתחתן עם אחיינית שלו שרה שהייתה בת של אחיו הרן, ואכן אברהם כינה אותה אחרות, כי היא הייתה בת אחיו וכדברי המאירי טבעם שווה ואהבתם מצויה דווקא בגלל האחוה המשפחתית.

ואברהם אבינו קיים את כל התורה כולה קודם שניתנה, ונישואיו עם שרה היה לשם שמים בלבד וכדברי **העמק דבר** סוף פרשת נח, שדייק שלא כתוב בתורה "שאברהם ונחור התחתנו עם בנות הרן", כי **אברהם לא נשא את שרה בשביל שהיא בת הרן המת אלא ברוח הקודש**, ואילו נחור נשא את מילכה כי היא הייתה בת הרן המת:

ולכן התורה לא אסרה נישואי אחיינית עם דוד, גם בת אחי האב, כי מזה יצא יצחק אבי עם ישראל, והיה אחווה מושלמת בין אברהם ושרה, **שפעמים קרא אברהם לשרה אחרות**, ואכן זה היה אמת כדברי אברהם כי היה בניהם אהבה ואחוה ושלוש ורעות מושלמת, ובפטירתה הספידה אברהם במזמור **אשת חיל** השרים בליל שבת לאשה המושלמת.

(ובדרך) אגב לבני נח מותר גם להתחתן עם אחרות אביו וכל שכן שמותר להם להתחתן עם אח אביו או אח אמו, ורק אחרות האם נחשב ערווה אצל בני נוח).

אבל נישואי אחרות אסרה תורה בחייהם יחד, למרות שיעקב אבינו בכיר האבות נשא 2 אחרות, ולמרות שגם יעקב אבינו התחתן עם 4 נשים לשם שמים וככתוב ברש"י שהאימהות ידעו ברוח הקודש ש 4 נשים ליעקב ומהם יולדו 12 שבטים, ובעצם ידיעה זו הייתה כבר גם למילכה אחרותה של שרה אמנו הסבתא רבה של רחל ולאה, ובפשטות גם יעקב אבינו ידע זאת ברוח קודשו ואכן מפורש ברש"י שכשאמר ללבן הבה את אשתי טען לו שהוא כבר בן 84 ועליו להוליד 12 שבטים ובפשטות כבר ידע את כל הנבואה שיהיה לו 4 נשים, ושעליו להתחתן עם רחל ולאה.

אבל בכל זאת אסרה תורה 2 אחרות, וכפי שהביא בספר **דרוש שמואל** בפרשת קדושים דיוק בדברי **הגמרא בפסחים קי"ט** שיעקב

התורה אוסרת ליהודי להתחתן עם דודה, ככתוב **"ערוות אחות אביך לא תגלה שאר אביך הוא: ערוות אחות אמן לא תגלה כי שאר אמן הוא"**: ועד כדי כך מחמירה כביכול התורה, שהתורה אוסרת להתחתן עם **אשת אחי אביך**, כי זה נחשב לערוות אחי אביך כי **דודתך הוא/היא**.

וראיתי במשך חכמה קדושים כ' יט' - שדייק שבאשת דודו כתוב **"חטאם ישאו"** ואילו באחרות אביו כתוב **"עוונם ישאו"**, והסביר שיצר הרע לא מתגרה בקרובות, כדברי **הגמרא ביומא (דף סט:)** ולכן באחרות אביו שזה **"נגד הטבע"** כתוב **עון**, שזה מרד, **(ע' יומא לו:)**, ואילו באשת דודו היות ויצרו תוקפו לכן כתוב **"חטאם ישאו"**.

כמו כן ראיתי ברבי **יוסף בכור שור ויקרא יח' יב'** על הפסוק **"ערוות אחות אביך... [ערוות] אחות אמן"**. כתב למה **התורה אסרה את דודתו** ולא אסרה את נכדתו, (לא זכיתי כ"כ להבין מה כוונתו נכדתו), וכתב לפי **שדרך אשה להביא בן אחרות ומצוי אצלה ויהא מצוי אצלה בזימה**, לכן התורה אסרה לאחיין להתחתן עם דודה, אבל איש אין דרכו להוציא ולהביא בת אחיו (או אחרות) ואינו מצוי אצלה: (ויתכן שגם דרך אח נשוי להביא הרבה את אחרותו הלא נשואה לביתו).

משמע מדבריו שבמקום שיש ניסיון של נפילה בחטא התורה אסרה, אבל איפה שאין ניסיון של חטא כי זה לא זמין כל כך, התורה לא אסרה.

ולכאורה זה סותר לגמרי את דברי **המשך חכמה** הקודמים שכתב שזה נגד הטבע וכביכול אין תאוה כלל!! ואולי אכן לאחיין אין ניסיון ותאוה להתחתן עם דודתו וכדברי המשך חכמה הקודמים שזה **"נגד הטבע"**, אבל לדודה יש כן תאוה ועלולה להכשיל את האחיין כי היא מצויה הרבה בביתו.

או יתכן שלמרות שזה נגד הטבע ויצר הרע לא מתגרה בקרובים, בכל זאת כשהם מצויים יחד הרבה יש מקום ליצר להכשיל כי אין זה קרבה קרובה ביותר כמו של אח ואחרות אלא עדיין יש קצת מרחק בניהם ויל"ע.

והנה לפי דברי רבי יוסף בכור שור, אחיינית מותרת בדוד, כי אין היא מצויה בבית הדוד, כי הוא לא מזמין אותה (אולי מטעמי צניעות וכו'), אבל עדיין יתכן שאשתו של הדוד (הדודה) כן מרבה להזמין את אחייניתה!! וכי אשה אוהבת להזמין רק את בן אחרותה ולא את בת אחרותה?

וגם יש לעיין בדבריו שהרי רוב העריות לא קשורים כל כך למצויים בביתו או לא, כמו הרבה מהעריות שהתורה אסרה מחמת קרבת משפחתית??

וכמו כן יש לעיין מדוע לא יהיה איסור שניות מדרבנן על אחיינית, כפי **שהאבן עזרא יח' יד'** כתב על אשת הדוד האסורה כי היא חשובה כדודתך, והוסיף שלמרות שהתורה לא אסרה אשת אחי האם, אבל חז"ל אסרו כי נלמד לאסרם מאשת אחי האב שאסרה התורה בפרשת קדושים כי דודתו היא, וכדבריו כתב **החינוך במצווה ר'**.

אומנם מצאנו בגמרא **יבמות סב'** שלא רק שאין איסור תורה גם אין איסור דרבנן שדוד יתחתן עם אחיינית, ואדרבא יש בנישואין אלו מצווה מיוחדת, שהנשוא את בת אחרותו עליו כתוב ישעיה נח' **"ומבשרך לא תתעלם אז תקרא וה' יענה"**.

והנה בסיבת המצווה כתב רש"י - והנשוא בת אחרות - געגועי אדם רבים על אחרותו יותר מן אחיו, ואם יתחתן עם בת אחרות

וטהר לבנו – אחרי מות

ואולי האיסור נקבע כי לאה הייתה שנואה ורחל אהובה, עד כדי כך שלא נתנה שמות בניה על שם ששנואה היא וכו', ולכן יתכן שהקב"ה אסר 2 אחיות בחיי שניהם מחמת הקנאה והשנאה, ואכן מתה רחל בארץ ישראל כי בארץ ישראל היה על יעקב לקיים את איסור התורה גם קודם שניתנה כדברי הרמב"ן בראשית כ"ה'.

ואכן בטעם איסור אישה אל אחותה כתב הרמב"ן, שאינו ראוי שתיקח אישה אל אחותה לצרור אותן זו לזו, כי הן ראויות שתהיינה אוהבות זו את זו, לא שתהיינה צרות.

ומיעקב מצאנו עוד דינים ואיסורים לדורות כמו איסור גיד הנשה בעקבות מה שהמלאך נגע ונקע כף ירכו של יעקב, וגם לימוד לדורות שלא יפלה אדם בין הבנים כי בגלל שהפלה יעקב את יוסף בין הבנים נתגלגל הדבר וירדו לגלות במצרים - שבת י'.

ואולי כוונת יעקב "עתידיה תורה לאסרן עלי", הכוונה שבחוץ לארץ היה מותר לו, וגם כשהיה צורך להוליד 12 שבטים היה מותר לו, אבל ברגע שהגיעו לארץ ישראל והסתיים הצורך החשוב להולדת 12 השבטים, מיד נאסר עליו ולכן מתה עליו רחל בלידתה מיד בבואם לארץ ישראל.

וה' יכל להמית את רחל בחו"ל שלא יהיה רגע בארץ ישראל שיעקב נשוי ל 2 אחיות, אבל הקב"ה רצה דווקא שלידת בנימין השבט ה 12 יהיה בארץ ישראל, ולכן מתה רחל בארץ ישראל דווקא.

ובנימין שנולד בארץ ישראל אכן התחבר בנחלתו לבית המקדש, וגם רחל מתה בארץ ישראל בכדי שתיקבר דווקא בקבר רחל בדרך אפרתה כדברי רש"י שבני ישראל יתפללו על קברה בצאתם לגלות.

ללמדנו שנישואים שמביאים אהבה ואחוה שלום ורעות רצויים הם להקב"ה והקב"ה מברך שה' ישמע את תפילתך, ואילו נישואים שיש בהם קנאה ושנאה התורה אוסרת, עד כדי כך שיעקב שהקים על פי רצון ה' 12 שבטים דווקא בנישואים עם האחיות, בכל זאת לא רצה לזמן על כוס של ברכה מחמת נישואים אלו שהתורה ראתה לנכון לאוסרם דווקא בגלל יעקב אבינו כביכול, ועדין יש לעיין בכל זה.

אל תטמאו בכל אלה כי בכל אלה נטמאו הגוים אשר אני משלח מפניכם

מוזכר כלל הקאת הגויים, ואכן בפשטות המפרשים וכן בגמרא בשבת לג' משמע שגם עם ישראל יוקאו מארץ ישראל בגלל חטאים, ולא רק הגויים.

ואומנם הריב"א הביא דעות שהגדירו את עונש הכרת כהקאה גדולה יותר מהקאת הגויים מארץ ישראל.

ואכן מצאתי בכלי יקר שכתב דומה קצת לדברי הריב"א, שעם ישראל לא יהיו בעונש הקאה עם יעברו רק על מקצתן אלא יענשו בכרת, אומנם משמע שגם עם ישראל בעשיית כולן כן יענשו בהקאת הארץ אותם, ולפי הכלי יקר מובן הפסוק בפרשת קדושים.

ובשפתי חכמים מפרש, שיש הבדל בין הגויים ליהודים, שהגוי אשר לפניכם האריכו ימים על האדמה למרות שעשו את כל התועבות, אבל עם ישראל אם בעשיית התועבות מיד תקיא אתכם, וע"ז פירש רש"י שאתם תהיו כמו בני מלכים שאם יאכל דבר מאוס מיד מקיא מפני שהוא מפונק.

ובאמת צ"ע מתי הארץ הקיאה את הגויים יושבי הארץ? הרי נותרו פלשתיים ועוד גויים שלא הורישו בימי יהושע ונשארו לישראל כשוט אם יחטאו כמובא בנביא? ואולי רובם הוקאו ונותרו רק מקצתם למטרת איום על ישראל שלא יחטאו, ויל"ע. ופלא ביותר איך חטאו הגויים בכל העריות, הרי קודם מתן תורה אפי' בני ישראל לא נצטוו על עריות, שהרי יעקב התחתן עם אחיות, וכן עמרם עם דודתו, ויתכן שברגע שפרצו כל גדרי עריות בלי מחסומים, כמו ממילא נענשים על כל העריות גם על מה שלא נצטוו, וראיתי מתרצים שבארץ ישראל יש קפיда יותר גם על הגויים.

והאור החיים הקדוש מקדים שאלה מדוע הקב"ה הסתיר שכר כל מצווה ומצווה וכן העונש של כל עבירה, ותיירץ שהתורה רוצה להדגיש שאדם חייב להקפיד על קיום כל המצוות לקיימם בשלימות ולא לבטל או לעבור על מצווה הנראית לו כקלה, כי כל מצווה ואיסור הוא לתיקון נפש האדם להשלימו, ולכן התורה לא גילתה שכר כל מצווה ועונש כל עבירה.

טוען שאינו יכול לזמן בסעודת הצדיקים כי התחתן עם 2 נשים, וטען הרי "עתידיה תורה לאסרן עלי", ותמה מה פשר הלשון לאוסרן עלי, הרי הפסוק "אשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערוותה עליה בחייה", זה איסור על כל עם ישראל ולא מיוחד ליעקב אבינו?

ותירץ שבדרך כלל אדם מתחתן קודם עם אשתו ורק לאחר מכן הוא יקח את אחות אשתו, ולמה בפסוק כתוב הפוך, שקודם לוקח את האחות ורק אחרי זה את אשתו?

ולכן דייק יעקב אבינו שהאיסור היה מיוחד עליו, כי יעקב רצה להתחתן עם רחל ולבן ברמאות נתן לו קודם את אחות אשתו דהיינו את לאה, וכיכול רק בו מתקיים הפסוק האוסר 2 אחיות.

ולכאורה קשה שהרי האבות קיימו את כל התורה כפי שיעקב העיד על עצמו "עם לבן גרתי ותר"ג מצוות שמרתי", א"כ איך יעקב אבינו התחתן עם 2 אחיות ובכל זאת קיים את תר"ג מצוות, אגב לבני נח יש מחלוקת אם 2 אחיות זה ערוה או לא, ואולי עד יעקב זה לא היה ערוה על בני נח ולאחר יעקב זה נאסר לבני ישראל וגם לבני נח?

ואולי היות וראה ברוח הקודש שעליו להוציא 12 שבטים מ 4 נשים, א"כ אין עבירה, כי קודם מתן תורה היה מותר לעבור על מצוות התורה כשיש תועלת לקיום עם ישראל.

אבל אם כך למה אינו מזמין? אלא כי הקב"ה בעבר לא אסר זאת על יעקב, כי היה עליו להקים 12 שבטים, אבל כביכול לעתיד הקב"ה קבע את האיסור בחתונת עם 2 אחיות דווקא בגלל יעקב אבינו, ולכן כתוב "עתידיה תורה לאסרן עלי", ולא כתוב שעברתי על איסור תורה, אלא עתידיה תורה.

ראיתי באור החיים הקדוש שהביא דרשת חז"ל (בתורת כוהנים) "אל תטמאו בכל אלה" - בין בכולן בין במקצתן, דהיינו אל תטמאו באחת מכל אלה.

והקשה האור החיים הקדוש, מדוע לא כתוב ברור יותר "אל תטמאו באחת מכל אלה", כדי שלא יהיה מקום לטעות שהכוונה שאסור לעבור רק הכל ביחד, ובפרט שכתוב "כי בכל אלה נטמאו הגוים", והרי שהגוים ברור שנטמאו בכל הטומאות ולא רק באחת מהן? שהרי שטופים בזימה וכל השטוף בזימה ידו בכל? ואכן המשמעות "בכל אלה נטמאו" משמעותו שהגויים נטמאו בכולן, וממילא המסר והציווי לעם שאל תטמאו בכולן?

ובאמת בהמשך הפסוקים מפורש שיש איסור חמור גם באחת מהעבירות, ככתוב "ולא תעשו מכל התועבות האלה האזרח והגר" וכן "אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות", וכן "לבלתי עשו מחוקות התועבות" - מכל ולא כל, מחוקות ולא כל חוקות, וצריך עיון מדוע שינתה התורה שיש מקום לטעות לכל ולא לאחת כקושיית האור החיים?

וראיתי עוד קושיה שהקשה האהל יעקב מדוע האריכה התורה, "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאתכם אותה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם", מספיק שייכתב "ותקיא הארץ אתכם" מה עניין להזכיר שהארץ הקיאה את הגויים?

ויתכן שבגלל קושיית האהל יעקב בא הריב"א ומחדש פשט חדש בפסוקים, שהקב"ה אומר לעם ישראל, אותכם הארץ לא תקיא כפי שהיא הקיאה את הגויים שחטאו, כי עם ישראל יקבלו עונש כרת במקום שהארץ תקיא אותם.

אבל פירוש זה של הריב"א לכאורה קשה מאוד, שהרי בפרשת קדושים מפורש שהארץ כן תקיא את עם ישראל כשיטמאו בתועבות הזנות, ככתוב בסיום פרשת עריות פק' כ' כב' "ושמרתם את כל חקתי ואת כל משפטי ועשיתם אתם ולא תקיא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת בה", והרי שם לא

וטהר לבנו – אחרי מות

פסוק המזהיר לא לעבור על אחת מהעבירות כמובא בפסוק כו' ובפסוק ל'.

אבל כלפי קדושת ארץ ישראל שמקיא את הגויים, שם יש קפידה רק על גויים שנטמאו בכל התועבות, וההקאה היא ע"י עם ישראל הטהורים מכל התועבות שבכוח שלימותם זו הם מהפכים את השליטה בארץ ישראל משליטת גויים לשליטת עם ישראל הקדושים.

וכעין דברי מצאתי בלוקס שמעוני ויקרא יח' רמז תקפו מנין שלא היתה אומה באומות שהתעביו מעשיהם יותר מן המצרים. ת"ל **כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו**. מנין שהדור האחרון התעביו מעשיהם יותר מכולן. תלמוד לומר כמעשה ארץ מצרים לא תעשו. מנין שלא היתה אומה באומות שהתעביו מעשיהם יותר מן הכנענים, ת"ל **וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו** מנין שהדור האחרון התעביו מעשיהם יותר מכולן ת"ל **וכמעשה ארץ כנען לא תעשו** ר' שמעון אומר מי פעל ועשה קורא הדורות מראש זימן את הדור חייב שיבואו ישראל ויפרעו מהן:

וכן מצאתי בגור אריה שכתב "וישראל הם הפך זה, מגודרים בערוה, לכך ישבו אלו תחתם בארץ הקדושה".

ואכן לא מצאנו שבאו גויים וכבשו את ארץ ישראל מיד היהודים כשחטאו מאוד, אלא בחורבן בית ראשון ושני אכן הוגלו היהודים מארץ ישראל ע"י הגויים שכבשו את ארץ ישראל, אבל בכל זאת כל ימי הגלות לא הייתה ארץ ישראל מיושבת ככל הארצות, כביכול הארץ הקיאה את עם ישראל אבל הגויים הטמאים לא יכלו להיות ולחיות בארץ ישראל במקום עם ישראל.

ויתכן בדרך אפשר שארץ ישראל לא הקיאה את יושביה היהודים, כי חיו בה מאות שנים גם כשחטאו בע"ז והרבה טומאות, וגם כשהגלה אותם ה' זה היה בכמה שלבים ולא בבת אחת. 1. קודם גלו עבר הירדן, 2. ואח"כ הגליל, 3. ואח"כ הדרום, 4. ורק אח"כ עשרת השבטים, 5. ואח"כ הערים הבצורות שביהודה, 6. ואח"כ גלות יהוקים, 7. ואח"כ גלות יהויכין, 8. גלות ירושלים וחורבן בית ראשון, 9. גלות או השמדת הנשארים עם גדליה בן אחיקם בירושלים אחר החורבן. ויתכן בדרך אפשר שה' העניש את עם ישראל לא כהקאה אלא כעונש בשלבים.

אומנם הסבר זה לכאורה אינו נכון, כי לכן התורה כופלת ומדגישה שאם עם ישראל יחטא בכל הטומאות גם הם יוקאו מארץ ישראל, וזאת למרות שהגויים הוקאו ע"י עם ישראל הטהורים שנכנסו כנגדם בכוח שלימותם בקדושה, ואילו להקיא את עם ישראל איזה עם קדוש בשלימות יקיא את עם ישראל בכוח קדושתו? ואולי זה היה טענת חבוקק שטען מדוע רשע גדול יותר מעם ישראל יגלה את עם ישראל?

ולכן נראה, שברגע שפעם אחת היה מצב שגויים שנטמאו בכל התועבות הוקאו מארץ ישראל, זה יצר טבע בארץ ישראל שמקיא כל עם שנטמא בכל התועבות, וכבר אין צורך שיהיה עם קדוש כנגדו שיכבש במקומו את ארץ ישראל, וה' ברחמי הקיא 8 שלבים את עם ישראל מארץ ישראל, אולי יתעוררו ויחזרו בתשובה בראותם מה אירע.

ואכן מו"ר מרן רבי דוב לנדא שליט"א ראש ישיבת סלבודקא טען שחייבים את זכות לומדי התורה בארץ ישראל כי זה מה שמונע מארץ ישראל להקיא את יושביה, כי רבה הטומאה והתועבות בארץ ישראל רח"ל מהתינוקות שנשבו בעיקר, שה' יחזירם בתשובה ויחד גם אנו נחזור בתשובה כי אנו לא תינוקות שנשבו, ובסוף המאמר אביא את דברי העמק דבר המתאימים נפלא לדברי מרן.

ואומנם על פי דברי הרמח"ל לאחר ליל הסדר ישראל נפלו מדרגתם, לא רק שירדו ממט' שערי קדושה, אלא חזרו למט' שערי טומאה, וה' עשה זאת בכדי שיעבדו בעצמם להתעלות במט' ימי הספירה עד מתן תורה.

וכפי שכתוב בפרי עץ חיים של המקובל רבי חיים ויטאל זצ"ל שער חג המצות (א - ח) שביום א' של פסח, נכנסו לשלימות שערי

יש בלשון האור החיים מקום לפרש שבה מתרץ גם שאלתו על הפרשה, שלכן גם כאן התורה כותבת באופן כללי כי צריך שלימות.

אומנם א"כ לא זכיתי להבין עומק תשובתו של האור החיים הקדוש, שמדוע התורה תגלה עניין שלימות קיום כל המצוות דווקא באיסורי תועבות הזנות, הרי זה כל התועבות של הזנות שנמנו בפרשה קודם, זה רק חלק מאיסורי התורה הרבים, וגם לא מתורץ הכפילות "כאשר קאה את הגויים".

ואכן האור החיים מביא דרך אחרת לתרץ קושינו מדוע הסתירה התורה שכרם ועונשם של המצוות והלאוין, כי לא מצוה ועבירה יש סגולה ותועלת מיוחדת לה, ואכן עונש הקאת עם ישראל היא על תועבה אחת בלבד מתוך כל התועבות ולא על כולן, והיות וה' לא גילה מה היא לכן עם ישראל יזהרו ויזהירו אחרים להתרחק מכל התעבות בכדי לא להגיע לגירוש מארץ ישראל.

ובאמת יש 2 סוגי הקאות, או מאדם שמילא כריסו יותר מידי, וכן הביא האבן עזרא, והכלי יקר שזה בגדר מלאה סאתה, והגויים בארץ ישראל הגיעו אל הקצה האחרון שהארץ יכולה לסבול. ויש סוג וגדר הקאה מחמת אכילת מאכל אחד קלוקל גם בבטן ריקה בפרט בבטן רגישה וכפי שכתב רש"י, ואכן פירוש האור החיים מתאים להקאה בגלל מאכל אחד קלוקל.

ואולי זה תלוי במחלוקת בגמרא מכות כד', שהנה בתהילים מזמור טו' לפני שכתוב "עושה אלה לא ימוט לעולם" כתוב רשימה ארוכה, שבאלו יהודי זוכה שיגור וישכון בהר קדשו, ומפורט שם שלא עשה רעה ליהודי ודובר אמת, ולא לוקח שוחד ולא מלווה בריבית, ובסוף כתוב "עושה אלה לא ימוט לעולם", ולכן כשהיה רבן גמליאל מגיע לפסוק הזה היה בוכה, כי טען שרק מי שזוהר בכל מה שכתוב במזמור רק הוא לא ימוט, אבל אם נכשל באחד מהרשימה הכתובה במזמור האם הוא כן ימוט?

עני לו רבנו ובסנהדרין מובא שרבי עקיבא ענה לו, הרי לא כתוב עושה "כל אלה" אלא כתוב "עושה אלה", ומשמעותו שאפילו מי שנשמר באחד מהרשימה לא ימוט לעולם, ומוכיחה כן הגמרא שהרי כלפי טומאה מאיסורי עריות כתוב "אל תטמאו בכל אלה", וכי נטמאים רק אם עובר על כולם, על כל העריות? אלא אפילו שם שכתוב "בכל אלה" הכוונה באחד מכל אלו, כל שכן בתהילים שעושה אחד מאלה לא ימוט לעולם.

על כל פנים נראה לפרש בדרך מחודשת ע"פ יסוד ראיתי ברמח"ל חוקר ומקובל פיה' שכשישראל היו במצרים היו מלוכלכים במט' שערי טומאה הוציאם ה' על ידי 49 שערי קדושה, ולא שיש כביכול 2 סולמות אחד סולם של טומאה וסולם אחר סולם של קדושה, אלא הם משולבים יחד.

כי זה לעומת זה עשה אלקים יצר טוב ויצר הרע זה בטרתו זה בטומאתו כל א' יש בו בחינה לקדושה או להיפך לטומאה. וכאשר ירים זה יכניע את זה, דהיינו ע"י הקדושה נכנע בחינה זו של טומאה שבאותה מידה ושער ופנים. כמו אבן שיש בה 2 צדדים הפוכים, כשצד הטמא מתהפך ממילא יש את הקדושה שכנגדו, וכשם שמשה ובלעם היו כביכול שווים משורש הבל כמובא באר"י ז"ל.

ואולי לפי יסוד זה, יתכן שארץ ישראל מקיאה את הגויים שנטמאו בכל התועבות, ואולי גויים שלא נטמאו בכל התעבות יתכן הם נותרו בארץ ישראל ולא הוקאו ושימשו כשוט לעם ישראל כשיחטאו.

ויתכן שעם ישראל שהיו מושלמים שהיו שמורים מכל התועבות כולן שלא חטאו בזנות אפילו במצרים, וגם כשהיו שקועים במט' שערי טומאה, הם בקדושתם המושלמת מטומאת הזנות הם המקיאים את הגויים שנטמאו בכל התועבות, וכדברי הרמח"ל שה' הוציא את ישראל ממט' שערי טומאה על ידי שהכניסם למט' שערי קדושה, שהפכו את הטומאה לקדושה כי כרוכים כאחד.

ולכן התורה כאן בחלק מהפסוקים מזהירה בעונש כרת אפילו על אחת מהתועבות, ככתוב (כט) "כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם", וכן יש

וטהר לבנו – אחרי מות

ואולי לכן הם מכונים שפחה מדלות מצבם הרוחני שכתוב **"ראתה שפחה על הים שלא ראה יחזקאל בן הבוזי"**, אבל היות ועם ישראל נמשכו לרוץ אחרי ה' ולהתקרב לבורא עולם וכל יום להתעלות, לכן יש להם זכות שיקרע הים בפניהם, כי הם עוררו את אהבת ה' עליהם בהתקרבותם.

וכשיש רצון להתקדם ולהתעלות לשלימות, אזי ה' נותן סייעתא דשמיא מיוחדת, שנרגיש למרות מצבנו הרוחני הירוד **"מט' שערי טומאה"**, את ה**"מושכני אחריד"**, ואז **"נרוצה"**, נרגיש התלהבות עילאית לרוץ באהבה לבורא עולם, ולהתעלות, ולזכור שספירת העומר משמעותו כל יום אתה אדם טוב יותר מאתמול, כי אתה מתקדם עוד ועוד לבורא עולם, רק חזק ואמץ.

ואסיים בדברי העמק דבר כ' נב' על הפסוק **"ושמרתם את כל חקותי ואת כל משפטי ועשיתם אותם ולא תקיא"**. ששמירת חוקים ומשפטים שהם היות התלמוד משמר את האדם שלא יבא לידי עריות. וכאן הוסיף המקרא שאפילו חלילה הדור פרוץ בעריות וח"ו הוא סיבה לגלות הארץ.

ובכל זאת אם שוקדים בתורה מועיל זכות התורה שלא תקיא אותם הארץ. אלא יהיו נענשים אז בארץ, ואולי זה הסיבה שירמיהו הנביא לפני חורבן בית ראשון הוציא את צנצנת המן לחזק צדיקים שיפסיקו לעבוד לפרנסתם אלא יעסקו כל היום בתורה ופרנסתם תהיה בנס כאוכלי המן, כי לפני חורבן נורא כוח התורה מושלם של צדיקים יכול להגן על יושבי הארץ שלא תקיא הארץ אותם, וכפי שכתבתי באריכות בפרשת בשלח ובהגדה של פסח במאמר לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן ומקבלי תרומה, ואולי זאת סיבת הכפילות של עניין ההקאה ועי' בפרשת קדושים מה שהארכתי עוד בעניין.

אחרי מות

לנחלתו בעולם הבא, ויותר לא יעבור קושי וייסורים ואולי גם לא גלגול נוסף.

אלא "תום" מסתיימים כל קשייו וייסוריו וניסיונותיו לנצח, כי אין לך בן חורין אלא מי שממית עצמו באוהלה של תורה, והמקבל עליו עול תורה פורקין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ.

סיומי פרשיות חומש ויקרא - לא בדברים טובים, למה זה שונה מכל התורה?

דמיהם במ', ופרשת אמור מסתיימת בעונש המקלל **"וירגמו אותו"**.

ומלבד פרשת בהר שמסתיימת בנושא רע שהוא אדם שהופך להיות עני ובסוף מוכר עצמו לגוי, אבל הפסוק האחרון מדבר על שכר טוב לשומר שבת ומקום המקדש, וכן פרשת בחוקותי שלאחר הברכות בהתחלה יש בו 49 קללות, אבל בסוף נגמרת הפרשה בערך בני אדם, ובאיסור תמורה, והפסוק האחרון פסוק מסכם **"אלה המצות אשר צוה ה' את משה אל בני ישראל בהר סיני"**.

והתשובה החלקית היא שכל פרשיות ויקרא מתחילות בדברים טובים, ויקרא – ענוות משה וחיבוב ה' אותו, וגם בעולת נדבת יחיד בלי עבירה, צו עולת תמיד המגינה על עם ישראל, שמיני בחנוכת המשכן, תזריע בלדת זכר ונקבה וברית מילה, מצורע בריפוי המצורע ובמצוות התשובה שעשה, שנרמז בשם ת"ז תלד זכר, והסוף ריע שזה רע בארמית, או כצוה כי הניקוד דומה לרעי ולא לחבר, ומצורע מצו – מצוה כמעט מושלמת כי לא ביקש סליחה מכל מי שפגע בהם, רע, כפי שהרחבתי בפרשת תזריע, ולכן לילד קטן בתחילת לימודו בתורה מתחיל בויקרא שזה טוב שיהודי מתנדב עולה, וגם הסוף של החומש מסתיים בטוב בין בבחוקותי וגם בהר כי בהרבה שנים הם פרשיות מחוברות.

הקדושה והמוחין דקושה, לכן אנו אומרים הלל גמור ביום א' דפסח, כי הם מוחין גמורים. ולפי שנכנס מן הלילה ג"כ, לכן אנו אומרים הלל גמור גם בליל פסח, אך אח"כ מסתלקים לגמרי כמתחלה, ואח"כ חוזרים ונכנסים א' לא' עד חג שבועות.

והענין - כי אז הוצרך לעשות זה ברגע ההוא, שלא כדרך הטבע, כדי להוציאן מבית עבדות לחירות. ואחר שיצאו, לא הוצרך העניין ההוא, וחזרו לטבעם הראשון והיה עליהם עבודה עצמית לעלות בכל מדרגות הקדושה עד חג השבועות.

וסיים שעדיין צריכים אנו לבאר, שאם כן חזרו לטומאה ביום ב' של פסח, א"כ איך חוגגים ז' ימי הפסח, ולמה הם י"ט? וכן בכל השבתות ור"ח שבין פסח לעצרת, מה תועלת יש למעלה, ועניין זה תירץ במה שכתב ביום ז' של פסח, בסוד קריעת ים סוף ע"ש:

ונראה לתרץ שהיות ועם ישראל מיד עם ירידתם חזרה למט' שערי טומאה בימי הפסח, מיד היו בדרגת משכינו אחריד נרוצה, המתקיים בספירת העומר ובעבודת ימי הספירה שמתחילה דווקא לאחר יום א' של פסח, בזה אנחנו מוכיחים שמטרתנו להתעלות בכל יום בקדושה ובכל יום להתנתק מטומאה, זה מספיק לאבא אוהב.

כי אבא אוהב שיועד שבנו האבוד בקצה תבל, קיבל על עצמו לחזור ולהתקרב ולהגיע חזרה לאביו, אזי האבא מלא שמחה והתלהבות בבנו החוזר, כי הוא בדרך נכונה, דרך המובילה לה'.

ואכן כתוב ברש"י בבשלח **"דבר אל בני ישראל ויסעו"** - (מכילתא) אין להם אלא ליסע, שאין הים עומד בפניהם, כדאי זכות אבותיהם, והם והאמונה שהאמינו בי ויצאו, לקרוע להם הים, וזאת למרות שהיה קטרוג על עם ישראל שהללו עובדי ע"ז והללו, כי בז' של פסח, היו שקועים ביותר מ40 שיערי טומאה.

אם אדם מתגבר על יצרו הרע שמושרש בו מנעוריו, כביכול משנה סדרי עולם, אזי אחרי מות כשהוא נפטר מן העולם סיים את תפקידו הקשה.

ומידה כנגד מידה כשם שהוא שינה סדרי עולם להתגבר על יצרו ולהשליט את היצר הטוב, כך המילה **"מות"** תשתנה ל **"תום"**, שיגיע שלם

העילוי הילד שרוליק קושניר נ"ו נכדו של מרן הגאון הרב אריה לוי שליט"א חבר מועצת גדולי התורה, שאל אותי בסיום הדרשה שמסרתי בליל שבת תזריע מצורע, מדוע פרשת מצורע מסתיימת בטומאה, ולא מסתיימת בסיום טוב כמו שמקפידה התורה לסיים בטוב כל פרשה מתחילת בראשית, כמו לאחר גזירת המבול בפרשת בראשית מסתיימת הפרשה **"ונח מצא חן בעיני ה'?"**

ולא עניתי לו מיד כי לא הייתה לי תשובה לשאלתו המצוינת מאוד, ושאלתי את שכני היקר הרה"ג יצחק רוזנבלט שליט"א, שענה לי שברבנו בחיי אכן יש התייחסות מיוחדת לסיום ענייני טומאה בסוף פרשת מצורע שמתחברת לתחילת פרשת אחרי מות עיי"ש.

אומנם בדקתי לעומק וגיליתי שאכן כל פרשיות חומש ויקרא אכן מסתיימות בדבר רע, כי הנה פרשת ויקרא מסתיימת **"לאשמה בה"**, פרשת צו מסתיימת באיסור יציאה 7 ימים מפתח המשכן, וכתבתי בפרשת שמיני מהמדרש **תנחומא** שזה היה ישיבת **שבעה של אבילות** על פטירת נדב ואביהו עוד קודם שנפטרו, ופרשת שמיני מסתיימת **בחיה אשר לא תאכל**, ופרשת תזריע מסתיימת **"או לטמא"**, ופרשת מצורע מסתיימת **"ולאיש אשר ישכב עם טמאה"**, ופרשת אחרי מסתיימת **"ולא תטמאו בהם"**, ופרשת קדושים מסתיימת **"מות יומתו באבן ירגמו אותם"**

וטהר לבנו – קדושים

"קדושים תהיו" – ביאור במחלוקת הראשונים

והנה יש לעיין בסיום הפסוק **"קדושים תהיו – כי קדוש אני ה'"** ובעצם גם כאן צריך ביאור מה הכוונה כי קדוש אני ה', וכי אם קדושה זה פרישות מעריות ומעבירות והרי ברור שלא שייך כלל עניין פרישות מעריות אצל בורא עולם, או פרישות מהמותר מהתאוות?? **ורק** כרמב"ם זה מובן שהכוונה היא להתקדש בקיום המצוות, כי קיום כל המצוות קיים גם אצל בורא עולם ע"פ הירושלמי (ר"ה דף ז' ע"א, ומדרש רבא ל"א כ') שהקב"ה שומר את כל התורה כולה.

ונראה שכל מושג הקדושה לפי כל הדעות שורש אחד הוא, שהנה יש 2 דרכים כלליות לאדם בעולם הזה - עולם הניסיונות, דרך אחת **התאפקות**, ומול זה הדרך השניה שהיא **לחיות בלי גבולות** ומעצורים, וכלול בזה גם מי שאין לו גבולות במותרות, כי גם זה מראה על חולשה רוחנית מפני שהוא נמשך אחרי תאוות לבו ומתמסר להנאותו הגשמית למרות שהדברים כשרים ומותרים, אבל מכל מקום זה הנאות הגוף ותאוות הגוף.

כי אם אדם מתרגל לתאוות בלי גבול, איך יוכל לעמוד כנגד היצר הרע שמושך אותו להיגרר לאיסורי עריות??? הרי הוא רגיל להימשך אחר הנאות הגוף בלי גבולות, ואכן הוא נכשל בעבירות חמורות ודומה הדבר עליו כאנוס ממש לדבר עבירה, כי בטוח הוא שהיצר גדול ממנו.

אבל אדם שתמיד עוצר עצמו ומונע עצמו מהנאות הגוף, ושם לעצמו גבולות ולא מספק את עצמו בתאוות ובהנאות המותרות, לאדם כזה קל יותר לא להיכשל בעבירות של עריות ובכל עבירה אחרת, כי הוא רגיל לשלוט על עצמו ולתת לעצמו מעצורים.

ודוגמא מוחשית לזה נלמד מטבענו, כי הנה בחיים יש תאוות נעימות שמזיקות לבני האדם בלי קשר ליהדות ולרוחניות, הנה דווקא האוכל הכי טעים הוא הכי משמין והכי מסוכן לאדם, כי הוא הורס את בריאותו והורס גם את המראה החיצוני.

אבל גם בתאוות האכילה לא מיד רואים את הנזק, אדם טועם ואוכל ואומר לעצמו הנה אכלתי אוכל מסוכן על פי הרופאים ולא קרה לי כלום, אני בריא ושלם ושמח ועליז!!! אבל זה מצטבר ומצטבר ואז פתאום בום, ה' ירחם!!!!

וייתכן שבכוונה כך השם יתברך ברא את הטבע, שנדע שבחיים צריכים להלחם על התאוות הכי מגרות ולהיות מאופקים ולשים גבולות לעצמנו, ולחיות בחשבון, כמו שיש ספירת קלוריות כך תהיה ספירת הנאות מה מותר ועד כמה מותר, גבולות!!

ואכן חובה עלינו להנות מהעולם הזה, כמו שמוכח מהגמרא כלפי נזיר שצריך כפרה שהזיר עצמו מהיין ונקרא חוטא, וגם בברכת האילנות נוסח הברכה **"להנות בהם בני אדם"**.

אבל עלינו רק לטעום ולהנות ומיד לעצור ולא להימשך אחרי התענוג והתאוות, כי להנות ולהודות לבורא יתברך על הטעם הטוב והנעים זוהי אכן חובתנו וזה טוב ומשובח, אבל לא להיגרר ולהימכר כעבד לתאוות ולהנאה, וכדברי **רבינו יונה** בשערי תשובה.

נחלקו הראשונים במשמעות **"קדושים תהיו"**, לדעת רש"י הכוונה שנהיה קדושים ופרושים מעריות ומעבירות, ולדעת הרמב"ן אין זה ציווי על פרישה מעריות אלא **שנפרוש מהמותרות** ומהנאות העולם הזה, **ולדעת הרמב"ם זה לא מצווה אלא ציווי כללי**, תעשו את כל המצוות וממילא נתקדש בקיום המצוות.

ובעצם יש גמרא יבמות כ' הקשורה לעניין, שנחלקו אמוראים שם, לדעת אבביי "כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש", ואילו רבא טוען (ע"פ ביאור המהר"ל), וכי אם לא יקיים דברי חכמים אזי האם הגדרתו לא קדוש אבל גם לא רשע?? הרי רשע הוא!!! ואם כן מי שמקיים את חובתו לשמוע בקול חכמים איך אפשר להחשיבו כקדוש, לכן מבאר רבא קדוש זה הפורש מהמותר לו – **"קדוש עצמך במותר לך"**.

אמנם בעצם בסוגיית שם אין הבדל בהלכה בין אבבי ורבא, כי לדעת שניהם מדובר על איסור שניות לער וזה שהם קרובים מדרגה משפחתית רחוקה יותר ואסורים מדרבנן, רק לרבא זה נקרא קדושה כי חכמים בתקנתם רצו ליצור קדושה שזה לאסור את המותר מהתורה, ואכן לאחר שחכמים כבר אסרו אותו אז אין כאן קדושה לאדם שמקיים אותם כי הוא כבר מחוייב בזה, ואילו לאבבי גם אחרי שהוא מחוייב בזה עדיין יש לו בקיום מושג של קדושה והתקדשות כי כל המקיים חובות שחייבו חז"ל זה קדושה.

והרמב"ן בפרשתנו מביא את הגמרא בברכות נ"ג **"והתקדשתם"** – אלו מים ראשונים, **"והייתם קדושים"** – אלו מים אחרונים שמצוותם מדברי חכמים **זה מתאים כדברי אבבי, אמנם ההמשך "כי קדוש אני"** – זה שמן ערב שזה לבסס את הידים לפני ברכת המזון (ואולי זה במטרה לברך ברכת המזון מתוך ניקיון מושלם בידים), זה לכאורה לא מתאים לדברי אבבי כי **"שמן ערב"** זה לא מדברי חכמים.

אומנם אפשר עדיין להבינו גם כדברי אבבי וכפי ששמע מהרמב"ן שבכל ענייני הנקיות שתקנו חז"ל זה בכדי שנהיה פרושים לטובה – **בנקיות הגוף** יותר משאר בני אדם, שזה עיקר רצון חז"ל בתקנתם במים ראשונים ואחרונים, ולכן גם **שמן ערב** אולי משמש כהמשך לרצון חז"ל אף שלא תיקנוהו חז"ל כחובה.

והנה בקריאת שמע אנו אומרים **"ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם, למען תזכרו ועשיתם כל מצוותי והייתם קדושים לאלוקיכם"**, וכאן בפשטות הקדושה שורה כשנעשה את כל מצוות ה', וזה מתאים לדברי הרמב"ם,

אמנם עדיין יש מקום לפרש ש"והייתם קדושים" הולך על תחילת העניין **"ולא תתרו – שמירת העינים והמחשבות"** – וכדברי רש"י, או שוהייתם קדושים הולך גם על **"ולא תתרו"** - שמירת העיניים וגם על קיום כל המצוות בכללי, וגם זה אפשר להכניס בדברי רש"י – פרושים מעריות ועבירות.

והרשב"א ביבמות שם מוכיח כרש"י, שמפורש בגמרא ברכות י' ב' **"ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש הוא"** – מלכים ב' ד' והגמרא מבארת **"קדוש"** לפי שלא ראתה בו סימני טומאה כלל, הרי לנו שמי שאין בו טומאה הוא אדם קדוש.

וטהר לבנו – קדושים

ללמדנו, שעלינו לחיות כל החיים במצב של ריסון הרצונות והתאוות מכל הסוגים, וכפי שכתוב בתנא דבי אליהו רבה פי"ח "עד שאדם מתפלל שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו", למרות שזה קשה אבל זה סוד ההצלחה, אבל אם נחיה בריסון ובאיפוק, החיים שלנו יהיו טובים יותר מכל הבחינות הן במצב הרוחני והן במצב הגשמי, ובעזרת ה' נצליח להיות אנשים רוחניים יותר ופחות גשמיים, ונוכל להתקרב לבורא עולם כראוי בלי מניעות ומפריעים רק נתעלה ונתחזק אמין ואמן.

בביאור מחלוקת אביי ורבא - המשך

ואכן לכן יש עניין לקבל על עצמנו 40 יום של קדושה להישמר מכל ניסיונות הדור, כי כך יש חדוות התחלה וסיום, וכל קבלה כזו היא תוספת קדושה, וכעניין זה מצאנו בספירת העומר שיש התחלה וסוף, שכל יום סופרים כביכול בנפרד וכל שבוע נספר בנפרד עד סיום כל הספירה התמימה והמושלמת בחג השבועות.

ואילו לדעת אביי עצם הדבר שאדם יודע שתקנות וגזירות חז"ל היו מותרות קודם מן התורה, והוא מקבל עליו את תקנות חז"ל כי הוא שמח במשמרת לתורה והפרישות מהחטא שקבעו חז"ל אם כן גם זה נחשב קדושה מצדו.

וגם ייתכן בדעת אביי, שחכמים כשאסרו ותיקנו איסורים דרבנן, הם טמנו בהם קדושה שכל יהודי שיקפיד על דרבנן מחמת שרוצה משמרת לתורה או אפילו כי מאמין בדברי חכמים באמונה תמימה גם בלי לדעת טעמים וגזירותם, בכל זאת יחשב למקיים דבריהם כאילו הוא עצמו תיקנו, וכך היהודי מתקדש מכוח קיום תקנת חכמים.

ייתכן שלדעת רבא "קדוש" זה רק מי שמחדש בקרבו עלייה רוחנית בכך שפורש מהמותר לו, ואילו מאיסורי תורה או מאיסורי חכמים הרי ממילא הוא כבר נאסר והיה מחויב בהם גם בלי החלטתו העצמית, כמו כן לכאורה לדעת רבא אם כבר הנהיג את עצמו בהנהגה טובה של פרישות שקיבל על עצמו, הרי הוא כבר מחויב לקיימה מכאן והלאה כמו נדר, אלא עליו "לחדש כל פעם עוד עליה רוחנית" שמקבל על עצמו פרישות מהמותר לו.

ולכן יתכן ולדעת רבא כדאי לאיש המתקדש, שיקבל על עצמו פרישות לזמן מסוים, וכך כל פעם יחדש את הקבלה של ההנהגה הטובה ובכך הוא נחשב קדוש בכל פעם שמקבל על עצמו, וגם יש בזה מעלה עצומה של נקודת התחלה ונקודת סיום, ושוב התחלה וסיום.

וכן מצאנו בצדקה על פי הרמב"ם פי' המשניות אבות פ"ג ט"ו שעדיף לתת ולחזור ולתת כמה פעמים קצת מאשר לתת את הכל ביחד.

ללמדנו, שעלינו לחדש קבלה בכל יום להתחזק בעבודת ה', אפילו בקבלה קטנה מאוד ולזמן קצר כי בכל זאת יש כאן התחדשות ויש כאן קבלה חדשה, והעיקר לקיימה באמת, וגם עלינו להתחבר לחכמים ולקדושתם כי קדושת החכמים תשפיע עלינו אם נדבק בהם ובדבריהם, ובעזרת ה' נצליח להיות "קדושים וטהורים" אמין ואמן.

קדושים תהיו כי קדוש אני - המשך

בורא עולם לא חייב לקיים את הטבע בעולם, ובכל זאת בטובו בורא עולם מחדש את הבריאה בכל יום, וזה כעין בחינת המושג "קדש עצמך במותר לך", שדבר שאתה לא חייב בכל זאת תעשהו, כך להבדיל בורא עולם עושה דבר שלא היה חייב לעשותו.

ואולי זוהי הקדושה שאומרים כל יום לבורא עולם בברכות קריאת שמע, ובורא עולם אומר לעם ישראל שלא תחשבו שאם עם ישראל לא יתקדש ויקדש את בורא עולם אזי בורא עולם לא יהיה קדוש דהיינו לא יחדש את מעשה בראשית והעולם יהיה חרב.

לא כך הם הדברים!!! אלא בורא עולם יחדש את העולם כל יום גם בלי שרוב עם ישראל יקדשו אותו, כי כבר התקדש על ידי האבות הקדושים וכדלקמן, אבל בריאת העולם שהתחדשה לא תהיה מאירת פנים לטובת עם ישראל אלא ח"ו להיפך, ולכן הקב"ה מבקש תקדשו אותי כך שהתחדשות העולם בכל יום תהיה לטובה ולברכה אמין.

בספרא כתוב על פסוק זה "כלומר: אם מקדישים אתם עצמכם, מעלה אני עליכם כאילו קידשתם אותי!! ואם אין אתם מקדישים עצמכם, מעלה אני עליכם כאילו לא קידשתם אותי!!

או אינו אומר אלא אם מקדישים אתם אותי הריני מקדש ואם לאו איני מקדש!!! תלמוד לומר "כי קדוש אני" בקדושתני אני, בין מקדשים אותי ובין אין מקדשים אותי".

והדברים לכאורה אינם מובנים, וכי מה ההוה אמינא שאם עם ישראל לא יקדשו את בורא עולם אז בורא עולם לא יהיה קדוש?? וגם מה שייך קדוש אצל בורא עולם, אם הכוונה קדוש לפרוש מהמותר??? הרי אצל בורא עולם לכאורה לא שייך עניין זה כלל וכלל!!!

ונראה שאצל בורא עולם שייך קדושה בעצם זה שהוא "מחדש בטובו בעל יום תמיד מעשה בראשית", שכביכול

ללמדנו, שהחיים ממשיכים בכל אופן בין אם אנחנו נהיה טובים ובין אם חלילה נהיה רעים, כי תמיד יהיה לפחות בודדים בעולם שילמדו תורה ככתוב "כי לא תשכח מפי זרעו", אבל איזה חיים אנחנו רוצים??? והרי אפילו את גזירת שעבוד ועבדות מצרים אומר הזוהר שנכון שהייתה גזירה קשה על עם ישראל, בכל זאת שבת לוי המירו את השעבוד לעמל בעיון התורה הקדושה בקל וחומר ובכל חלקי עיון התורה, ולכן גם אנחנו - אם כבר אנחנו חיים והעולם ממשיך להתקיים, ננצל זאת לחיות בצורה טובה ונכונה, ושקשוי החיים שלנו לא יהיו חלילה מפאת כן שבורא עולם כועס עלינו, אלא ננצל את הקושי שנגזר שיהיה ללימוד התורה בעיון ובעמל להתעמק ולהקשות ולמצוא תירוצים בכל חלקי התורה הקדושה.

וגם אם קשוי החיים כביכול מטרידים אותנו ולוחצים אותנו במקום לבכות ולהתייאש מתוך מרמור ותסכול אדרבא לפחות ננצל זאת למסור נפש ולקיים את התורה מתוך עוני וקושי ועבודת ה' מתוך צער וקושי שווה הרבה יותר מעבודת ה' מתוך שלווה הנפש, אכן עלינו להתפלל לא להגיע לידי קושי וניסיון בפרט שאנחנו בדור חלש, אבל כל עוד שהמצב קשה לא להישבר ולהתייאש אלא ננצל זאת לטובה וכאמור, ובעזרת ה' נזכה לחיים מאושרים בזה ובבא, ונזכה לקדש את שמו של הקדוש ברוך הוא בכל העולמות אמין ואמן.

וטהר לבנו – קדושים

קדושה - המשך

ולאיה לדברי אלו ממדרש תנחומא בפרשתנו, שאמר להם הקב"ה לישראל: עוד לפני בריאת העולם היו מלאכי השרת משבחים אותי בכס ומקדשים את שמי בכס והיו אומרים "ברוך ה' א-להי ישראל מן העולם ועד העולם" (דברי הימים א טז).

וכיון שנברא אדם הראשון אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע זהו שאנו משבחים אותך בשמו??? אמר להם: לא ... בא נח. אמרו לו: זה הוא??? ... עמד אברהם ... עמד יצחק ... כיון שבא יעקב, אמרו לפניו: זה הוא??? אמר להם: כן!!!

באותה שעה קידש הקב"ה את ישראל לשמו ... אמר הקב"ה לישראל: הואיל ונקדשתם לשמי עד שלא בראתי העולם, היו קדושים כשם שאני קדוש שנאמר: כי קדוש אני, לכך נאמר "קדושים תהיו".

ומה מיוחד ביעקב יותר משאר הצדיקים ומשאר האבות??? אלא כאמור אצל יעקב התקיים "לא ימוש מפד ומפי זרע ומפי זרע זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם", ולכן יש מצב של "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל וקרא זה אל זה ואמר - קדוש קדוש קדוש".

ולמרות שכבר אצל אברהם העיד בו הקב"ה "כי ידעתי למען יצווה את בניו אחריו ושמו דרך השם", בכל זאת רק אצל יעקב ראו זאת בחוש.

ולפי זה ייתכן שזה פירוש הספרא שהובא קודם: "כי קדוש אני" בקדושתו אני, בין מקדשים אותי ובין אין מקדשים אותי, דהיינו שמאחר שיש את קדושת האבות הקדושים, הרי בורא עולם כבר מקדש מעולם ועד עולם ולנצח, וכדברי המדרש תנחומא.

וייתכן שזו כוונת הברכה השלישית שבאה אחרי קדושה, "אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה" שבורא עולם קדוש ומחדש עולמו בכל יום, ואנחנו מתפללים שבכל יום יהיו קדושים בעם ישראל שיקדשו את שמו של בורא עולם, כך שהעולם תמיד יתחדש לטובה ולברכה אמן.

והתבוננתי בתפילות, ובדרך אפשר יש לומר ש"קדוש קדוש קדוש ה' צבקות מלוא כל הארץ כבודו", אומרים על 2 מצבים, מצב ראשון על המחדש בטובו בכל יום תמיד, והיא הקדושה שהמלאכים מקדשים את בורא עולם כל בוקר בעלות השחר עת התחדשות הבריאה.

וגם המלאכים המקדשים, למרות שהם בבחינת עומדים בכל זאת בכדי לקדש את בורא עולם עליהם כביכול לפרוש מהמות, דהיינו לתת מעצמם מה שהם לא חייבים ולהתעלות.

וכפי דברי החתם סופר ע"פ התרגום יונתן ישעיה שתרגם את הפסוק "וקרא זה אל זה" - "ומקבלין דין מן דין", שמלאך גדול קורא למלאך הקטן ממנו והוא מעלה אותו בדרגה, ורק לאחר הכנה של התעלות של המלאך הגדול הנותן רשות וכוח לקטן ממנו, רק אז המלאך הקטן יכול להגיד שירה להקב"ה, וכפי שהארכתי בפרשת ויקרא.

ויש קדושה נוספת שאנחנו עם ישראל מקדשים את בורא עולם, וזה בא על ידי לימוד התורה בהתמדה ובהשרשת הלימוד לדורות הבאים, כפי שאומרים "לא ימוש מפד ומפי זרע ומפי זרע זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם", ואז יש מצב של "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל וקרא זה אל זה ואמר - קדוש קדוש קדוש".

ללמדנו, עד כמה הקשר אמיץ וחזק בין בורא עולם לעם ישראל ולאבות הקדושים, וזאת עוד לפני שבכלל היו האבות הקדושים ולפני שבכלל היה עם ישראל קיים בעולם, בכל זאת על שם העתיד של עבודתם הקדושה של האבות, כבר השפיעה קדושתם עוד לפני קיומם ולנצח נצחים, וגם אנחנו נתחזק מאוד בעבודת האבות הקדושים ונשתדל בכל כוחנו להיות צדיקים וישרים ולהתאמץ בכל כוחנו ובחכמה ובתפילות שזרענו וזרע זרענו יהיו גם הם צדיקים וקדושים שיתאמצו בעבודת ה', ובעזרת ה' נעשה ונצליח אמן ואמן.

ודעו נא רבותי כי פעמים אדם מתעורר באמצע חיינו להתחזק מאוד לעבודת ה' באמת ובתמים, אבל עינינו כלות ודואבות וליבו מתפלץ מצער ועוגמת נפש עצומה בראותו שבניו וזרעו אחריו לא מתחזקים עמו, והדברים לא פשוטים כלל וכלל, כי ילדיו ספגו וגדלו שנים עם אבא לא ירא שמים וכך התחנכו, ולמרות שהוא התעורר ברוך ה' בחסדי ה', מכל מקום בניו עדיין לא הגיעו לזכות זו, ואם האבא ילחם עם בניו לחזקם בכוח הוא עלול להפסידם לגמרי ולנצח.

אלא עליך אבא יקר להתאמץ בחכמה ולהתייעץ והרבה מאוד לספוג וגם לשתוק, ורק תתמיד בעבודת עצמך ובתפילות עליך ועל זרעך, ובורא עולם הרוצה בתשובת רשעים, כל שכן החפץ בתשובתך היקרה, משתעשע בתפילתך ורואה את רצונך העז לדורות ישרים, ובעזרת ה' במשך הזמן בניך יראו את השינוי שאחז בך ואת התמדתך בדרך הישר והאמת, וגם הם יגיעו בעזרת השם לתשובה שלימה אמן ואמן.

ואתה קדוש יושב תהילות ישראל - המשך

וייתכן כי קדושת השבת זה כבר בבחינה של "יושב תהילות ישראל", וזה מכוח כל מצוות השבת שעם ישראל קיימו בשלימות ובקדושה בתפילות ובסעודות בשירה ובלימוד התורה, ובלימוד עם הילדים ב"אבות ובנים".

במוצאי שבת לאחר קדושת השבת אומרים מיד "ואתה קדוש יושב תהילות ישראל וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש", ואין את ההקדמה של "לא ימוש מפד ומפי זרע ומפי זרע זרעך, אמר ה' מעתה ועד עולם".

ללמדנו, שדווקא במוצאי שבת כשהתחיל יום חול דווקא אז כביכול אפשר לקצור את ההתעלות שקיבלנו משבת קודש, ולכן ננצל את מוצאי שבת להתעלות רוחנית, ונקפיד על סעודת "מלווה מלכה" וניפרד מהשבת בתפילות ובקשות לשבוע קדוש ומוצלח שפע ברוחניות ובגשמיות, אמן ואמן.

וטהר לבנו – קדושים

וקדושים בכל יום יהללך סלה

אבל בכל זאת אנחנו משבחים את הצדיקים והקדושים בני דורנו שלמרות הגלות הארוכה הם מקדשים בכל יום את בורא עולם, וגם מהם הקב"ה מתענג ומתקדש.

לכן עלינו להצטרף בכל הכוח לקדושים שבכל יום יהללך סלה, ולא רחוק הדבר מאתנו, קומו ונתייבב כולנו יחד להילחם בגבורה ביצר הרע ונתקדש ונקדש שמו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אמן ואמן.

התחדשות בקדושה - המשך

וכפי שכתבתי יש 2 סוגי קדושות, **יש קדושה שהמלאכים משבחים על התחדשות הבריאה** - המחדש בטובו, ולכן המלאכים שרים קדושה בתחילת היום **בעלות השחר**.

אבל יש קדושה של עם ישראל שעוד לפני בריאת העולם הקדוש ברוך הוא התקדש באבות הקדושים, עוד לפני שהיו בני אדם בעולם!!! והקדושה היא כאמור על ידי שהאבות קיימו את הנאמר **"לא ימוש מפניך ופי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם, ואתה קדוש יושב תהילות ישראל קדוש קדוש"**.

והיות וקדושה זו השתמש בה בורא עולם עוד לפני בריאת העולם, לכן עם ישראל מתחיל את היום מהלילה, כביכול לבטאות **שהקדושה שאנחנו מקדשים את בורא עולם זה עוד לפני מעשה בראשית שמתחדש בבוקר**. ולכן הגויים מתחילים את היום מהבוקר, אבל היהודים מלאחר יציאת מצרים מאז שהפכו לעם השם, מתחילים את היום כבר מהלילה.

ללמדנו שעלינו להשתמש בכוח ההתחדשות שבורא עולם מחדש בעולם, ורק בהתחדשות נוכל לנצח את היצר הרע שגם הוא בא בהתחדשות ככה יש קרב עם סיכוי, בלי שנתחדש בעבודת השם הוא ינצח כמעט בלי קרב חלילה, אבל כשנבוא בהתחדשות תהיה לנו עזרה משמים ונכריע וננצח את היצר הרע.

אז מה לך נרדם, קום בהתחדשות, בכל הכוחות כאריה ובעזות כנמר, כאילו זה הפעם הראשונה שלך בעבודת השם. תתלהב בכל הכוח גם כשקשה וגם כשאין חשק, תעשה הכל לעורר חשק והתלהבות אש יוקדת!! כך תצליח וכך תצמח!!

וגם עלינו לזכור, שזכות האבות שלנו כל כך גדולה, שאפילו הקדוש ברוך לפני בריאת העולם התקדש על ידי המלאכים בזכות האבות הקדושים עוד לפני שהם נוצרו, אז אם יש לך קושי, קדימה תפעיל את כוח האבות הקדושים, כי אחרי שהם נוצרו כוחם גדול הרבה יותר, ובכוח זכות וכוח האבות נצליח להתחדש ולנצח את היצר הרע הנוצר בקרבנו, ונשרוף אותו בהתחדשות בלהבת אש קדושת האבות הקדושים אמן ואמן.

ושמרתם את חוקותי ועשיתם אתם אני ה' מקדשכם - המשך

וכפי ששמעתי שזו הכוונה **"גומל חסדים טובים"**, שבורא עולם נותן לנו תחושה כאילו מגיע לנו גמול על מעשינו הטובים למרות שכל המצוות זה רק חסד שרצה הבורא לזכות את ישראל ולפיכך הרבה להם תורה ומצוות.

ונראה לחדש ולהוסיף, שהרי כידוע כל בעל תשובה וכל מתחזק בתקופה הראשונה של ההתחזקות הוא מרגיש אורות בתפילה, נפשו נשפכת באהבה לבורא עולם, וכולו בכי ודמעות של רגש והתלהבות לבורא יתברך, והנה לאחר תקופה פתאום יש כביכול **כיבוי אורות!!!**

והאדם משתומם וכולו פליאה הייתכן!!! למה ככה עלי עולמי הרוחני?? בורא עולם אייכה?? למה התרחקת ממני??

והמתחזק בודק את עצמו ולא רואה בעצמו מום חדש, כי עדיין נשאר בחיזוקו המושלם, ולכן הוא ממש בפלא עצום והדבר מטרידו ולפעמים מטהו לכדי ייאוש ח"ו!!

חשבתי להוסיף, שאנחנו פותחים את תפילת 18 בברכת אבות שבה אנחנו מזכירים את זכות אבותינו הקדושים כי הם הבסיס לקדושה שאנחנו אומרים בברכה השלישית וכאמור קודם.

ולכן אנחנו מזכירים את ברכת מחיה המתים כי אנחנו רוצים בתחיית האבות הקדושים שיקדשו בעולם את בורא עולם.

באמצע תפילת שחרית ביוצר אור התבוננתי והתעמקתי ולא הבנתי מה העניין שבורא עולם מתקדש, ומה העניין שהמלאכים אומרים לו קדוש כל יום על כך שהוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית??

ועיקר מה שהיה לי קשה בעניין, שהרי זה העולם הזה הוא השפל, מה העניין שבורא עולם יתקדש בכך שבורא עולם מחדש את העולם הזה השפל בכל יום ויום??

והתחדש לי תשובה, שהנה כתוב בגמרא שיצרו של אדם מתחדש בכל יום ויום להמית את האדם, ולכן בכל יום בורא עולם מחדש את בריאת העולם, שבכוח ההתחדשות זה נתן וטמן הקב"ה בעולם הזה את כוח ההתחדשות, שכל יהודי יוכל לנצל את הכוח ולהתחדש בהתקדשות, כי בן אדם חייב ללמוד ולקיים מצוות בהתחדשות כאילו היום ניתנו.

ללמדנו שהעולם הזה הוא כוח ההתחדשות שבורא עולם מחדש בעולם, ורק בהתחדשות נוכל לנצח את היצר הרע שגם הוא בא בהתחדשות ככה יש קרב עם סיכוי, בלי שנתחדש בעבודת השם הוא ינצח כמעט בלי קרב חלילה, אבל כשנבוא בהתחדשות תהיה לנו עזרה משמים ונכריע וננצח את היצר הרע.

אז מה לך נרדם, קום בהתחדשות, בכל הכוחות כאריה ובעזות כנמר, כאילו זה הפעם הראשונה שלך בעבודת השם. תתלהב בכל הכוח גם כשקשה וגם כשאין חשק, תעשה הכל לעורר חשק והתלהבות אש יוקדת!! כך תצליח וכך תצמח!!

וגם עלינו לזכור, שזכות האבות שלנו כל כך גדולה, שאפילו הקדוש ברוך לפני בריאת העולם התקדש על ידי המלאכים בזכות האבות הקדושים עוד לפני שהם נוצרו, אז אם יש לך קושי, קדימה תפעיל את כוח האבות הקדושים, כי אחרי שהם נוצרו כוחם גדול הרבה יותר, ובכוח זכות וכוח האבות נצליח להתחדש ולנצח את היצר הרע הנוצר בקרבנו, ונשרוף אותו בהתחדשות בלהבת אש קדושת האבות הקדושים אמן ואמן.

עד כאן הבאנו מחלוקת מה הכוונה להיות אדם קדוש, אבל ישנו מושג נוסף **"כי אני ה' מקדשכם"**, שהקדוש ברוך מקדש כל יהודי ששומר תורה ומצוות, וזאת למרות שהוא לא מחדש בעצמו הוספות יותר מחובתו בקיום מצוות התורה, כי מתוך אהבת ה' לנו הוא מקדש אותנו גם על ידי קיום המצוות שאנחנו עושים גם בלי התחדשות והוספות.

וכנוסח שמברכים **"אשר קדשנו במצוותיו"** וכן **"קדשנו במצוותיך"**, ואומנם גם בקיום בסיס המצוות בזה עדיין שייך עניין של פרישות מהמותר, כי אחרי הכל **רוב רובו של העולם לא מקיים את התורה ורוב רובו של העולם עובר עבירות**, ולכן למרות שכל יהודי מצווה ועומד בחובה גמורה לקיים את התורה, בכל זאת מבחינת הניסיון זה ממש כמו לפרוש מהמותר.

כי היצר מדמה לאדם את כל העבירות כהיתר, ואת החובות של קיום המצוות כעול חינוך, לכן בורא עולם באהבה הגדולה שלו לנו מחשיב לנו את עבודתנו כמתנה מאתנו לו, ולכן הוא ברחמיו מקדשנו.

וטהר לבנו – קדושים

ואם צמא הוא לאורות הקדושה שחוה בעוז ובחזקה, אין לו ברירה אלא עליו החובה להתחדש בכל יום בפרשות ובהתחזקות חדשה, וכדברי רבא לעיל.

אז לפחות לקיים כל מצווה וכל לימוד תורה בהתחדשות **"כאילו היום ניתנו"**, וממילא הוא יהיה קדוש וטהור כי יקיים את המצוות בהתלהבות של התחדשות כימים הראשונים בו גילה את אורו של עולם, כימים בהם פרש מעבירות שהיו עליו כהיתר רח"ל.

ואכן מתקנא אני מאוד בבעלי תשובה שמתחדשים כל יום בעבודת ה' כאילו היום חזרו בתשובה, ולמרות שעברו עליהם עשרות שנים מאז חזרתם בתשובה עדיין התחדשות התשובה על פניהם, והם אלו הקדושים שיהללך סלה.

ללמדנו, שאסור לנו להירדם ולשבת כביכול בשלווה, אלא תמיד האש חייבת לבעור בנו, ולפעמים מאוד קשה להדליק את האש ממש ייסורי נפש ולמרות הכל לא תמיד זה נדלק, אבל לא נתייאש, כי המאמץ והתסכול והאכזבה זה חלק עצום בעבודת ה', זה החומר הבעירה לאש קודש הכי עוצמתי שיש **"לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה"**, וכפי שאומרים במזמורי התהילים בפרקי דזמרה **"רוצה ה' את יראיו, את המייחלים לחסדו"**.

ובעזרת השם אם נתמיד בשאיפה וברצון להתעלות ולהתחדש בעבודת השם, ונשאף להגיע **"לכאילו היום ניתנו"** נזכה שלפתע פתאום ביום אחד יתפרץ אור חזק שבעתיים בשווי מהאורות הקודמים, ועוצמתו תהיה לאין ערוך, כי זה בא מכוח עבודת ה' מתוך ניסיון של חושך ולב נשבר, רק חזקו ואמצו בלי יאוש כלל אמן ואמן.

קדושים תהיו – סיכום הלכה למעשה

וממושכת, וייתכן שאז הנפילה תהיה קשה מנשוא ועד כדי שגאה לחיי רוחניות רח"ל. אלא נחיה בעולם הזה ונהנה מהנאות המותרות לנו בלבד, ונזכור שהנאות הגוף יש בהם רעלים ולכן נצמצם בהם עד כמה שאפשר, וכל שכן שלא נפריז בהם יתר מהנצרך וכל שכן שלא נשקע כולנו בהנאה.

וגם עלינו לזכור, שמחובתנו להשקיע הרבה כוחות בלימוד התורה ובעמל התורה בכדי לרכך את עוצמת השפעתם השלילית של הנאות הגוף, ותמיד נקפיד שהרוחניות שבנו תהיה יותר מהגשמיות, שהרוחניות תהיה העיקר ולא הטפל.

ואם אתה נמשך ונהנה מאוד מהנאות החיים, תדע שלפחות כתשובת המשקל תיצור לך הנאות רוחניות חזקות, שכמו שאתה נהנה ומתלהב **מפיצה** או **צילנט** או כל הנאה גשמית מותרת, עליך לדאוג שכנגד זה תהנה מאוד מאוד מלימוד תורה בהתלהבות, או מתפילה בדבקות, או לפחות בשירה וזמרה של התעוררות עצומה עד כלות החושים כולם לאהבת ה'.

ובלי ספק שעליך להשתדל להיגמל מהתמסרות להנאות הגוף, ותמיד תנסה להעלות ברוחניות ולהתנתק מגשמיות, כי לצערנו יותר קל ליהנות מגשמיות מאשר למצוא הנאות רוחניות ולהתמסר להם בדבקות ובהנאה עצומה, ובפרט לאדם השקוע בהנאות גשמיות בתשוקה, כי זה כמו דבר והיפוכו כידוע לכל.

ואנא שים לב לדבר אמיתי ונכון, הרי אם היית רואה את רבך הגדול מתמסר להנאות גשמיות בהתלהבות, כל ההערכה שהייתה לך עליו תימחק בשנייה, ולא תקבל תשובה שהייתה כאן מעידה חד פעמית, ולמה? כי זה היפך מוחלט לאדם רוחני וירא שמים גדול, אז תאמין שעליך למעט בגשמיות, וחלילה לא להתמסר לגשמיות, זה מבייש וממש לא ראוי, ובאמת גם לא מכובד.

לכן בעזרת ה' נשתדל בכל כוחנו ללכת בדרכי ישרים עם גבולות, ולעולם נהיה יותר רוחניים מאשר גשמיים, ולעולם לא נתמסר לתאוות אפילו המותרות, ושכר זה בורא עולם יקדשנו בקדושתו העליונה אמן סלה, לבל לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה אלא נזכה ונחיה ונירש טובה וברכה בחיי העולם הזה ולעולם הבא אמן ואמן.

וייתכן שהתשובה היא, שבתחילת חיזוקו הוא **"קדוש"** כי פרש מכל העבירות שהיצר הרע כביכול התיר לו, ולכן כשהוא קדוש וטהור הוא מקבל את השפע הרוחני הטמון לאנשים קדושים, כמו שאומרים **"אתה קדוש ושמן קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה"**, שלאנשים קדושים יש חיבור לקדושת ה' ובכוחם לקדש ולהלל את בורא עולם.

אבל לאחר תקופה חולפת תקופת ההתחדשות של המתחזק, והוא חוזר להיות ככל ישראל שמחויב בכל התורה כולה, וכבר אין לו את ההתחדשות של הפרישה מההיתר ואין לו את כוח הקדושה המיוחדת, ולכן אין לו כבר את האורות שהיו לו בתחילת התחזקותו.

ללמדנו, שאסור לנו להירדם ולשבת כביכול בשלווה, אלא תמיד האש חייבת לבעור בנו, ולפעמים מאוד קשה להדליק את האש ממש ייסורי נפש ולמרות הכל לא תמיד זה נדלק, אבל לא נתייאש, כי המאמץ והתסכול והאכזבה זה חלק עצום בעבודת ה', זה החומר הבעירה לאש קודש הכי עוצמתי שיש **"לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה"**, וכפי שאומרים במזמורי התהילים בפרקי דזמרה **"רוצה ה' את יראיו, את המייחלים לחסדו"**.

ובעזרת השם אם נתמיד בשאיפה וברצון להתעלות ולהתחדש בעבודת השם, ונשאף להגיע **"לכאילו היום ניתנו"** נזכה שלפתע פתאום ביום אחד יתפרץ אור חזק שבעתיים בשווי מהאורות הקודמים, ועוצמתו תהיה לאין ערוך, כי זה בא מכוח עבודת ה' מתוך ניסיון של חושך ולב נשבר, רק חזקו ואמצו בלי יאוש כלל אמן ואמן.

הגדרת התוספות בקידושין ב' ע"ב שקדושה הכוונה "מיוחד" מאחרים, וכאמור קודם ראינו מה המשמעות קדושה - מיוחדות הנדרשת מיהודי, וגם משמעות קדושה כלפי הנהגת בורא עולם בעולמנו, אבל למעשה אין יהודי בפרט בדורנו אמור לנהוג כדרך חיים ולקיים את ציווי בורא עולם קדושים תהיו?!

ותשובה לשאלתנו מצאתי הלכה למעשה בספרו של המשגיח ממיר רבינו ירוחם זצ"ל שנפטר עוד קודם השואה האיומה, והוא ממשיך את הנאות החיים לקפה, שהיות ולקפה יש קפאין לכן יש אנשים חולים שזה מסוכן להם ועליהם לקחת רק קפה נטול קפאין, ולמרות שבמראה אין הבדל בכל זאת יש ביניהם הבדל משמעותי ביותר, ואנחנו כמו אנשים חולים שהקפאין מזיק לנו, לכן עלינו לצרוך קפה נטול קפאין ולהשתמש בעולם הזה וליהנות מהנאות העולם הזה בלי הקפאין.

והנמשל הוא שנמעט בהנאות האסורות, כי הן כביכול מלאים בקפאין המזיק, וגם לצמצם בהנאות המותרות, כי למרות שהם כביכול עם פחות קפאין ולכן התורה התירה אותם, בכל זאת עדיין הם לא נטולי קפאין לגמרי, ולכן יש צורך למעט גם בהנאות המותרות עד כמה שאפשר, ומוסיף רבינו ירוחם שבלמוד התורה וכן בכוח התפילות והמצוות יש כוח לנטרל ולבטל את ההשפעות השליליות שבהנאות המותרות.

ונראה שזה אכן סוד חיינו, שהרי אנשים הרבה ניסו לחיות בקדושה וברוחניות מושלמת ומנותקת מהגשמיות כרשב"י ולא הצליחו, ואילו הרבה חיו כרבי ישמעאל לשלב רוחניות עם חיי גשמיות והצליחו ברכות ל"ה, וגם בעניין זה של פרישה מהנאות עולם הזה.

כי אכן קשה מאוד לפרוש לגמרי מהנאות העולם הזה, וקשה לחיות ברוחניות בלבד ועוד למשך תקופה ארוכה,

וטהר לבנו – קדושים

איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו

בכלל שהולידו אותך, אלא מה, בכל זאת עליך החובה לכבדם ולמה??? כי באפשרותך להפוך את המצב מנוח שלא נברא, לנוח לאדם שנברא!!! וזה על ידי שמירת שבת כהלכתה, כמו כן גם אתה יכול לחיות חיים מאופקים ומרוסנים מתאוות ומהתפרעות אחרי הנאות הגוף, ובכל זאת חייך יהיו יפים ונוחים ונעימים, ולא חיי צער ועצב.

כי בקיום המצוות כמו מצוות שבת כראוי אתה תרגיש מעין עולם הבא וכולך תתמלא שמחה והתרוממות הרוח, אתה תתמלא בתענוג ובדבקות כגון בשירת "קה אכסוף נועם שבת" או "קה ריבון עלם ועלמיה" או בנעימות שירי שבת וקודש שהלהיבו אותך במיוחד ובדבקות, וכן בכל עונג רוחני שליבך נמשך אחריו, וככה תודה לבורא עולם ולהוריד היקרים שזיכו אותך לחיות בעולם הזה, וכדברי המשנה אבות ד' י"ז "יפה שעה אחת תשובה ומעשים טובים מכל חיי העולם הבא".

וזכור מה שאמרו בעלי המוסר "והנפש לא תימלא", שאדם חייב סיפוקים והנאות, וגם כשיהנה הוא לא יגיע לסיפוקו כי הרעב מגיע מהנפש והיא לא מסתפקת בהנאות גשמיות, והיצר מרמה אותנו שההנאות הגשמיות ירגיעו את נפשנו, אבל רק בהנאות רוחניות אדם ירגיש סיפוק אמיתי, כי הוא ירגיש שהוא ממלא את חובתו בעולמו, והוא ירגיש בטוב האמיתי ככתוב "ואני קרבת אלוקים לי טוב".

כתב החתם סופר עוד הסבר מדוע התורה כתבה באותו פסוק גם את עניין מורא אם ואב וגם את מצוות שמירת שבת, וכי מה עניין זה לזה??? **ותירץ** על פי הגמרא בעירובין י"ג שאומרת ששתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים: נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא, ונמנו והחליטו: **נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא**.

ואם כן, האדם יכול לטעון למה עלי לכבד ולירא מהורי, הרי הם גרמו לי נזק בכך שהביאו אותי לעולם, שהיה נוח לי שלא הייתי בא לעולם הזה, ועל זה באה התשובה "ואת שבתותי תשמרו" וכפי שאמר רבי יוחנן בגמרא שבת ק"ח שהשומר שבת כהלכתו אפילו עבד ע"ז כדור אנוש עוונותיו נמחלים לו, כלומר היות והבן יכול לשמור שבת, א"כ שייך בו שיהיה נוח לו שנברא לעולם, ולכן חייב הוא במורא מאביו ואמו.

ונראה להוסיף שלפי זה מובן החיבור בין "קדושים תהיו" ל"מורא אם ואב", וכפי האמור קודם שתפקידנו בעולמנו לצמצם בהנאות הגוף ולחיות באיפוק ובגבולות, אבל יבוא אדם ויטען זה לא נוח, אלו חיים קשים וחיים לא הוגנים כביכול!!!! **לכן** אומרת לו התורה, הרי עדיף היה בכלל אילו לא היית נולד ונוצר, עד כדי כך שאולי הוריד עשו לך עוולה

ללמדנו, שהחיים יכולים להיות טובים באמת אבל זה תלוי רק בך, תחיה באמונה ותהנה מהחיים בהנאות רוחניות שיקרינו על כולך, שפניך יקרנו מאושר ומשמחה מתוך עושר רוחני משמח ומהנה, ואל תקיים את המצוות בעצב וכמי שכפאו שד, כצדיק ורע לו!!! כי אז כל הליצנים בוז יבזו לך, ובניך ויוצאי חלציד יתרחקו ממך כי יתביישו בך ויראו בך ובדרך בחיים מקור לחיי צער וכאב, והם יבחרו בדרך ההפוכה משלך כי רצונם לשמוח בחייהם ככתוב "שמח בחור בילדותך", ובפרט שבלבם יחשבו ננהג כאבא שבצעירותו נהנה ובגיל מבוגר הם יתחזקו ועוד חזון למועד.

אלא תהנה ותשמח בחייך ותוכיח להם בדוגמא אישית כי הנאה רוחנית הרבה יותר עוצמתית ומשמחת מהנאה גשמית ובעזרת השם הם ימשכו אחרריך, אם לא מיד זה יגיע בהמשך חייהם, ובעזרת השם תזכה לנחת יהודית מכל זרעך ויוצאי חלציד אמן ואמן.

ולא תזנה הארץ

ונראה להוסיף שבעצם לכל יהודי נגזר שפע ברכה בראש השנה, אבל אם הוא חוטא הוא עלול לגרום שמה שנגזר עליו יעבור לאדם אחר לגמרי, כדברי הגמרא שאם נגזר גשם על מקום אחד וחטאו הגשם ירד במקום אחר.

ולפעמים זה יעבור דווקא לשונאך, ועיניך כלות למה שונאך מצליח, ועיניך כלות כשתדע שכל השפע והברכה שיש לשונאך זה מהכיס שלך - מהברכה שנגזרה לך.

כתב רש"י שאם עושים עבירות הארץ תזנה את פרותיה, דהיינו שכשהיא תוציא את הפירות, אזי במקום להצמיחם בארץ ישראל היא תעניק אותה לארץ אחרת, ולפעמים השפע יינתן דווקא לארץ אויב.

ומדקדק מזה בספר מליץ יוסף שהשפע של ארץ ישראל לא מתבטל, אלא הוא עובר ומשפיע ברכה לחוץ לארץ, ואכן כל השפע שבעולם מושפע מברכת ארץ ישראל.

לכן, יהודי יקר אנא שמור את הברכה השמורה לך אצלך, ואל תשחית את ברכתך לזרים, ומצד שני זכור שאם תיטיב דרכך - ייתכן שלמרות שלא נגזר עליך שפע ברכה אבל קיבלת את השפע ברכה מאדם אחר שהפסיד את השפע שלו לאחרים ואתה בדיוק תהיה זה שזוכה בברכתו, לכן נשפר דרכנו שנהיה ראויים לקבל את ברכת ה' אמן ואמן.

ואהבת לרעך כמוך

השוויון, בגלל התנהגות כזו תתבטל האהבה שבין אדם לחברו, כי כך נהגו בסדום שמנעו רגל אורחים, למרות שידעו שכך יתנהגו איתם בכל מדינה, ומזה נגררו להתאכזר גם על עניים.

וזכור נזכור את מאמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה" - ספרא קדושים פ"ד י"ב, ובגמרא יבמות ס"ב אמרו: שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה.

במשנה באבות פרק ה' משנה י' "האומר שלי שלי ושלך שלך, זו מדה בינונית, ויש אומרים, זו מדת סדום", ופלא עצום איך לתנא קמא במשנה, זו דרך בינונית ורגילה, ולדעה השנייה זו מידת סדום! שהיו רעים וחטאים לה' מאוד, איך יתכן שינוי חד כל כך בדעות התנאים???

ובתפארת ישראל כתב שלתנא קמא היות והשווה את חבריו לעצמו, לכאורה גם קיים את מצוות "ואהבת לרעך כמוך", ולכן לדעת הראשונה במשנה זה מידה בינונית, אומנם התנא השני טוען שזו מידת סדום, כי למרות רעיון

וטהר לבנו – קדושים

הפחות, מאמרים ומשניות של תנאים אלו, איפה תורתם של "24 אלף תלמידי רבי עקיבא"???

אלא דווקא מזה למד רבי עקיבא שכאשר חסר ב"ואהבת לרעך כמוך" אין זה רק סיבה לעונש אלא זה גם כלל גדול בתורה שיש כאן חיסרון עצום בלימוד התורה, ולכן לא נשארו מכל ה 24 אלף גאוני ישראל תלמידי רבי עקיבא שום משנה ומאמר תורני שם דבר - "כלום".

לכן בימי ספירת העומר במקום לחפש דרכים להמתיק לנו את הימים האסורים במוזיקה (ונחליף לשירה וקאלית), אדרבה נזכור את העצב ונבכה על פטירת 24 אלף גאוני שמתורתם לא נשאר לנו זכר, ונתחזק באהבת ישראל אמתית. אמן ואמן!!

* איש אשר יקלל את אביו ואת אמו

קדושים כי אני ה' אלקיכם: ושמרתם את חקתי ועשיתם אתם אני ה' מקדשכם, ומיד כתוב "כי" **איש אשר יקלל אביו ואמו**, לומר לנו אבא יקר כדאי לך להתקדש ולקיים את מצוות ה' ושיהיה עבודתך רצויה אצל בורא עולם, שה' יקדשך על ידי עבודתך הרצויה.

כי, על ידי זה תזכה שלא יהיה לך בן מקולקל, בן שלא יזלזל בך, בן שלא יקלל אותך, בן שלא יגרום לך עוגמת נפש עצומה בכך שהוא חוטא בעריות רח"ל.

ללמדנו שחובה עלינו להיות עובדי ה' ולהתקדש באמת בכדי שנראה דוגמא אישית חיובית לילדנו ומושג להערכה אמיתית לילדינו וכך גם נזכה לסייעתא דשמיא בחינוך הילדים אמן ואמן.

והתקדשתם והייתם קדושים

ועוד יש להקשות הרי הפסוק ממשיך ודורש "ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו ולעבד את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך, לשמר את מצות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך" והרי זה בעצם הכל וכולל את הכל, ולא רק דבר אחד וקטן??

וייתכן שיש יהודים הרוצים להתחזק ולהתקרב לבורא עולם, אבל קשה להם לקבל על עצמם לקיים בשלימות בבת אחת את כל המצוות, והם רוצים להיות ממוקדים, כאותו אחד שבא לפני הלל הזקן ואמר לו שרצונו ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת, וגם כאן באותו רעיון בורא עולם עונה, יהודי יקר הקפד ותתמקד רק בדבר אחד, תתמקד ביראת שמים!!

ותזכור יראת שמים זה העיקר בכל התורה והמצוות, ואם יש לך יראת שמים יש לך את האפשרות והכלים להגיע לכל הנדרש מיהודי כשר ואמתי, וזה מסביר גם המשך הפסוק, שמפרט לנו שעל ידי יראת שמים אמתית נגיע להמשך, שזה "ללכת בכל דרכיו ולאהבה ולעבד בכל לבבך ולשמור את מצוות השם וגו'".

וייתכן שצריך גם לזכור את ה' וגם לפחד מה' יתברך תמיד, ככה נהיים מושלמים בכל המידות הטובות ומצליחים לקיים את כל התורה כולה בשלימות.

והתקדשתם והייתם קדושים

שמהות שלך תשתנה שתהיה קדוש לנצח, **וכדברי הרמב"ם** שהקב"ה יוכל להעיד על האדם שלא ישוב לרעתו לעולם.

ומלבד זאת אפשר לפרש ולומר שמי שמתקדש הקב"ה עוזר לו להחזיק מעמד בעלייתו כמאמר חז"ל פתחו לי פתח

ושנבין הרי רבי עקיבא היה תנא, ו 24 אלף תלמידי רבי עקיבא היו אמורים להיות תנאים מבעלי המשניות, כפי שתלמידי רבי עקיבא בסוף ימיו היו מגדולי התנאים, והם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמעון,

ונכון שה 24 אלף צדיקים נפטרו לפי שלא נהגו כבוד זה בזה אבל מה עם תורתם??? למה אין לנו אלפי ורבבות, לכל

בספר יוסף ברכה כתב שעניין זה נסמך לפרשת עריות לומר לנו שזלזול בכבוד ההורים מאבד מהבן את הסגולה לא לחטוא באיסורי עריות, שהרי בן שמכבד את הוריו זוכה לסגולה מיוחדת כפי שזכה יוסף בשעת הניסיון עם אשת פוטיפר שראה דמות יעקב אביו ועצר עצמו מעבירה, כפי שכתב **האור החיים הקדוש בפרק יט'.**

אבל הבחנתי שהפסוק מזהיר כאן גם את ההורים שבפסוקים הקודמים כתוב "והתקדשתם והייתם

לכאורה יש כאן כפילות, שהרי אם אדם מתקדש פשוט שיהיה קדוש?? אלא נראה לתרץ על פי לשונו הקדוש של **רבינו יונה בשערי תשובה ג' כז'** שמזהיר "לא לשכוח את ה' בכל עת, כי זרע הקדוש ישיגו כל הנהגה נאווה המעטירה בעליה מזכירת ה' יתברך".

דהיינו שהקב"ה נתן מתנה לעם ישראל שעל ידי זכירת הקב"ה תמיד, שיהודי מקיים את ה"שיוויוני ה' לנגדי תמיד", הוא זוכה להתעלות כביכול בדרך נס להיות מושלם בכל המידות הטובות, בלי שיצטרך להתאמץ ללכת בדרכי ה', אלא כמאלו יזכה למעלות טובות אלו.

ולפי זה מובן הכפילות, **והתקדשתם והייתם קדושים**, שהתורה אומרת ברגע שתתקדש דהיינו שתייחד זיכרוןך לזכור תמיד את ה', ממילא אתה מתקדש וגם הקב"ה עושה אותך מושלם בקדושה ומיוחד בכל מעלות טובות, שהרי קדוש משמעותו מיוחד **כדברי התוספות במסכת בקידושין ב'.**

ובעצם רעיון יסודו של רבינו יונה ביארתי בס"ד בפרשת עקב את הפסוק "ועתה ישראל מה ה' אלוהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוהיך"

ומשמע בפסוק, שכל מה שה' מבקש ממך זה אך ורק יראת שמים, וכמובן הגמרא **ברכות ל"ג** שואלת וכי יראת שמים דבר קטן הוא ובקשה קטנה היא???

קודם שאלנו שכביכול יש כאן כפילות, שהרי אם אדם מתקדש פשוט שיהיה קדוש?? **ואולי** התורה מגלה לנו יסוד שבכל התעוררות תשובה תקבל על עצמך להתחזק בכדי שההתחזקות תשנה אותך להיות אדם חדש ושוונה מהעבר,

וטהר לבנו – קדושים

כחודו של מחט ואני אפתח פתח כפתחו של אולם, ועל זה נאמר הכל נכון, שאכן כל מי שמתחזק צריך לקבל החלטה

להשתנות לחלוטין שמה שהיה לא מה שהיה יותר לעולם, שאני לעולם לא חוזר לחטאים, וה' יעזור שנחזיק מעמד.

והנפש אשר תפנה אל האובות ואל הידענים

ובהמשך בפסוק הבא כתוב **"והתקדשתם והייתם קדושים"**, ובסגנון כזה מסתיימת הפרשה **"והייתם לי קדשים כי קדוש אני ה'**, **ואבדל אתכם מן העמים להיות לי"** ומיד כתוב **"ואיש או אשה כי יהיה בהם אוב או ידעני מות יומתו באבן ירגמו אתם"**, ומשמע שיש קשר בין הפרשה וההתרחקות מאוב וידעוני שהם סוג של דרישה למתים ולכוחות הטומאה, להתקדשות לה'.

ונראה שהרעיון פשוט הוא, שלפעמים אדם נואש ממצבו הנוכחי ומחפש לדעת את העתידות לדעת האם לפחות העתיד יאיר לו פנים, ועל כן הוא פונה על כוחות על טבעיים

למרות שהם כוחות טומאה, אבל בורא עולם שאוסר זאת באופן מוחלט ודורש מאתנו תמים תהיה עם ה' אלוקיך, אבל בכל אופן היהודי במצב קשה וכביכול נואש, אומר לו הקב"ה יהודי יקר אם תתקדש ותתחבר אל מקור הקדושה ממילא תוכל להסיר דאגה מליבך, כי אתה בידיים טובות של אבא עוצמתי כל יכול שאוהב אותך, ובטח בו והסר דאגה מלבך, ואכן תמים תהיה עם ה' אלוקיך, כי **הבוטח בה' חסד יסובבנו**.

ומה יועיל לך ידיעת העתידות, הדרך הטובה ביותר לך זה להיות מוקף בחסדי ה' כך לא יאונה לך רע, ותהיה רגוע ושמח תמיד אמן ואמן.

אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים

כתוב בתורת כהנים שעל תנאי שתקבלו עליכם עול מצוות הוציא ה' אותנו ממצרים, **וטוען השפת אמת** שאם לא מקיימים את התנאי – דהיינו שלא מקיימים את המצוות, ממילא הכל בטל ובעצם כל יציאת מצרים אמורה להתבטל, **ולכן** חייבים כל החיים להשקיע בעבודת ה' כך יזכה כביכול בעצמו לצאת ממצרים כל חייו.

ולענ"ד נראה שברור שאין מתבטל יציאת מצרים כי עם ישראל כבר יצא ממצרים וכביכול אי אפשר להחזיר את המצב הזה לקדמותו, וראיה יש לי לטענה זו שהנה בסוף הקללות החמורות שכתובות בפרשת כי תבוא כח' סח' כתוב **"והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תסיף עוד לראתה והתמכרתם שם לאיביך לעבדים ולשפחות ואין קונה"**, שלמעשה לא נהיה חזרה עבדים של המצרים כי לא יקנו את עם ישראל.

אלא שבכל זאת בורא עולם דורש מאתנו כפי הכתוב בהגדה של פסח שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, ואכן עם ישראל באופן כללי כבר לא ישתעבד לעבדות פרעה אבל כל יהודי באופן אישי דורשת ממנו התורה לקיים את חובת התנאי, ולא בגלל שיתבטל היציאה כי כבר לא שייך דבר זה, אלא בכדי לחדש את היציאה מהטומאה ואת הקבלה שקיבלו אבותינו במצרים להיות עבדי ה' ולא עבדי פרעה ושאר הטומאות ולהתעלות במעלות הקדושה.

וראיה לדבר וגם להבהרת העניין, כי התורה אומרת בספר **דברים ו' כג' "ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו"**, שהשלמת יציאת מצרים הייתה בכניסת עם ישראל לארץ ישראל, ואכן 40 שנה שהיו במדבר כביכול היה המשך של יציאת מצרים, ואכן הקב"ה בנבואת בלעם **"קל מוציאם ממצרים"**, וכן בפרשת מסעי כתוב **"אלא מסעי בני ישראל היוצאים מארץ מצרים"** שעדיין ממשיכים לצאת, שלא יצאו בעבר ותמה היציאה, אלא עדיין יוצאים ממצרים.

אומנם עדיין קשה היה לי הדבר, שברור מאליו שאם יהודי לא מתעלה בקדושה ועושה עבירות הוא ממילא ישקע בטומאה, ומה בדיוק התחדש ביציאת מצרים הפרטית כביכול ששייכת עד ימינו כביכול??

וברוך ה' ביום שביעי של פסח בעת קריאת התורה בסוף שירת הים התחדש לי חידוש עצום, שהנה כידוע תינוק לפני שנולד לעולם מלמדים אותו את כל התורה וכשנולד בא מלאך וסוטר על פיו, והתינוק שוכח את כל תלמודו – **נדה ל'**, והמפרשים מסבירים שהתועלת בדבר הוא שברגע שבעבר הוא למד קל יותר לאדם לחזור על מה שלמד למרות ששכח.

וכך הם פני הדברים כלפי יציאת מצרים, שכידוע בעת יציאת מצרים הקב"ה העלה את עם ישראל ממט' שערי טומאה למט' שערי קדושה, וכך בליל פסח ובעת יציאת מצרים עם ישראל היו בהתגלות שכינה בדרגה גבוהה ביותר, אבל מיד לאחר מכן הם נפלו והיה עליהם לעבור בעבודה עצמית להתעלות בימי ספירת העומר להגיע למט' קדושה מחדש בכוח עצמם עד מתן תורה בחג השבועות.

ועם ישראל הצליחו להתעלות למט' שערי קדושה רק בגלל שהקב"ה הקדים להם את העלייה שעשה להם בעת יציאת מצרים, כי היה עליהם רק לחזור לדרגתם שכבר היו בה.

ואת מעלה זו יכול להפסיד יהודי שלא מקיים את התנאי של יציאת מצרים, שהוא לא יזכה להגיע בקלות לשערי קדושה, כי כביכול נמחק לו העלייה של מט' שערי קדושה שהעלו הקב"ה בעת יציאת מצרים בכדי להקל לנו את העליה חזרה לדרגה זו.

וחשתי בעת החידוש הנפלא, כמי שלוקט מיני מתיקה מים סוף, ככתוב במדרשים שצמח להם עצים ויצאו להם פירות מתוקים ודבש לפי התינוקות.

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן

דאיתי חידוש עצום בזוהר הקדוש, שמפני שיבה דהיינו אם יהודי לפני שהוא מזדקן קם ממצבו ומתעלה בתשובה ותורה ומעשים טובים, אז יתקיים בו **"והדרת פני זקן"** דהיינו שמובטח לו שיזכה להתמיד הדרך התשובה והתורה והיראה, ככתוב במשלי **"גם כי יזקין לא יסור ממנה"**.

זזה חידוש עצום ביותר, כי הנה הגמרא **ביומא לח'** כותבת אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן **כיון שיצאו רוב שנותיו של אדם ולא חטא שוב אינו חוטא שנאמר "רגלי חסידי יושמור"**, וראיתי **בחתם סופר** בפרשת אחרי על הפסוק **"אשר יעשה אותם האדם וחי בהם"** שמבאר

וטהר לבנו – קדושים

שנים, אבל בכל זאת החת"ס הקל על בני האדם שמספיק שיהיו צדיקים קצת יותר ממחצית של בני אדם רגילים החיים 70 שנה כבר יזכו לסגולה לא לחטוא יותר.

והנה כאן מחדש לנו הזוהר הקדוש שמספיק קצת לפני הזקנה להתקדש ולהיטהר וכבר זוכים לסגולה שלא נחטא יותר, ומי לא ינצל סגולת הזוהר שמקלת מאוד בעדנו, לא 41 שנה ולא 36 שנה אלא קצת לפני הזקנה!!!

וזה עידוד נפלא למבוגרים שכבר עברו רוב שנותיהם ולא זכו לסגולת הגמרא, אבל עדיין יש תקווה טובה, לנצל את סגולת הזוהר הקדוש וכך נזכה להתקדש ולזכות לשוב יום אחד לפני מותך, אמן ואמן.

**קדושים תהיו

ושנא ללכת בדרכי הגויים ותאוותם, למרות שטבע האדם מחמת יצרו הרע לחשוק בטומאה, אבל בקיום פרשת קדושים שזה כלל המצוות, זוכים שמתקיים בהם הפסוק "אוהבי ה' שנאו רע".

ואכן בפסוקים הקשורים לעריות כתוב פירוט מלא בתורה מדוע כל סוג של ערוה מתועבת היא, שלא רק לא נחטא בעבירות, אלא **נתקדש לדרגה שנתעב את העריות** ונשנא את הרע, זה **דרישת התורה המושלמת בפרשת העריות**.

ולכן למרות שבתחילת הפרשה כתוב קדושה בדרגה גבוהה ביותר, שכתוב **קדושים תהיו – קדש את עצמך במותר לך**, שזה דרגה לא פשוטה כלל וכלל, בכל זאת מסיימת התורה בפרשת עריות שזה הדיוטה התחתונה בשפל הטומאה, לומר לנו שנוזכר להתקדש בקיום המצוות ובהתקדשות מהמותרות, להגיע לדרגת "**אוהבי ה' שנאו רע**", לתעב את טומאת העריות שלא תהיה לנו כלל תאוה לעריות לעולם אמן.

ולכן ביום כיפור בשיא ההתקדשות קצת לפני תפילת נעילת היום, **קוראים** בתורה את **פרשת עריות הכי טמאות**, ולמה?? הרי מחשבותינו ביום כיפור נמצאות למעלה למעלה, למה להיזכר בטומאה הגרועה ביותר??

והתשובה כפי האמור קודם שדווקא אחרי רוב עבודת קדושת יום כיפור במנחה נזכה להגיע "**לאוהבי ה' שנאו רע**", שפשיטא שלא נחטא בטומאת העריות, אלא הקב"ה רוצה שנתקדש שנתעב ונשנא את הטומאה, ודווקא בזמן קדוש כל כך, נקבל על עצמנו לתעב ביותר את הטומאה וכמה שנוזכר ביום כיפור יותר ויותר לתעב את הטומאה כדברי התורה, זה יועיל לנו למשך כל השנה כולה להישאר בקדושה ושהיצר לא יבער בנו ושלא יצליח למתק לנו את החטא, אלא נגרשו בבזבז עצום ובתיעוב גדול עד למאוד.

ואולי גם בפסח אם נזכה להתעלות עד למאוד, זה עצמו יגרום לנו שבהנחת תפילין משך כל ימות השנה נמשיך להרגיש את קרבת ה', ונזכה לברכה "**ואני קרבת אלוקים לי טוב**", ואולי כדאי גם להתפלל על כך **בליל הסדר שתבער בנו אש קודש של אמונה ואהבת ה'** שתשפיע לנו אהבת הבורא כל השנה, **שתתעורר בנו בעיקר בעת הנחת התפילין**.

וכמו כן בשמיטה בהתקדשות שיש לאדם בשנה זו שהפקיר שדהו ונסמך על חסדי הבורא ועל ניסיון, זה ישפיע למשך כל השנים הפשוטות להאמין בה' ולהשליך על ה' את דאגת הלב, ולא להזיק ולא להתרסק מהפסדים הכתובים בפרשת בניזקין ובהפסדים אלא להאמין שאנחנו ילדים ביד אבא אוהב דואג ומלטף באהבה.

שהכוונה **רוב שנותיו לגיל 36** שזה רוב שנותיו של אדם מתוך 70 שנה, ולפי"ז החת"ס עושה חשבון נפלא עי"ש.

ובראותי זאת נבהלתי כי כבר כתבתי והדפסתי בספרי ביאור על "**אם בחוקתי תלכו**", שאם בגימטריה 41 וביארתי מפי השמועה שאם במשך 41 שנה אדם ילך בדרכי ה' זה ועשיתם אותם, יזכה להשלים כל חייו בעשיית תפקידו הרוחני בעולמו, שלא יחטא עוד חלילה, ובעצם הגמרא אומרת רעיון זה על רוב שנותיו של אדם, **ורוב שנותיו כדברי החת"ס הם 36 שנה ולא 41 שנה??**

אבל הדברים מתורצים, כי כתוב "**ואם בגבורות 80 שנה**", והרי צדיקים הקב"ה ממלא שנותיהם, והם גיבורי כוח עושי דבריו, וקצת יותר מחצי משנות הצדיקים זה 41

במדרש רבה כד' ה', כתוב דבר נפלא שאמר ר' יודן בשם רשב"י, שב3 פרשיות בתורה יש 60 מצוות, ואלו הם: פרשת פסחים - פרשת בא, ופרשת נזיקין – פרשת משפטים, ופרשת קדושים.

אומנם ר' לוי בשם ר' שילא טוען שהמספר אינו 60 אלא 70, ובא רבי תנחומא והכריע שאין מחלוקת בין התנאים, אלא לתנא שטען שיש 70 מצוות הוסיף בפרשת פסחים גם את מצוות תפילין המופיעים בפרשת בא, וכמו כן בפרשת נזיקין הוא הוסיף גם את מצוות השמיטה המופיעים בפרשת משפטים, וגם בפרשת קדושים הוא הוסיף את המצוות הקשורים לפרשת העריות.

ולכאורה למה אכן יש קשר בין מצוות פסח לתפילין?? ולמה יש קשר בין שמיטה לדיני נזיקין?? ולמה יש קשר בין קדושים לפרשת עריות?? ויתכן שמחמת שאין קשר חד בניהם לכן רשב"י מנה רק 60 בכל אחד מפרשיות אלו.

ונראה לבאר דעת ר' שילא, שבפסח המצוות הם מצוות לשבוע של פסח בלבד שמטרתם לחבר אותנו לעבודת ה' כפי שה' עשה לנו ביציאת מצרים שה' הוציא אותנו ממט' שערי טומאה והביא אותנו למט' שערי קדושה, אבל מה יהיה עם כל השנה, איך נתחבר באהבה רבה להקב"ה לחיבור עצום מאוד?? ועל זה התורה מצווה אותנו דווקא בפרשת פסחים = בא, על מצוות תפילין שמלבד ימי ההתעלות המיוחדים מחמת קדושת שבת או קדושת החג, נזכה להתעלות בתפילין הנוהגים בכל יום חול מימות השנה, ולהתקשר בלב ובמוח ברגש ובמחשבה לבורא יתברך באהבה רבה.

כמו כן בפרשת נזיקין, ששם הנושא הוא בן אדם לחבירו כל מה שנוגע לענייני כספים ומריבות ונזקים, ובכדי שאדם יצליח להיות מושלם בענייני כספים הנוגעים לבן אדם לחבירו, עליו להתחזק מאוד באמונה בהשגחת הקב"ה עליו ועל כל העולם, שכל נזק והפסד וצער שנגרם לו הכל נגזר עליו מלמעלה, וכל רכושו וגופו הכל שייך לבורא עולם, וממילא שמיטה מתחבר נפלא לעניין זה, כי אדם שמאמין שבורא עולם הכל הכל שלו, קל לו בשמחה לקיים מצוות הבורא להפקיר את שדהו מקור פרנסתו במשך שנה שלימה, ואינו חושש להפסד כספו או לפרנסתו, אלא מאמין ב"וציויתי את ברכתי לשלוש השנים".

וכמו כן, בפרשת קדושים, שעיקרו להתקדש בכל מצוות התורה בכל תחומי החיים, על ידי קיום המצוות כולם, ואכן מי שזוכה ומקיים את כל מצוות התורה כראוי זוכה להגיע לשנאת הרע, לשנאת הזימה ולתיעוב העריות כולן,

וטהר לבנו – קדושים

לכן עלינו החובה בימי חול המועד ליעדם לימי התעלות רוחנית ולא לירידה רוחנית, שהיות וקדושת החגים תפקידם לחזק אותנו ולהאיר בנו אש תבערה לאהבת ה' וליראת שמים טהורה עומדת לעד, לכן חייבים חיבור רוחני בין יום טוב ראשון ליום אחרון של החג, וימי חול המועד הם המחברים וחובה עלינו שיהיו יחידה אחת ארוכה ושלמה של התעלות בקדושה.

ויתכן עוד שימי חול המועד זה כמו מבחן לאדם שהנה הימים הללו קצת דומים לימות חול של כל השנה, ואדרבא הם פנויים מדאגות וטרדות, וכאן תיבחן ותבחן את עצמך האם אכן התעלתה כהוגן וכראוי ביום טוב הראשון של החג, ומה עליך לתקן ולהשלים, וכך ביום טוב האחרון תשלים ותתחזק בקדושה ואש קודש זו שהיא שבוע של התעלות תשפיע על כל השנה לטובה אמן ואמן.

לא תיקום ולא תיטור את בני עמך, ואהבת לרעך כמוך אני ה'

הנפש מצער שנעשה לו, הרי רק מלאכים מסוגלים לשכוח כאילו לא ציערו אותו, ואיך דורשת זאת התורה??

התשובה היא "ואהבת לרעך כמוך – אני ה'", שהקב"ה בא בגישה הפוכה לנו, א, עליך להחשיב את מי שפגע בך ושציער אותך, לא כסתם יהודי, אלא כמו חבר, ושלב הבא ב. **הקב"ה דורש ממך** שתחשוב שאתה במקומו, כביכול הוא כמוך ואתה במקומו, וברגע שתיכנס לתוך מנעליו ותיכנס לראש שלו עם כל הרגש והשכל שיש לך תתרכז במשימה כאילו אתה זה הוא, נניח שמך יוסף תחשוב שאתה שמעון שציערך, ותתעמק למה הוא שמעון כך ציער אותך, ובעצם למה אני שמעון ציערתי את חברי יוסף, מה מפריע לי ביוסף וכו'.

ופתאום תגלה עד כמה יש טענות עליך, ועד כמה יתכן שגם אתה היית פועל כמו שמעון נגד יוסף, כי אין אדם רואה נגעי עצמו, וממילא השנאה יורדת, כי אתה מבין מה לא טוב בך עצמך כך שאין לך כבר סיבה לנקום, (וכתבתי סיפור מזהים להמחיש זאת, בספרי וטהר לבנו - פרשת ויחי).

ואם תפעל כך, **הקב"ה מידה כנגד מידה ינהג בך** במידת ההתחשבות להבין לעומק את גודל הניסיונות בהם נפלת למרות האיסורים, ולהעביר על מידותיו **ממדת הדין למידת הרחמים** שהיא **לפנים משורת הדין**.

ואכן גם בקידושין יש את אותו רעיון, שלא מספיק בנישואין שלא תשרור שנאה בין בני הזוג, אלא חייבים שיהיה "ואהבת לרעך כמוך" שתרגיש את **אשתך כמוך**, וככתוב "והיו לבשר אחד" שתהיו כאילו אדם אחד, ואי אפשר להגיע למהות נישואין כשהיא מגונה עליך, כי אז לא תוכל לחשוב שהיא חלק ממך ממש.

השנאה הגרועה מכולם

עם ישראל, וכפי שכתבתי קודם **ששנאה במעשים היא השנאה הגרועה מכולם**, ולכאורה דברי הספרא והחינוך סותרים את דבריי??

והתשובה היא ע"פ החפץ חיים (פתיחה, לאוין ז, באמ"ח) שכתב **ששנאת הלב חמורה** מכל השנאות שלכן עליה הזהירה התורה בלאו, זה רק בגלל שפלוני לא יודע על שנאתו לו, ואינו יודע להישמר מפניו, ובפרט שבפניו הוא מדבר עמו בדרך שלום ואהבה, מה שאין כן בשנאה גלויה, אותו שנוא יודע להזהר ולהישמר מנקמת השונא.

ולפי זה אכן ע"פ האמת **שנאה הקשה מכולם היא במעשים**, כפי הכלל אין דומה מחשבה למעשה וק"ל.

בפסוק זה יש לכאורה 2 קצוות קיצוניות, "לא תיקום ולא תיטור" שזה לכאורה שיא השנאה, מעל שנאת הלב מעל שנאה של דיבורים רעים על אותו אחד שאתה שונא אותו, אלא שנאה קיצונית שמגיעה לידי פעולה של נקמה ונטירה!! (ועיין לקמן ע"פ החפץ חיים שאכן היא השנאה הגדולה ביותר – אבל שנאת הלב מסוכנת יותר לכן חמורה היא יותר). ואילו בסוף הפסוק יש דרישה לכאורה קיצונית "ואהבת לרעך כמוך", שזה שיא האהבה לאהוב את השני כמוך!!

ושמתי לב שבתחילת הפסוק כתוב "בני עמך" כביכול מעגל חיצוני הרחוק ממך, כביכול סתם יהודי, ואילו סוף הפסוק מדבר על חבר שלך "רעך", והשאלה האם מדברים על אותו בן אדם בתחילת הפסוק לסוף הפסוק??

ובעצם עלינו להבין מה הכוונה "ואהבת כמוך", והנה **רש"י** מביא מאמר רבי עקיבא "זה כלל גדול בתורה", ע"פ מדרש רבה, **והתרגום יונתן** מביא מאמר הלל "שלימד בכלל 1 את כל התורה לאותו נוכרי שרצה להתגייר על רגל אחת, "מה ששנוי עליך לא תעשה לחברך", ולכאורה מה הקשר בציווי זה הקשור לשנאה, לדרישת התורה "לאהוב"??

והנה מצאנו בגמרא קידושין מא', שאסור לאדם לקדש אישה עד שיראנה שמה **תתגנה עליו** – והתורה אמרה "ואהבת לרעך כמוך", ושאלו המפרשים אם היא תתגנה עליו הוא ישנא אותה אז מתאים יותר הפסוק "לא תשנא את אחיך בלבבך"??

ויתכן לתרץ הכל ברעיון אחד בס"ד, שהנה הרמח"ל במסילת ישרים יא' שואל איך מסוגל אדם להתגבר על תאוות הנקמה שהיא תאוה מתוקה מדבש, והיא המרגיעה את

כתב החינוך "שלא לשנא שנאת הלב אחד מישראל. שנאמר "לא תשנא את אחיך בלבבך". ולשון ספרא "לא אמרתי אלא שנאה שהיא בלב". וכמו כן בערכין טז' **בשנאה שבלב הכתוב מדבר**. אבל כשיראה לו שנאה וידע שהוא שונאו אינו עובר על לאו זה, ואמנם הוא עובר "לא תיקום ולא תיטור", ועובר כמו כן על עשה, שנאמר "ואהבת לרעך כמוך". ומכל מקום **שנאת הלב היא קשה מכל השנאה הגלויה**, ועליה תזהיר התורה ביותר.

ובראותי זאת התקשה לי מה שכתבתי בהגדה של פסח, שבכל דור ודור **עומדים עלינו לבלותינו**, שחכמי ההגדה מתארים ששנאת הגויים כבר עברה את שלב הדיונים והתכנונים וכבר הם עומדים לבצע את זממם להשמיד את

קדושים תהיו כי קדוש, איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו

אלא ללמדך שכל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה אתה מוצא קדושה, וזה כדעת ר' יהודה בן פזי שאמר כל מי

קדושים תהיו, כתוב במדרש רבה כד' (ו) א"ר יהודה בן פזי מפני מה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים,

וטהר לבנו – קדושים

כדי ימי השבעה על אמי, חלמתי שאני חופר סביב בור עגול כמו בור ביוב, ושם אני מוצא אוצר של שטרות ואבנים טובות, עשירות מופלגת, אבל הייתה לי בעיה להוציא את הרכוש מהמדינה הזרה ולכן שלחתי כל פעם סכום קטן מתוך האוצר בכדי שהמוכסים לא יחרימו את כל הרכוש.

אבל להפתעתי נודע לי שאין שום בעיה להעביר בבת אחת את כל הרכוש, כי יש עד שיכול להעיד בבית משפט שכל הרכוש שייך לסבא שלי, וממילא זה לא אוצר עלום שהוא רכוש מדינה אלא רכוש פרטי שלי שהמוכסים ומס הכנסה וכל מרעין הבישין לא יגעו לרעה ברכוש זה.

אך גורמים רעים שחמדו להזיק לאוצר שמצאתי, חיפשו להרוג את אותו עד, והיה לי פחד גדול שיעלילו חלילה ברשעותם, אבל ברוך ה' הצלחתי להביא את העד לבית משפט ואכן קיבלו את עדותו שהרכוש שייך לסבי וכל האוצר שייך לי בלי שהמדינה תיגע באוצר לרעה, ומיד התעוררתי משנתי באמצע הלילה.

ואני משתומם, וכי מה פשר חלום מוזר זה, וכי בשבעה על אמי הצדקת חשבותי על כסף? על אוצרות? וכי זה מה שחסר לי בזמן אבל אמי היקרה??

ופתאום, הבנתי פתרון חלום זה, שה' ברחמיו עזרני בחלום זה להשלים עלון קדושים באופן נפלא, שיש כאן תגלית עצומה במלחמה נגד היצר הרע שרוצה לשדוד מאתנו את המצוות והמעשים טובים שאנו עושים בחיינו, כמו מס הכנסה ומכס גבולות וכל מיני מרעין בישין.

אבל אם אנחנו ממשיכים את דרכי אבותינו הקדושים שנפטרו בצדקותם, אזי בעצם אנחנו ממשיכים את מעשיהם הטובים של אבותינו שנפטרו, ועל מעשיהם הטובים של אבותינו הנפטרים אין לשטן רשות לגעת בהם ולקלקלם ולחוטפם.

ולכן ברגע שאני טוען שהמצוות שאני עושה לא שלי הם אלא של אבותיי, היצר הרע פחות מפריע להתעלות הרוחנית, וכך יש לנו יותר כוח להתקדש ולקיים את קדושים תהיו כי קדוש אני ה', כי אני מפחד לאכזב את הורי, ואדרבא רצוני לשמחם בשמחה אמיתית שאני ממשיך דרכם הטובה, ומוסיף להם זכויות ומעלם במעלות הגן עדן כדברי החפץ חיים בפרק ד' בחתימת הספר.

רק הסכנה היא שהיצר לא יתן לי ללכת בדרכי אבותיי, וכביכול ימית את העד המקשר את מצוותי לרכוש

שהוא גודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש. ומוכח מהמדרש שמספיק להתחזק במניעת טומאה כבר זוכים להתקדש.

ויתכן, כי כתוב "קדוש קדוש קדוש ה' צבקות מלא כל הארץ כבודו", וממילא כאשר אדם סוגר טומאה מיד מתמלא כבוד ה' וקדושתו במקום שהתפנה מטומאה ועבירה כביכול.

ולפי זה מובן מה שכתוב במדרש כג' (יג) ר' מנשיה בר בריה דרבי יהושע בן לוי אמר מצינו שכל מי שרואה דבר ערוה ואינו זן עינו ממנה זוכה להקביל פני השכינה, והוכחה שמניעת טומאה גורם לקדושה עצומה שכתוב (ישעיה לג) "ועוצם עיניו מראות ברע" ועליו כתוב (שם) "מלך ביפיו תחזינה עיניך תראינה ארץ מרחקים".

והנה מקשים המפרשים מה הקשר לקדושים תהיו למצוות "מורא אם ואב", ו"שמירת שבת"??

ואולי בדרך דרש, שהנה רש"י תמה מדוע הקדים הפסוק מורא אם למורא אב, הרי מטבע הדברים אדם פוחד יותר מאביו מאשר מאמו, ועונה רש"י שאדרבא התורה רוצה שאדם יפקיד על מורא אמו למרות הטבע שממנה הוא פוחד פחות.

ויתכן בדרך חדשה על פי דברי המדרשים הקודמים, שאולי כאן שה' נותן לנו עצות ודרכים איך נוכל להתרחק מן הטומאה ומן החטאים, שבכך נזכה להיות קדושים.

אומרת התורה עצות אלו, א. קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם, דהיינו היות והנשמה שבתוך כל יהודי ויהודי זה חלק אלוהי ממעל, לכן שמרו על הקדושה, כי איך יתכן שאדם יטמא חלילה את אלוהיו אשר בקרבו רח"ל!!! לטמא את הנשמה הטהורה שהיא חלק אלוהי ממעל!!!

ב. איש אמו ואביו תיראו, ומדובר לא ביראת העונש מההורים כי אם כן כטענת רש"י בשאלה אדם פוחד יותר מעונש אביו מאשר מאמו, אלא מדובר ביראה לא לאכזב ולא לצער אותם, ואם כן אדרבא היות ובן אוהב יותר את אמו שמפנקת אותה באהבה יותר מהאבא לכן איכפת לו הרבה יותר לא לביישה ולא לאכזבה ולא לגרום לה צער עוד יותר ממה שחושש לאכזב ולצער את אביו שפחות מראה לו אהבה וחיבה.

ואכן, למרות דאגתי ודאגת ידידי איך יצא עלון למרות שלא למדתי והכנתי את הפרשה מחמת אבל אמי, בכל זאת הקב"ה ברחמיו עזרני באופן פלאי, שבלייל שבת תוך

וטהר לבנו – קדושים

גודל כיעורי וטינופי... ולכן עלי להתקדש כל ימות השבוע, כמו מצה שמורה שמעת הקצירה עד סיום אפייתה, ובמחשבה זו אוכל להתקדש כראוי לבורא עולם.

ד. כל מתנות עניים, וכל הנוגע לישרות בענייני ממון ובן אדם לחברו המזכרים בהמשך הפרשה, שזה חיזוק עצום לקדושה, כי ברגע שאדם יתן מתנות עניים כראוי ויקפיד על בן אדם לחברו בישרות, זה יחדיר בקרבו שהכל של בורא עולם, וממנו כל חייו וממנו כל רכושו, וממילא לא ירצה אדם להיטמא ולהכעיס את הבורא שמעניק לו חיים וברכה ועושר.

ויהי רצון, שנזכה להתקדש באמת ובתמים, שיראת שמים שנקנה תהיה טהורה ועומדת לעד, ונזכה לעשות כבוד וטובה נצחית להורינו היקרים בגן עדן, שיעלו מעלה מעלה, וגם אנחנו נזכה בזכותם להיכלל בין הצדיקים התמימים והישרים אמן ואמן.

קדושים תהיו כי קדוש אני ה' מקדישכם

אגם כאן אולי זה הכוונה, שנכון שהקב"ה מקדש את עם ישראל, אבל אינו דומה מי שהקב"ה צריך לעורר בו התעוררות קדושה, ליהודי שמעצמו מעורר עצמו בכל זמן, ובכל מצווה ומצווה הוא מחפש למצוא במה התעלה יותר על ידי מצווה זו, וכן על זה הדרך על כל תפילה בזמנה הוא מתבונן במה השתנתי לאחר תפילה זו, וכן לאחר לימוד תורה בחשק ובהתמדה, הוא מתבונן א. מה עלי ללמוד לחיי מלימוד זה, ב. מעצם הלימוד להתעורר בחשק לעבודת ה' ולהידבק בה' יתברך.

פסוק מזכיר לי את הפסוק הכתוב בפרשת אחרי שמצד אחד כתוב **"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם"**, שה' מטהר אותנו ביום כיפור, ומצד שני כתוב **"לפני ה' תטהרו"**? ואכן עיצומו של יום מכפר לפי כמה דעות גם בלי תשובה, אבל הקב"ה מבקש שנטהר את עצמנו על ידי חבילות מצוות בכדי שלא יהיה במשקל צד של עבירות כלל, כי אינו דומה אהבת ה' לאדם שצריכים לנקותו מעבירות, לאדם שנקי מעצמו מעבירות, שאהבת ה' אליו עוצמתית פי כמה וכמה.

קדושים תהיו כי קדוש אני – יכול כמוני?

עוד להתעלות, אומר לו הקב"ה טעית!! רק הקב"ה שנמצא בשיא הקדושה וקדושתו יציבה, הוא לא צריך להתעלות ולהתקדש עוד ועוד, אבל בשר ודם בכל מצב עליו להמשיך להתעלות בקדושה, כי אין סוף להתעלות שכן אדם יכול להתעלות, וכל אדם שאינו מתעלה.

רק בכל זאת קצת קשה, שיסוד התעלות בקדושה נלמד מפרעה הרשע? ואולי לומדים זאת מפרעה בגלל סיום דברי המדרש, שא"ר יהושע בשם ר' לוי מ"אני של בשר ודם" – של פרעה הרשע אתה למד **"אני של הקב"ה"**.

ומה **"אני של בשר ודם"** על ידי שאמר פרעה ליוסף **אני פרעה זכה לכל הכבוד הזה, לכשיבא "אני של הקב"ה"** שכתוב עליו **"ועד זקנה אני הוא"** (ויעה מד) **"כה אמר ה' מלך ישראל וגואלו (ה' עבדות) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים"** על אחת כמה וכמה שנזכה לגדולה עצומה שאין לתארה ואין לשערה.

אבותיי, ולכן עלי תמיד לעמוד בדרכי אבותי וכדברי החפץ חיים, שאנשים יעדו ויאמרו אשרי יולדתו ואשרי מי שגידלו.

ג. זאת שבתותי תשמורו, שזה סגולה נפלאה שחשבת עליה בעבר, באומרי מזמור **"בוא בשלום עטרת בעלה, גם בשמחה ובעזרה"** שאני מקבל את שבת מלכתא בהתלהבות כמשוש חתן על כלה **"בוא כלה, בוא כלה"**, ואיך אוכל לבוא לחתונה ללה בבגדים מטונפים מטומאה שנפילתי חלילה בימות השבוע, וכי כך אוכל לקבל את השבת בשמחה??? הלא בוש תכסה פני בראות הכלה

במדרש רבה כד' ט' א"ר שמעון בן לקיש שתי פרשות הכתיב לנו משה בתורה ואנו לומדים אותם מפרשת פרעה הרשע, כתוב אחד אומר (דברים כח) **"והיית רק למעלה"** יכול כמוני ת"ל **"רק"** לשון מיעוט **"גדולתי למעלה מגדולתכם"**, ואנו לומדים דיוק זה מפרעה הרשע שנא' (בראשית מא) **"אתה תהיה על ביתי"** יכול כמוני ת"ל **"רק הכסא אגדל ממך"** גדולתי למעלה מגדולתך.

והדין **"קדושים תהיו"** יכול כמוני ת"ל **"כי קדוש אני"** קדושתו למעלה מקדושתכם, וגם דיוק זה נלמד מפרעה הרשע שנאמר **"וואמר פרעה אל יוסף אני פרעה"** יכול כמוני ת"ל **"אני פרעה"** גדולתי למעלה מגדולתך.

ולכאורה קשה שהרי הדברים ברורים ופשוטים שהרי כתוב **בנביא שמואל א' ב' ב' "אין קדוש כהשם"**? ואולי הכוונה היא שאדם שהתעלה ויושב ועומל בתורה ובמצוות, שלא יחשוב שהוא יציב בקדושה ואין לו צורך

וטהר לבנו – קדושים

לא תשנא את אחיך – מתי מותר כן לשנא, ואיך לשנא?

מדברת במאמינים בעיקרי הדת כמבואר בר"מ, שאינם בכלל שונאי ה', לכן הגמרא מביאה פסוק במשלי וראת ה' וגו', דהיינו ששונאים הרע, אבל על החינוך צ"ע מדוע לא הביא את הפסוק בתהילים כמו בגמרא?

והתבוננת בלשון החינוך, שכתב שמצווה לשנאותם "אחר שנוכח אותם על חטאם הרבה פעמים ולא רצו לחזור בהן", ואדם כזה נחשב מומר לדבר אחד שלדעת רבי מאיר הוא כמומר לכל התורה כולה, ולשאר דעות שהלכה כמותם אינו כמומר לכל התורה כולה, אבל כתב הח"ח שעם פושעים נמנה וגדול עונו מנשוא, באר מים חיים חל' לשון הרע פתיחה ארוץ את ד', ויתכן שמחדש החינוך שאדם רשע ופושע כזה מצווה לשנאותו, והוא בכלל "שונאי השם".

ואכן פסק החפץ חיים בשמירת הלשון בבל ד' ז. שמי שעבר במזיד כמה פעמים עבירה אחת המפרסמת לכל שהיא עבירה, אם כן מוכח מזה שלא מחמת שגבר יצרו עליו עבר על דברי ה' כי אם בשרירות לבו הוא הולך, ואין פחד אלקים נגד עינו, לכן מותר להכילמו ולספר בגנותו בין בפניו ובין שלא בפניו, וכל שכן אם הוכיח אותו בזה ולא חזר, שמותר לפרסמו ולגלות על חטאיו בשער בת רבים ולשפך בוז עליו, עד שיחזור למוטב, וכמו שכתב הרמב"ם בסוף פרק ו' מהלכות דעות (הלכה ח').

ואומנם בגמרא מדובר כשלא הוכיחו רק ראה בו ערוות דבר והוא עד יחידי שאסור אפילו להעיד עליו בב"ד, ומחדשת הגמרא שמותר לשונא בלב, ולכאורה מדובר כשאפילו לא הוכיחו עדיין, שבכל זאת מותר לשונא בלב, וכפי שמשמע כן בהבנת המנחת חינוך בגמרא.

ולכאורה קשה שהרי מצווה להוכיחו, ומדוע כבר מותר לשונא בלב? וגם קשה וכי לדעת החינוך מותר לשונא בלב רק במומר לעבירה אחת, ורק אחרי כמה וכמה התראות בלי תועלת, הרי מהגמרא משמע שמותר לשונא גם בעבירה מפורסמת של ערוות דבר אפילו כשהיא נעשתה באופן חד פעמי? ומהגמרא משמע שאפילו בלי תוכחה כבר מותר לשונאו?

וכמו כן גם לאחר הסברו היפה של המנחת חינוך מדוע הגמרא לא הביאה את הפסוק בתהילים של "משנאיך ה' אשנא", עדיין במקום להביא פסוק במשלי של שנאת

כתב החינוך במעוה רלח' "שלא לשנא שנאת הלב אחד מישראל. שנאמר "לא תשנא את אחיך בלבבך". ולשון ספרא "לא אמרתי אלא שנאה שהיא בלב". וכמו כן בערכין טז' בשנאה שבלב הכתוב מדבר. אבל כשיראה לו שנאה וידע שהוא שונא אינו עובר על לאו זה, ואמנם הוא עובר "לא תיקום ולא תיטור", ועובר כמו כן על עשה, שנאמר "ואהבת לרעך כמוך".

והחפץ חיים (פתיחה, לאין ז, באמ"ח) שכתב ששנאת הלב חמורה מכל השנאות שלכן עליה הזהירה התורה בלאו, זה רק בגלל שפלוני לא יודע על שנאתו לו, ואינו יודע להישמר מפניו, ובפרט שבפניו הוא מדבר עמו בדרך שלום ואהבה, מה שאין כן בשנאה גלויה, אותו שונא יודע להיזהר ולהישמר מנקמת השונא.

אבל בשנאת הרשעים אין בו איסור, אלא מצוה לשנאותם אחר שנוכח אותם על חטאם הרבה פעמים ולא רצו לחזור בהן, שנאמר תהילים קל"ט כא' "הלל משנאיך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט".

והמנחת חינוך שם מביא שמקור הדין הוא מהגמרא בפסחים ק"ג, וטוען חמ"ח, שמהגמרא משמע שמותר לשונא רשע שעבר עבירה גם בלי להודיע לרשע על ששונאו, ומקשה המנחת חינוך מהיכן לנו שמותר לשונא בלב עובר עבירה, אולי מותר ומצווה לשונא עובר עבירה רק אם הודיע לו שהוא שונא אותו, כי בלי עבירה אסור לשונא גם כשמודיע על שנאתו בגלל מצוות ואהבת לרעך כמוך, וכן לא תקום שלא לטעון עמו, אבל כשראהו עובר עבירה מצוה לשנאותו רק לאחר שהודיע לו.

עוד טוען המנחת חינוך שמפסוק זה שמביא הרב המחבר לא משמע שיהיה מותר לשנאותו בלב, כי בפסוק זה תהילים קל"ט, כ"א מבואר "הלל משנאיך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט", דהיינו שהשנאה היא מתבטאת בקטטה אבל לא מוכח שמותר רק שנאה בלב.

עוד הקשה המנחת חינוך על החינוך שלא הביא את הפסוק שמובא בגמרא, שמצווה לשנאותו שנאמר "יראת ה' שנאת רע" במשלי ח' יג', ואילו החינוך הביא פסוק בתהילים כנ"ל?

וטוען המנחת חינוך שהסיבה שבגמרא לא הביאו ראייה מהפסוק בתהילים, כי בתהילים מדובר ברשעים גמורים וכופרים שלא מאמינים בעיקרי הדת והם נקראים "שונאי השם" כמבואר ברמב"ן ואתחנן דברים ז', ט', אבל הגמרא

וטהר לבנו – קדושים

יצרו, הרי מדובר ברשע!!! וכי גם על שונא רשע יש צורך לכפות את היצר ולעזור לרשע במקום לחבר צדיק???

ותירע שכיון שהוא שונא את הרשע, אז גם הרשע שונא אותו, כפי שכתוב ומשלי כו' "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם", ולכן בגלל תהליך זה מוסיפים שנאה אישית הדדית, ועל השנאה האישית שנוספה שייך כפיית היצר הרע שבנו.

דהיינו, שהתורה דורשת מאתנו מרשע שחטא חד פעמי שאפילו לא הוכחנו אותו, שחובה עלינו למחוק את השנאה האישית שלנו על הבן אדם, כי מצווה עלינו לשנא רק את ההתנהגות שלו ולא את האדם עצמו.

אבל החינוך מדבר על שנאה חזקה יותר, שמותר ומצווה לשנא את הבן אדם בעצמו, ולתעב את האדם הרשע, כי הוא פושע ישראל, שאינו מקבל תוכיחה, וממשיך בדרך רשע, שהיותו והוא אינו בכלל עמיתך, אינו כלול באיסור לא תשנא את אחיך ולא כלול במצוות ואהבת לרעך, כי אינו כאחיק ולא רעך,

ולכן מובן שהחינוך הביא את הפסוק "משנאך ה' אשנא" שבפסוק זה יש היתר ומצווה לשנא לא רק את ההתנהגות הרעה אלא גם לשנא את האדם בעצמו שהוא שונא ה'.

הוספת הגאון הרב פנחס כהן שליט"א, אגב, כיון דאתא לידי מילי שפירי דקאמרת, ברצוני להוסיף מה ששמעתי בכעין זה ממו"ר הגאון הגדול הר"י רבי אריה שפירא שליט"א, אלא שהוא אמר דבריו על מידות טובות, אך כיון שמידה טובה מרובה ממידת פורענות, הרי שבכלל דבריו גם דבריו.

והוא שליט"א הקשה סתירה בדברי הרמב"ם שמצד אחד כתב שמקור המצוה לעשות חסד עם הבריות, מ'ואהבת לרעך כמוך', ומצד שני למד זה מ'הדבק במדותיו של הקב"ה מה הוא היה רחום אף אתה היה רחום ומה הוא חנון אף אתה וכו'.

ותירץ, שעצם עשיית החסד עם השני ולדאוג שיהיה לו טוב זה ילפינו מ'ואהבת'. אבל יש דין נוסף שהגברא בעצמו יהיה גברא רחום וחנון ושהוא בעצמו יהיה טוב, את זה ילפינו מהדבק במידותיו. וראויים הדברים למי שאמרם.

וחשבתי שזה בעצם מונח גם בדבריו שיש חילוק בין המעשה הרע שנעשה לבין הגברא העושה. וכמש"כ שמידה טובה מרובה, א"כ ה"ה אפשר לומר החילוק הנ"ל שיש הבדל בין המעשים טובים כלפי השני, לבין הגברא בעצמו. והדברים נפלאים ומתוקים מדבש. הכופל בברכה והודאה, פינחס.

"אחרי מות – קדושים"

נכתב לפני שנתיים לאחר פטירת אמי הצדקת

אחרי ששומעים על אנשים שמתים, ולפעמים יש זעזוע מתוך שוק ותדהמה, וחייבים לנצל זאת, וחייבים להתקדש וכדברי הרמב"ן קדש עצמך במותר לך.

ולכן עכשיו שאמי הצדקת "מרים בת רב יצחק" ריינר ע"ה שנפטרה בל' ניסן תשפ"א חובה עלי להתאמץ אני וכל משפחתי להיות קדושים.

הרוע הרי יש פסוק בתהילים צו' "אהבי ה' שנאו רע שומר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם", ויתכן שהתשובה היא ששם מדובר על אהבי ה' וחסידיו שאולי רק להם מותר לשנא רע ורשעים, והגמרא מביאה פסוק ממשלי ששם לא מדובר על צדיקים וחסידים ואהבי ה', אלא כל יהודי עליו לשנא רע.

ונראה לתרץ שיש שתי סוגי שנאה, יש שנאה ששונאים את ההתנהגות הרעה ואת העבירה שאותו יהודי עשה, ויש שנאה ששונאים את הבן אדם והיהודי שחטא בעבירה, והגמרא דיברה רק על שנאת הרע ולא על שנאת הבן אדם בעצמו, ולכן לשנא רוע מותר גם בלי שיוכיח את חברו, כי חלק מיראת ה' זה לשנא את הרוע ולתעב עבירה, כי היצר מפתה את האדם על מתיקות העבירה, וחובה עלינו להתחזק ביראת שמים ולשנא כל עבירה ולתעבה.

ולפי זה מובנים דברי התוספות, שהקשו על הגמרא בפסחים שם, שאם מדובר שראה יהודי שונא שהוא רשע שמצווה לשנא אותו, למה טוענת הגמרא בבבא מציעא שיקדים לעזור לשונא במקום לחבר, כי צריך לכפות את

וטהר לבנו – קדושים

לא תשנא את אחיך בלבבך, הוכח תוכיח את עמיתך

נבנה ממסר האב, כי מבין שכל ההערות מגיע מלב אוהב מתוך דאגה אמיתית לעתידו, ואילו בן לץ מקבל הערות אביו כגערות של שנאה, כי אינו מעמיק להבין שזה מגיע מלב אוהב ואכפת.

עכ"פ ממשיך האבני נזר, שכתוב בגמרא יבמות סה' כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שאינו נשמע.

ולפי זה מתורץ הסתירה כביכול בין הגמרות, שמצד אחד כתוב שבית שני נחרב בגלל שנאת חינוס – יומא ט', ומצד שני כתוב שבת קיט' שירושלים חרבה בגלל שלא הוכיחו זה את זה מלחטוא.

ואכן טוען האבני נזר, שהיא הנותנת, שהטעם והסיבה לכך שלא הוכיחו זאת את זה, כי הייתה בניהם שנאת חינוס ולכן היה אסור להם להוכיח זה את זה.

ונלע"ד שאכן התביעה עליהם הייתה לא רק על שנאת חינוס אלא גם על שלא הוכיחו זה את זה, למרות שבמצבם שהיה שנאת חינוס היה אסור להם להוכיח, כי הם אשמים באיסור שנאסר להם להוכיח, כי הם אשמים הן בשנאת חינוס והן בתוצאות של השנאת חינוס.

וזוה בבחינת הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה, ושכר עברה כנגד הפסדה, וזכורני שאולי הגאון מפרש שלא רק יענש על העבירה אלא גם יענש על שלא עשה מצווה באותו זמן שעשה עבירה,

ות"ח חשוב מחסידי גור הוסיף בתחנה ברשל"צ, שזה בבחינת "דין וחשבון", דין היינו העונש על העבירה, וחשבון היינו העונש כי מחשבים גם את הזמן שהפסיד שלא השתמש בה לעשיית מצווה.

כתב האבני נזר, שהנה כתוב "אל תוכח לץ פן ישנאך, הוכח לחכם ויאהבך", ומכאן נלמד שרק כאשר יש אהבה אפשר לתת תוכחה, ורק כשיש אהבה אזי התוכחה מתקבלת ומביאה תועלת.

ולפי שנמשיך בדבריו הקדושים, יש לכאורה מקום לשאול הרי משמע מלשון הפסוק שהתוכחה לחכם היא מביאה אהבה, וכן התוכחה ללץ היא הגורמת שהלץ ישנא אותך, ואם כן לכאורה אין הוכחה למסקנת האבני נזר שרק כאשר יש עוד קודם לתוכחה אהבה רק אז אפשר להוכיח תוכחה שמתקבלת?

אומנם דברי האבני נזר מדוקדקים נפלא, שהרי כל אדם לא אוהב ביקורת, ולכן הלץ כשאומרים לו תוכחה הוא נהפך לשונאך, אבל חכם לא רק שלא שונא אותך מחמת התוכחה הלא נעימה, אלא הוא עוד מרבה אהבה כלפיך, ואין לו צביטה בלב שבכל זאת ציערת אותו באי נעימות.

וזאת רק מפני שהחכם מקבל התוכחה, יודע בוודאות שהתוכחה מגיעה 100 אחוז מלב אוהב, כי עוד קודם לתוכחה הוכחת לו את אהבתך לו באופן מושלם, לכן הוא מקבל את התוכחה, ולא עוד אלא גם מרבה אהבתו אליך.

כי הבן החכם מבין מתוך אהבתך לו, שהרגשת מאוד לא נעים וצער להעיר ולצער בתוכחה את אהובך, רק שהתגברת על האי נעימות רק מתוך דאגה אמיתית לאהובך, ולכן חכם שמבין ומרגיש זאת מרבה אהבה לך דווקא מתוך התוכחה הלא נעימה.

ואולי זה כוונת הפסוק במשלי יג', "בן חכם מוסר אביו, ולץ לא שמע גערה", שהבן החכם מקבל את הערות אביו כמוסר בונה, ואכן בן חכם

וטהר לבנו – קדושים

ואכן שח בפני ש"ב מחשובי לונדון, שהאדמו"ר רבי יואל מסטמאר זצ"ל אמר לחסידיו, שהיות והוא הנהיג את קהילתו לקנאות נגד הציונים ונגד כל מי שמשתתף בבחירות לכנסת, יש חשש שישתמש מידת שנאה ואכזריות בקהילתו.

לכן דרש מהם האדמו"ר זצ"ל להפריז במידת הצדקה והחסד לכל חוגי וקהילות עם ישראל, ולא רק לחוגי הקנאים, שמידת החסד והצדקה תרפא אותם ממידת אכזריות.

וטען אותו אדם יקר, שהבעיה נוצרת בקנאים עניים, שאין להם יכולת להתגבר במידת הצדקה והחסד, שהם נשרשים במידת אכזריות בלי המוססת שמאזנם למידת האמצע, ונולד בהם מידת אכזריות, שתוצאותיהם מי ישורנה.

ואכן בסיפור של קמצא ובר קמצא, ישבו באותה סעודה רבנים, דהיינו זה היה לכאורה סעודה של אנ"ש, אנשי קבוצת הפרושים הצדיקים והטובים, והרבנים הצדיקים ראו בהשפלה האיומה שבר קמצא שהוזמן בטעות לסעודת שונאו, גורש בבושת פנים מסעודה, למרות שהסכים לשלם את כל עלות הסעודה העיקר לא להתבזות.

ובכל זאת הרבנים שתקו ולא מחו ולא הוכיחו, כי במעב של שנאת חינוס אסור להוכיח כדברי האבני נזר האמורים קודם, ואולי חובת הוכחה אין כאן, אבל חובת מחאה היה צריך בכ"ז, ויל"ע.

ואולי כדברי האדמו"ר מסטמאר זצ"ל, היה חובה לרפאות את מידת האכזריות שנכנס לטבע כדברי האור החיים הקדוש, מחמת השנאה בכיתות הפסולות, ואיך היה יכולות להרבות רחמים ואהבה בקבוצת ישראל הפרושים?

ויתכן לבאר ע"פ דברי העמק דבר כ' כב' על הפסוק "ושמרתם את כל חקותי ואת כל משפטי

ובאמת יש לי לימוד זכות עצום על אותו הדור של בית שני, שחטאו בשנאת חינוס מתוך מלחמה על טהרת עם ישראל, שהרי באותו דור, דור חורבן בית שני רבו הכיתות בעם ישראל, לעומת קבוצת היהודים/פרושים שהם צדיקי הדור מעתיקי השמועה, היו הרבה דעות כוזבים היו בעם ישראל, צדוקים ביתוסים האייסיים והנוצרים הקדמונים, וכן ה"סיקריקים" וה"בריונים" ועוד כיתות וקבוצות רעות.

ואכן בכתות הרעות והפסולות כדאי היה לשנאם ולהילחם בהם ולהתרחק מהם ומדעותיהם בתכלית הריחוק מתוך שנאה ותיעוב, וזה שנאה כשרה לחלוטין, ועל כתוב "הלוא משנאך ה' אשנא ובתקוממך אתקוטט".

אבל כאשר מתעסקים במצוות הקשורות בשנאת יהודים והצקה ליהודים אפילו לשם שמים, יש חשש שיכנס בלב מידת אכזריות, שלכן לאחר הריגת עיר הנדחת כתוב בתורה "ונתן לך רחמים ורחמך".

וכפי שכתב האור החיים הקדוש דברים יג' יח' שלפי שצוה על עיר הנדחת שיהרגו כל העיר לפי חרב ואפילו בהמתם מעשה הזה יוליד טבע האכזריות בלב האדם.

כמו שסיפרו לנו הישמעאלים כת הרוצחים במאמר המלך כי יש להם חשק גדול בשעה שהורגים אדם, ובחינה וטבע זה אמור להשתרש ברוצחי עיר הנדחת, לכן קיבלו הבטחה שיתן להם ה' "רחמים".

שלמרות שהטבע יוליד בהם האכזריות, מקור הרחמים ישפיע בהם "כח הרחמים" מחדש, לבטל כח האכזריות שנולד בהם מכח המעשה, ואומרו "ורחמך", העיר בזה שכל זמן שהאדם הוא בגדר טבע אכזרי, כמו כן יתנהג ה' עמו, שאין ה' מרחם אלא לרחמן (שבת קנא:):

וטהר לבנו – קדושים

להודות מקרב ליבי לתלמידי היקר "גבי רוזנטלר" נ"ו שהמליץ לי על ספרי הרב הנ"ל שבזכותם אני מגיע לחידושים רבים, ועין חדה וטובה היה לתמידי שזיכני עד מאוד), על הפסוק "ואני אתננה לכם לרשת אותה", שבאותו פסוק שכתוב שארץ ישראל ירושה היא לנו, בפסוק זה גם כתוב שמתנה היא לנו, ונותן בעין יפה הוא נותן, כדברי הגמרא ב"ב נ'.

ויתכן שהעין יפה היא שה' מסכים להגנת יושבי הארץ החוטאים על ידי קבוצת לומדי התורה בהתמדה, ולמרות שהלומדים אינם רוב עם ישראל, (ואומנם בזמן הגאולה מובא בהפטרות פרשת אחרי בעמס ט' שהממלכה החטאה תושמד, אומנם בית יעקב לא יושמד, ובחרב ימותו כל החוטאים שאומרים לא יהיה עונש על חטאים, אבל שאר העם למרות שחטאו אם הם מאמינים בשכר ועונש נראה שישארו לחיות ולזכות לחזור בתשובה ע"י אליהו ומשיח, ויזכו לגאולה השלימה).

ולפי זה אולי אפשר לפרש דברי הגמרא נדרים פא' על מה חרבה הארץ נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו שכתוב בירמיהו "ויאמר ה' על עזבם את תורת", לא שמעו בקולי היינו לא הלכו בה אמר רב יהודה אמר רב שאין מברכים בתורה תחלה.

והמשנה ברורה מ' ב' הביא שהפליאה והאי הבנה של החכמים הייתה מדוע כוח התמדה בתורה לא הגן על יושבי הארץ.

ובעצם הנביא ירמיהו מדבר לא רק על חורבן בית ראשון אלא גם על חורבן בית שני וגם על הגאולה העתידית בקרוב, ואולי עיקר תמיחת חכמים הייתה על חורבן בית שני שבו לא היה חטאים חמורים של עבודה זרה ולא גילוי עריות, ולכן על חורבן בית שני בוודאי יש רבות לתמוה מדוע לא הגן כוח לומדי התורה המתמידים.

ועשיתם אותם ולא תקיא". ששמירת חוקים ומשפטים שהם היות התלמוד משמר את האדם שלא יבא לידי עריות. וכאן הוסיף המקרא שאפילו חלילה הדור פרוץ בעריות וח"ו הוא סיבה לגלות הארץ, מכ"מ אם שוקדים בתורה מועיל זכות התורה שלא תקיא אותם הארץ. אלא יהיו נענשים אז בארץ.

ויתכן שדברי העמק דבר, בעצם מתרצים את הכפילות והשינוי מהפסוקים בפרשת אחרי מות שהתורה כותבת שלא תקיא הארץ אתכם כפי שקאה את הגויים, וכבר כתבתי באריכות בפרשת אחרי שכביכול עם ישראל הקדושים בעריות הם הדוחפים את הטמאים לגמרי מארץ ישראל, בבחינת זה כנגד זה.

ואילו בפרשתנו לא מוזכר שהארץ הקיאה את הגויים, וגם מדוע התורה כופלת שוב עניין זה, שהרי הפרשת העריות באחרי מלמד על האיסור, ואילו בפרשת קדושים מדובר על העונש על העריות, אבל מה העניין בפרשת קדושים לחזור על עניין הקיאה ועל הגויים לא כתוב שהארץ הקיאה אותם רק שה' קץ בהם.

ועל פי העמק דבר זה מתורץ נפלא, שבפרשה זו התורה באה להעיל את עם ישראל שלא תקיא הארץ אותנו, והיא על ידי לומדי התורה בשקידה, ובעצם שורש דבריו מובא בילקוט שמעוני ירמיהו רפא'.

ואכן זה מתנה נפלאה מהקב"ה לעם ישראל שמסכים לכך שאם חלק מעם ישראל יתמיד בתורה זה ימנע מכלל עם ישראל אפילו הטמאים והחוטאים שלא יקאו מארץ ישראל.

ולכן כדיוקו הנפלא של הרב ברוך מרדכי פריינד זצ"ל שכתב בספרו ברוך מרדכי, (וכאן המקום

וטהר לבנו – קדושים

ואם היו היהודים עושים תורת חסד בלימוד התורה להצלחת כלל עם ישראל למרות שהם טועים וחוטאים, ושיזכו לחיות בארץ למרות חטאם, וגם שיזכו לחזור בתשובה שלימה, אזי חסד זה שזה "תורת חסד", היה מרפא את ליבם מהשנאה וממידת אכזריות, והיה ליבם רחום כראוי, וממילא לא היו באים לידי שנאת חינוס בין היהודים הכשרים והצדיקים.

איש אמו ואביו תיראו, ואת שבתותי תשמרו

ולמרות שהרמ"א כתב, שאין הכוונה ל"גדול" בן י"ג שנים, אלא: "ולא מקרי גדול לדבר זה, רק אחר כ"ב שנה או כ"ד שנה, בכל זאת בפשטות כוונת הרמ"א רק לעניין הנידוי, כי כתב הריטב"א על הגמרא מועד קטן יז' שאסור להכות גם בנים קטנים כאשר קיים חשש, שכתוצאה מההכאה, יכו או יתריסו בחזרה כנגד אביהם.

ואפילו על מלמדים כתוב בגמרא ב"ב כא' הוראת רב לרב שמואל בר שילת מלמד התינוקות, שכאשר עליו להכות תלמיד לא יכנו רק ברצועות של מנעלים, כלומר מכה קלה שלא יזוק, רש"י, אם לומד, שימשיך ללמוד, ואם אינו לומד ליהוי צוותא לחבריה" אינך זקוק לייסרו יותר מדאי ולא לסלקו מלפניך, אלא ישב עם האחרים בצוותא וסופו לתת לב, רש"י.

אגב גם רב שמואל בר שילת שהיה המלמד המושלם ביותר כפי שהעיד עליו רב שעליו נאמר הפסוק "ומצדיקי הרבים כוכבים", ושם בגמ' מסופר שלימד 13 רצוף, וגם בהפסקה הקצרה לאחר הרציפות כשטיפל בגינתו כל מחשבותיו היו על תלמידיו, ובכל זאת היה עליו לנקוט בעונשים קלים לפעמים.

עוד הסבר על הקשר בין מורא הורים לשמירת שבת – חידושי תורה בשבת

לאב כאילו הוא עצמו למד וחיידשם כאילו בחייו, כי לא עליית נשמה ציין האר"י, אלא "כבוד", כי כשם שיש כפרה קלושה, כך יועיל חידושי הן בשבת לאב,

ויתכן שכ"ז בגלל שהבן לא רק למד תורה אלא גם חידש חידושי תורה שכוחם עצום ביותר, וגם בגלל שבשבת לימוד התורה שווה פי כמה מלמוד ביום חול, פי 613 לח"ח כמובא בלב אליהו ח"ב עמ' 38, או פי 1000 לבן איש חי ח"ב שמות ע"פ המקובלים, ואולי בגלל שנוסף בו הנשמה יתירה לכן זה מחבר בין העולמות??

עכ"פ יש כאן מידה כנגד מידה, שהיות והבן חידש חידושי תורה בזמן קדוש – שבת, כך יתחדש כבוד חכמים לאביו במקום קדוש בגן עדן.

והודו לה' שכיוון דעתי לקרוא לספרי "וטהר לבנו", כי בכל שבת אני מתחנן להקב"ה בתפילה "וטהר לבנו לעובדך באמת", שאזכה לחדש חידושי תורה, שאתקדש ואקדש אחרים עמי, וברוך השם שרוב חידושי התורה לעלון ולספר "וטהר לבנו" מתחדשים בשבת קודש, וכולי התרגשות מדברי האר"י ז"ל על הכבוד שאני זוכה בס"ד להנחיל כל שבת לאביו רבי שלום בן יצחק זצ"ל, כביכול אני מפנקו במעדני שבת בגן עדן, רק המחשבה הנפלאה והמתוקה הזאת היא עבורי מעין עולם הבא.

והלוואי ואזכה לתורמים שותפים להדפסת "7 כרכי וטהר לבנו", להנציח את הכבוד שאבי זצ"ל מקבל בגן עדן, בפרט שעדות מרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי זצ"ל שכתב בהסכמתו, שהספר "וטהר לבנו" מעורר מאוד ליראת שמים, ולמידות טובות, וללימוד התורה, ואכן תפילתי כל שבת וחג שאזכה בקרוב ממש להדפיסם אמון ואמן.

ואולי תשובת הקב"ה: שלא בירכו בתורה תחילה, הכוונה שלא כיוונו בלימוד התורה ובברכה שקודם הלימוד לעשות תורת חסד, שלא כיוונו שלימוד התורה תגרום ברכה ליושבי הארץ, וזה אשמה בס' שלא ברכו בתורה, שלימוד תורתם תגן על החוטאים בעם ישראל שלא תקיא הארץ אותם.

בספר הדרש והעיון הביא עוד הסבר מדוע התורה כתבה באותו פסוק גם את עניין מורא אם ואב וגם את מצוות שמירת שבת, וכי מה עניין זה לזה??

ותירץ שיש מהר"ק שכתב שאם אדם חילל שבת מחמת פחד מעונש לא נחשב שחילל שבת, כי זה נחשב למלאכה שאינה צריכה לגופא.

ולכן באה התורה כאן להשיענו, שמורא אב ואם לא משמש פטור מעונש על חילול שבת, ואולי אפשר להוסיף ולבאר כוונתו, שהתורה באה לגלות לנו שמורה אב ואם זה לא מורא מחמת מכות ועונשי ההורים, אלא מורא אב ואם זה כדברי הגמרא קידושין לו' איזהו מורא, לא ישב במקומו ולא ידבר במקומו ולא יסתור את דבריו. ואיזהו כבוד מאכיל ומשקה מלביש ומנעיל מכניס ומוציא:

ואילו אב שחושב שמורא הכוונה שהבן ירעד מעונשי אביו ומזעמו כי רב, ידע שכאשר יגדל הילד ויתעצם וכוחו יגדל על כוח אביו יש חשש שיחזיר מכות הגונות לאביו, וכפי שכתוב בהלכה שו"ע יו"ד סי' רמ סע' כ) "המכה לבנו גדול", היו מנדין אותו, שהרי עובר על לפני עור לא תתן מכשול".

האר"י ז"ל כתב, שבן שמחדש חידושי תורה בשבת גורם כבוד גדול לאביו למעלה בשמים.

ולכן כתוב אצל מורא הורים עניין שמירת שבת, שהבן ישתדל לחדש חידושי תורה בשבת.

ולכאורה כל מעשה מצווה ולימוד ותפילה שעושה הבן גורם עליית נשמה להוריו שבשמים, ואם כן מה מיוחד בחידושי תורה בשבת?

ונראה לתרץ שהנה מצאנו שאין כפרה למתים, אבל בכ"ז לאחר מיתה מועיל מנחה שהשאר האב כשמקריבים אותה בניו בכפרה קלושה, כדברי המנ"ח קלד', ואולי החידוש של האר"י שחידושי תורה של הבן בשבת נחשב

וטהר לבנו – קדושים

והייתם לי קדושים

אומנם למרות תירוצו הנפלא, מדוע בכל זאת כתוב בתהילים "אוהבי ה' שנאו רע"? נראה לתרץ שיש הבדל בין אדם רגיל שאכן הוא חייב להתגבר למרות שהתאוהו כן מפתה, אבל דוד המלך מבר על אוהבי ה' שהם עובדים את ה' ותיקים שנים רבות, והגיעו לדרגות של עבודת ה' מתוך אהבה ומתיקות, להם אומר דוד שתשנאו את הרע והתאוות, כי טעמתם את המתיקות המושלמת של עבודת ה', ולכם כל עבירה לא אמורה להיות תאוה אלא שנאה שזה היפך מאהבת ה' המתוקה באמת.

עוד יש לבאר, שאכן גם לאוהבי ה' יתכן שיתאוו תאוה בגבור היצר כמעשה דר' עמרם חסידא, אבל בכל זאת **"שנאו רע"** שידעו מה עבירה עושה, שלמרות שיש בה מתיקות, אבל רעל ויגון גדול בה בסופה, שהשטן מפתה ובוזה בה ומעניש וממית.

לא תלך רכיל – לצמצם ברכילות אפילו לתועלת שיהיה ברמז ולא בדיבור

אלא יתכן, שיונתן חשש גם לאחר ששלח את הנער שמא יתגלה לאביו שהוא יונתן נפגש עם דוד ונפרדו, ובפרט מה שירגיו את אביו על חוצפת בנו שאמר לדוד לברוח נגד רצון שאול להרוג את דוד, ולכן את המסר שעל דוד לברוח כי שאול רוצה להורגו, את זה לא אמר במפורש רק מסר זאת ברמז ע"י החיצים והשלח, ואזי גם אם יתגלה הדבר לשאול, לא יכעס כ"כ על יונתן, כי עצם זה שיונתן לא אמר בפיו אלא רק רימז, למרות שמיד אח"כ נפגש אישית עם דוד לשיחה, זה מראה שיונתן מכבד את אביו ורצה לצמצם את החוצפה ללכת נגד רצון אביו לרמז ולא בדיבור.

וכפי שכתבתי על עצת בבא בן בוטא להורדוס לשבור ולבנות את בית המקדש מחדש, ב3 השנים בהם השליח יצא לשאול רשות מהרומאים, והיות וצמצם את החוצפה שבנה נגד רצונם, כי לא אמרו לו לא לבנות והוא בנה, וגם שלח לשאול ברשות, רק חוצפתו הייתה שבנה מחדש עוד קודם שקיבל רשות, אבל בכ"ז כביכול ספר אותם ואת דעתם, זה היה חוצפה מצומצמת לכן הרומאים רק קללו אותו על צד שאכן בנה מחדש, אבל לא באו להילחם נגדו ולהענישו, כמובא בגמ' ב"ב ד'.

כתב רש"י ר' אלעזר בן עזריה אומר מנין שלא יאמר אדם "אי אפשר ללבוש שעטנז. אי אפשר לאכול בשר חזיר. אי אפשר לבוא על הערוה" אלא **"אפשר"**, ומה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי כך, נמצא פורש מן העבירה ומקבל עליו עול מלכות שמים, שלמרות שיש לו תאוה לעבירה הוא מתגבר ולא חוטא כי מקבל עליו עול מלכות שמים.

וראיתי שהאהל תורה מקשה הרי כתוב **"אוהבי ה' שנאו רע"** הרי שהשנאה לעבירה גורמת שאי אפשר לעבור עבירה? ותירץ, שאם יאמר אי אפשר, יש בזה סכנה, כי אם טוען כל הזמן שזה לא תאוה, אזי יום מן הימים יתגבר עליו כוח התאוה והיצר יוכיח לו שזה תאוה מתוקה, ואזי האדם ירגיש תאוה ויפול רח"ל, לכן עדיף שאדם ידע בנפשו שעבירה זה תאוה מפתה, אבל חובה עליו להתגבר מחמת עול מלכות שמים.

כתב הגאון מווילנא, שאפילו רכילות לתועלת המותרת ע"פ כל התנאים, בכ"ז יש צורך לצמצם ולרמז או לכתוב במקום לומר בפה, כמו שמצאנו אצל יונתן ודוד שיונתן רימז לדוד ע"י החיצים שעליו לברוח כי שאול רוצה להורגו.

ואולי הגר"א דייק זאת מהמילה **"תלך"**, שלכאורה מספיק שייכתב **"לא תרכיל"**, מדוע כתוב **"לא תלך רכיל"**, אלא ללמד דין ברכילות שיהיה כמו דרך ופסיעות, שגם לתועלת תשתמש כדרך לקצר אותה כביכול להוריד דרגות של חומרא ולצמצם את הרכילות, כמו רמז במקום דיבור.

ובעצם הרואה את הסיפור בנביא, נראה שיונתן פחד שנערו השליח עם החיצים ידע שדוד מתחבא באזור, ולכן רימז ע"י החיצים, ולאחר שהמסר הועבר אזי נשלח הנער העוזר הביתה, ופלא שמיד יונתן ודוד נפגשים ומדברים בלי פחד ונפרדים, ולכאורה אם אין סכנה כשהנער העוזר לא בשטח, א"כ מה צורך בחיצים, שמיד ישלח אותו הביתה ויונתן ידבר אישית עם דוד כפי שעשה בסוף?

סדר כל פרשיות ספר ויקרא מרמז

תקרא (ויקרא) ותצווה (צו) את עצמך ואת מכריך, שאם אדם יש לו יותר מ"שמיני" שבשמינית של גאווה ופוחח פה לדבר לשון הרע

עד כדי מחלה שהוא מצורע, שכבר הלשון הרע חלק מגופו

שכבר לא מבחין שחופך לרע ומדבר סרה ורעה על גדולי ישראל רח"ל

שידע לו שיהיה לו אחרי זה מות = "אחרי מות" ואולי אז אחרים ילמדו לקח ו"קדושים אמור"

שהם מרוב זעזוע וחרדה ובהלה לנפשם יחזרו לכבד את גדולי ישראל ולכנותם כקדושים ויקבלו מרות גדולי ישראל

ואז יזכו לקבלת התורה – בחר ולקיים את כל חוקי התורה – בחוקותי.

אשמח לתורם להדפסת עלון וטהר לבנו "נשא, בהעלותך" אנא התקשר 0527120333 העלות 430 – 560 לכל עלון בבקשה ותזכה לברכה בזכות זיכוי הרבים.